

GDYŃSKA GRUPA URBANISTYCZNA s.j.

Mariusz Fudala, Tomasz Płocke

81-305 Gdynia, ul. Poznańska 10

NIP: 586-20-29-659
ggu.fudala@gmail.com

PLAN OGÓLNY MIASTA HAJNÓWKA

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

 GDYŃSKA GRUPA URBANISTYCZNA s.j.
Mariusz Fudala, Tomasz Płocke
81-305 Gdynia, ul. Poznańska 10
NIP 586-20-29-659, Regon 191964050

Zespół Autorski:

mgr inż. arch. Mariusz Fudala

– główny projektant planu uprawnienia urbanistyczne nr 1609

mgr inż. arch. Tomasz Płocke

– uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architektonicznej
bez ograniczeń nr 01/Gd/00

inż. Igor Mańkowski – projektant, opracowania komputerowe GIS

inż. arch. Joanna Czarnecka

Paweł Dąbrowski – projektant, opracowania komputerowe GIS

Łukasz Fudala – projektant

2025

SPIS RZECZY

1. WPROWADZENIE.....	4
1.1 Podstawy formalno-prawne opracowania.....	5
1.2 Cel opracowania.....	5
1.3 Zakres opracowania.....	6
1.4 Uwagi wstępne.....	8
1.5 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	10
1.6 Materiały wejściowe.....	11
2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA TERENU OBJĘTEGO PLANEM	12
2.1 Użytkowanie i charakterystyka zainwestowania terenu.....	12
3. CECHY I STRUKTURA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	18
3.1 Jednostki fizycznogeograficzne, ukształtowanie terenu	18
3.2 Budowa geologiczna, gleby	22
3.3 Hydrografia, wody powierzchniowe i podziemne.....	26
3.4 Złoża kopalin, obszary i tereny górnicze	31
3.5 Warunki klimatyczne.....	31
3.6 Elementy biotyczne- szata roślinna i świat zwierzęcy	35
4. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZ.....	39
4.1 Walory środowiska kulturowego	39
4.2 Walory krajobrazowe i przyrodnicze, powiązania obszaru opracowania z otoczeniem	42
5. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	45
6. PRAWNA OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU, INNE UWARUNKOWANIA PRAWNE	67
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM	81
8. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO ..	83
9. ZAPISY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA HAJNÓWKA	84
10. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	87
11. PROGNOZA ZMIAN W ŚRODOWISKU PRZY BRAKU PLANU OGÓLNEGO	87
12. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	88
12.1 Cel opracowania projektu planu ogólnego.....	88
12.2 Ustalenia projektu planu ogólnego	89
12.2 SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ 96	
12.3 SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ 97	
12.4 SZ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ	97
12.5 SU - STREFA USŁUGOWA	98
12.6 SP - STREFA GOSPODARCZA.....	98
12.7 SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA	99
12.8 SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI.....	99
12.9 SC - STREFA CMENTARZY	100
12.10 SO - STREFA OTWARTA	101
12.11 STREFA KOMUNIKACYJNA.....	101
12.12 Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym.....	104
12.13 Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	112

12.14	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego.....	114
13.	OCENA ODDZIAŁYWANIA NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU	114
13.1	Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby.....	114
13.2	Oddziaływanie na warunki podłoża.....	115
13.3	Oddziaływanie na warunki wodne.....	115
13.4	Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000.....	117
13.5	Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny	118
13.6	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	119
13.7	Oddziaływanie na ludzi	120
13.8	Oddziaływanie na krajobraz.....	120
13.9	Oddziaływanie na zasoby naturalne	121
13.10	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne.....	121
13.11	Podsumowanie	121
14.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	123
15.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	123
16.	ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	123
17.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	124
18.	STRESZCZENIE	126
18.1	SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ 127	
18.2	SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ 127	
18.3	SZ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ	127
18.4	SU - STREFA USŁUGOWA	128
18.5	SP - STREFA GOSPODARCZA.....	128
18.6	SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA	128
18.7	SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI.....	129
18.8	SC - STREFA CMENTARZY	129
18.9	SO - STREFA OTWARTA	129
18.10	STREFA KOMUNIKACYJNA.....	130
19.	MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU OPRACOWANIA	136

1. WPROWADZENIE

Ocena wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko jest obarczona wysokim stopniem niepewności. Charakter potencjalnych oddziaływań może nie być zależny bezpośrednio od ustaleń planu ogólnego. Ciągłe nie są także rozpoznane do końca konsekwencje działalności człowieka w środowisku. Prognoza wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko z samej swojej istoty zawiera więc oceny hipotetyczne, oparte bardziej na prawdopodobieństwie i zasadach logicznego wnioskowania niż konkretnych wyliczeniach dla realizowanych w przyszłości zamierzeń. Prognoza, analizując skutki najsilniej obciążające środowisko (także sytuacje awaryjne), pełni rolę informacyjną i ostrzegawczą w stosunku do późniejszych etapów projektowania inwestycji, wskazując, jakie problemy z zakresu ochrony środowiska muszą być w ich trakcie brane pod uwagę i rozwiązywane, a także czym może grozić brak odpowiednich rozwiązań. Na etapie projektu planu ogólnego sygnalizuje się dopiero możliwość wystąpienia zagrożeń w przyszłości, ale mogą one nie wystąpić lub mieć inny (łagodniejszy) charakter, o ile podejmie się odpowiednie działania zapobiegawcze na dalszych etapach projektowania dopuszczonych przedsięwzięć. Prognoza może też wskazać preferowane z punktu widzenia ochrony środowiska sposoby realizacji planu ogólnego oraz działania, których nie można zawrzeć w ustaleniach planu ze względu na jego specyfikę prawną.

Sporządzenie planu ogólnego gminy – zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) – ma na celu przede wszystkim, w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie:

- stref planistycznych,
- gminnych standardów urbanistycznych,

oraz dodatkowo określenie:

- obszarów uzupełnienia zabudowy,
- obszary zabudowy śródmiejskiej.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

1.1 Podstawy formalno-prawne opracowania

- Uchwała Rady Miasta Hajnówka NR V/21/24 z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Hajnówka,
- zlecenie miasta Hajnówka.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe na terenie miasta;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1.2 Cel opracowania

Celem niniejszego opracowania jest oszacowanie wpływu na środowisko ustaleń planu ogólnego. Podstawowym celem prognozy opracowywanej równocześnie z projektem planu ogólnego, jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska i zdrowia ludzi poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na biofizyczne i zdrowotne komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w projekcie planu,
- dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem projektu planu ogólnego celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- pełne poinformowanie podmiotów planu ogólnego, tj. wnioskodawców, społeczność lokalną i organa samorządu o skutkach wpływu ustaleń planu ogólnego dla środowiska przyrodniczego.

Zadanie to wymaga interdyscyplinarnej analizy procesów i zjawisk zachodzących w środowisku, przy uwzględnieniu zmian w szeroko rozumianym otoczeniu (niezwiązanym z planem), na które składa się system prawny, postęp cywilizacyjny i techniczny, zachowania i przemiany świadomości społeczności lokalnej itp.

Analizy przeprowadzone w ramach prognozy oparto na założeniach, że stanem odniesienia dla prognozy są:

- istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu, określony w podstawowym opracowaniu ekofizjograficznym,
- ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka,
- ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ocenę możliwych przemian komponentów środowiska przeprowadzono w oparciu o analizę ich funkcjonowania w istniejącej strukturze przestrzennej. Kolejnym krokiem jest analiza przyszłego funkcjonowania środowiska pod wpływem przemian, jakie zajądą skutek realizacji ustaleń planu ogólnego. Etapem końcowym jest ocena skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń planu ogólnego oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, wynikających z troski o osiągnięcie

możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

W prognozie oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego uwzględniono:

- uwarunkowania przyrodnicze wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- uwarunkowania przyrodnicze wynikające z podstawowego opracowania ekofizjograficznego;
- ocenę zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru objętego planem ogólnym i terenów przyległych;
- ocenę charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku obszaru włączonego w granice projektu planu ogólnego oraz terenów bezpośrednio przyległych;
- ocenę odporności środowiska na degradację oraz zdolność do jego regeneracji;
- ocenę zachowania walorów krajobrazowych;
- prognozę dalszych zmian w środowisku przy aktualnym jego użytkowaniu;
- uwarunkowania ekofizjograficzne i szczegółowe wytyczne do projektu planu ogólnego;
- wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- ocenę oddziaływań powodowanych realizacją ustaleń analizowanego planu ogólnego na obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Prognoza zostanie przedłożona do publicznego wglądu wraz z projektem planu ogólnego. Przyjęty uchwałą przez Radę miasta Hajnówka plan ogólny będzie przepisem miasta, obowiązującym po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

1.3 Zakres opracowania

Zgodnie z fizyczno-geograficzną regionalizacją Polski, miasto Hajnówka położone jest w prowincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej, w makroregionie Niziny Północnopodlaskiej oraz w mezoregionie Równiny Bielskiej. Miasto zlokalizowane jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, stanowiąc administracyjne centrum powiatu hajnowskiego. Miasto jest w całości otoczone obszarem administracyjnym gminy wiejskiej Hajnówka.

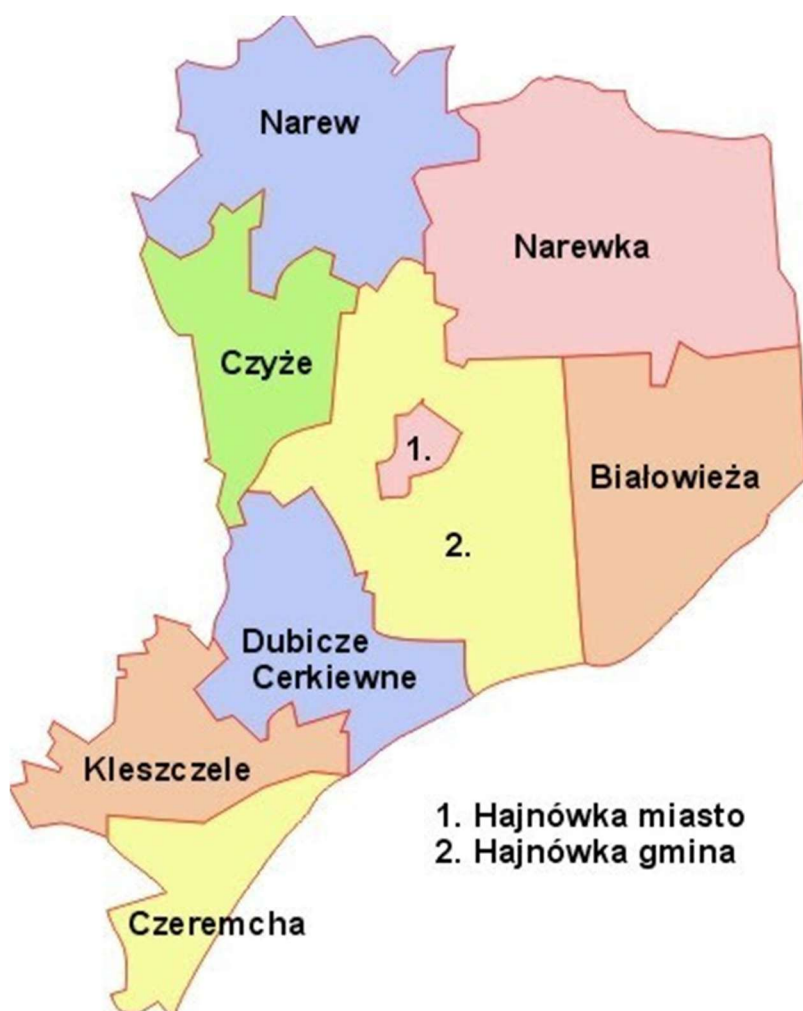
Powierzchnia geodezyjna miasta wynosi 21,29 km², co stanowi 1,31% powierzchni powiatu hajnowskiego. Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku Hajnówkę zamieszkiwało 18 709 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 878,80 osób na km², co w porównaniu z gminą wiejską Hajnówka (12,3 osób/km²) oraz średnią wojewódzką (56,1 osób/km²) wskazuje na wysoki stopień urbanizacji.

W dniu 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), w której to głównym założeniem jest wprowadzenie nowego aktu planowania przestrzennego jakim jest plan ogólny gminy. Plan ogólny docelowo zastąpić ma studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które z mocy ustawy utraci moc w dniu 31 grudnia 2025 r. Swoim zasięgiem obejmować będzie cały obszar gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu.

Plan ogólny będzie podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny stanowić będzie akt prawa miejscowego.

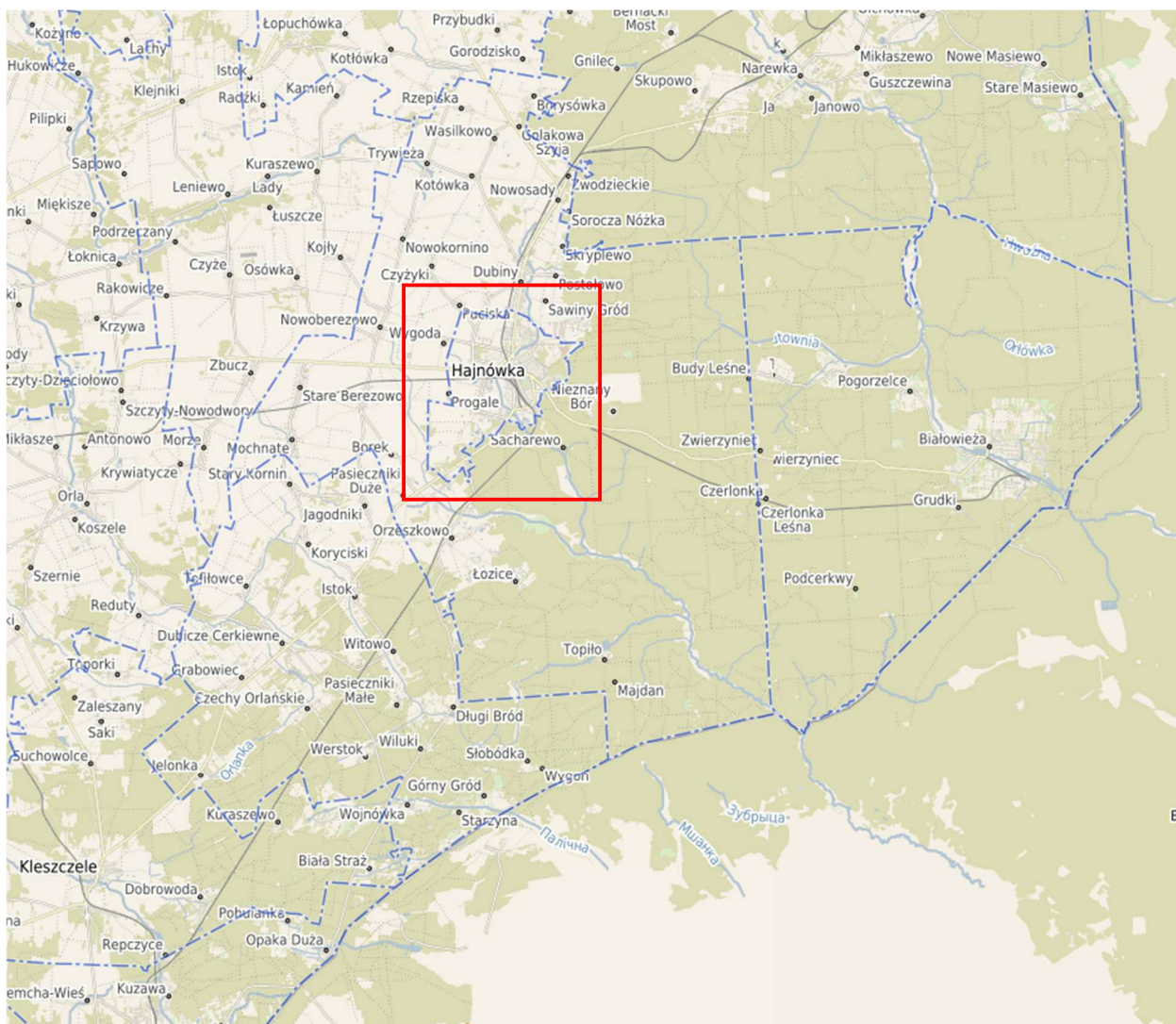
Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego miasta Hajnówka rozpoczyna procedurę planistyczną określoną w art. 13i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Przedmiotem opracowania planu będzie zmiana warunków i zasad zagospodarowania działek w kierunku dostosowania do aktualnych potrzeb rozwojowych miasta, a także ustalenie nowych zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w tym: zmiana warunków zagospodarowania nieruchomości wraz ze zmianą przeznaczenia niektórych terenów. Przewidywane rozwiązania planistyczne nie będą naruszać kierunków rozwoju przyjętych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Granice obszaru objętego planem

źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Hajnówka>

Położenie obszaru objętego planem w regionie
źródło: <https://polska.e-mapa.net/>

1.4 Uwagi wstępne

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem obowiązującej procedury prowadzącej do zatwierdzenia planu ogólnego, zgodnie z wymaganiami Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego jest objęta procedurą przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dział IV – *strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, rozdział I - dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko*;

Art. 46. - *przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:*

1) *koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego.*

Zakres prognozy został określony w art. 51 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

1. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko, 1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52.1. Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: *Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem,*

2. *W prognozie oddziaływania na środowisko, o której mowa w art. 51 ust. 1, uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.*

W świetle obowiązującej Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (art. 53) *Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienie.*

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego miasta Hajnówka został uzgodniony z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Hajnówce.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono powyższe wymagania dostosowując zakres przedstawionych problemów do specyfiki projektu planu ogólnego (szczegółowość dokumentu, cechy środowiska i planowane funkcje).

1.5 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego zawiera charakterystykę struktury i stanu środowiska, przedstawia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska ustalenia projektu planu oraz ocenia oddziaływanie projektu planu na środowisko, a także określa sposoby łagodzenia ewentualnych zagrożeń powodowanych przez planowane zagospodarowanie. Opracowanie zakończone jest syntezą uwzględniającą wnioski dotyczące realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

W opracowaniu prognozy oddziaływania na środowisko zastosowano następujące metody prognozowania:

- analiza dostępnych materiałów kartograficznych i literatury, w tym raportów stanu środowiska opracowanych dla poszczególnych zagadnień,
- diagnozy stanu środowiska w oparciu o prace terenowe i zebrane wcześniej materiały,
- identyfikacja obszarów problemowych wymagających szczególnego rozpatrzenia,
- analogia do podobnych terenów, o podobnym zainwestowaniu, itp.

Zapoznano się z zapisami obowiązujących planów miejscowych oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w zakresie przeznaczenia analizowanych terenów oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi, które decydowały o przeznaczeniu poszczególnych ich fragmentów. Przeprowadzono wizję terenową obszaru objętego projektem planu ogólnego, obejmującą m.in. elementy środowiska przyrodniczego.

Podstawą prognozowania skutków realizacji ustaleń planu ogólnego była szczegółowa analiza jego zapisów pod kątem zmian przestrzennych zmierzających do lokalizacji nowych lub modyfikacji istniejących źródeł oddziaływania na środowisko. Następnie identyfikowano poszczególne czynniki oddziaływania na środowisko związane z wprowadzeniem zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej obszaru objętego planem. Przy ustaleniu ich potencjalnego oddziaływania na środowisko wykorzystano dotychczasowe doświadczenia empiryczne i dane z literatury.

Oceniając planowane przeznaczenie terenu odnoszono je do stanu zachowania poszczególnych elementów środowiska, ich odporność na zmiany i przekształcenia. Szczególną uwagę zwrócono na jednoznaczność zapisów, które decydować będą o jakości środowiska i standardy zamieszkiwania na tych terenach. Starano się ocenić poszczególne oddziaływania w różnym czasie ich trwania, co pozwoliło na w miarę precyzyjne określenie i wskazanie środków łagodzących lub niwelujących skutki powstałych zmian w środowisku.

1.6 Materiały wejściowe

Prognoza została opracowana w oparciu o:

- projekt planu ogólnego opracowany przez Gdyńską Grupę Urbanistyczną w 2025 roku,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka,
- Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne gminy Hajnówka (tekst ujednolicony z 2022r.),
- stosowne akty prawne,
- dokumenty strategiczne,
- obowiązujące plany miejscowe wraz prognozami oddziaływania na środowisko dla terenów w granicach miasta Hajnówka,
- wizję terenową obszaru objętego ustaleniami planu ogólnego,
- dokumentację fotograficzną, zdjęcia lotnicze, źródła kartograficzne,
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.),
- ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.),
- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.),
- ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 82),

- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r. poz. 463),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 112),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 22 czerwca 2017 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2017 r., poz. 1416 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2380),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).

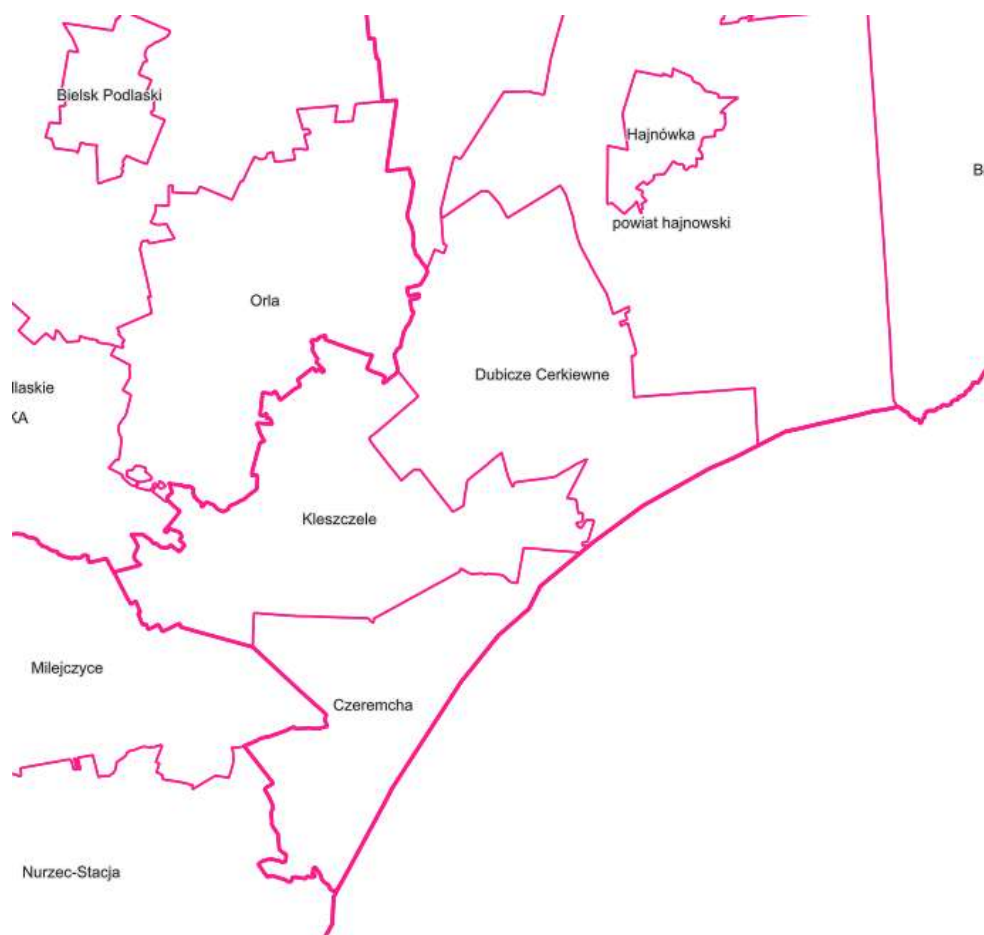
2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA TERENU OBJĘTEGO PLANEM

2.1 Użytkowanie i charakterystyka zainwestowania terenu

Administracyjnie omawiany obszar położony jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego i obejmuje teren miasta Hajnówka o powierzchni 21,29 km². Miasto jest w całości otoczone obszarem administracyjnym gminy wiejskiej Hajnówka i graniczy z jej obrębami następująco:

- od północy – graniczy z obrębem Lipiny, Dubiny, Bielszczyzna, Puciska
- od wschodu – graniczy z obrębem Lipiny i Wierzchowskie,
- od południa – graniczy z obrębem Orzeszkowo i Pasieczniki Duże,
- od zachodu – graniczy z obrębem Borek, Chytra, Progale, Wygoda i Puciska.

Miasto stanowi samodzielną jednostkę administracyjną szczebla gminnego i jest siedzibą władz powiatu hajnowskiego, pełniąc funkcje administracyjne, usługowe, edukacyjne i komunikacyjne o znaczeniu ponadlokalnym.

położenie gminy na tle powiatu

Miasto Hajnówka ma charakter miejskiego ośrodka usługowo-przemysłowego z rozwiniętymi funkcjami administracyjnymi, komunikacyjnymi i turystycznymi. Jego rozwój przestrzenny i gospodarczy jest silnie powiązany z położeniem w otoczeniu kompleksów leśnych Puszczy Białowieskiej, które stanowią zarówno zaplecze surowcowe, jak i walor turystyczno-przyrodniczy.

W strukturze gospodarczej miasta istotną rolę odgrywa przemysł drzewny i przetwórstwo surowców lokalnych, rozwijane w oparciu o tradycje regionu oraz dostępność zasobów leśnych. W mieście funkcjonują liczne małe i średnie przedsiębiorstwa usługowe, stanowiące około 99% wszystkich podmiotów gospodarczych. Najważniejszymi sektorami działalności są: usługi publiczne, produkcja przemysłowa, przetwórstwo drzewne, handel oraz turystyka.

Znaczącym czynnikiem rozwoju lokalnego jest również Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna – Podstrefa Hajnówka, skupiająca działalność przemysłowo-usługową i stanowiąca ważne zaplecze inwestycyjne miasta.

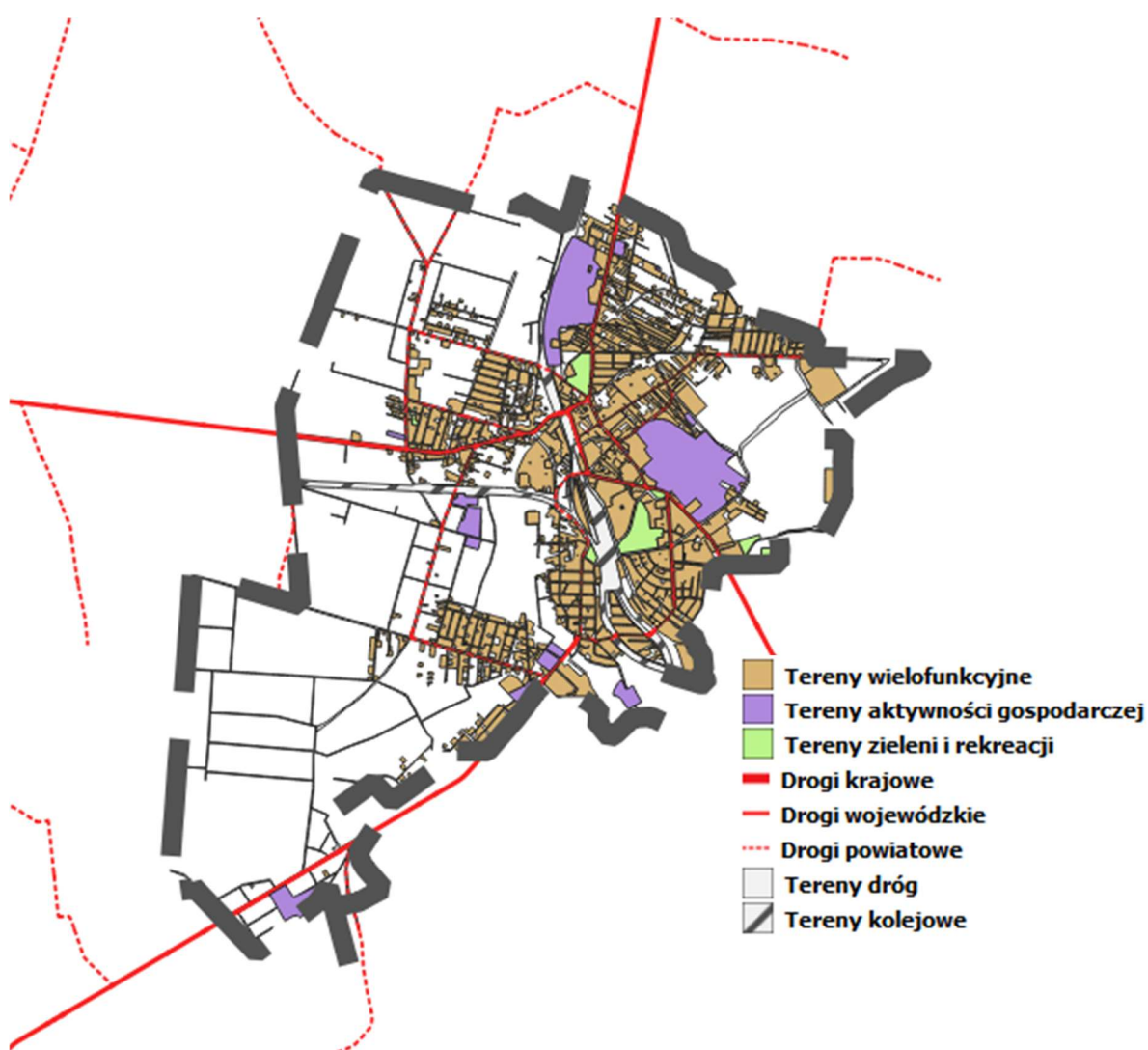
W strukturze zatrudnienia duży udział ma także sfera budżetowa – administracja samorządowa, oświata, służba zdrowia i instytucje kultury. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie w sektorze transportowym i kolejowym, gdyż przez miasto przebiegają linie kolejowe nr 31 (Siedlce–Hajnówka) oraz nr 52 (Lewki–Hajnówka–Siemianówka).

Na terenie miasta Hajnówka funkcjonuje rozbudowana sieć placówek oświatowych, obejmująca między innymi trzy szkoły podstawowe: Szkołę Podstawową nr 1 im. Janusza Kusocińskiego przy ul. 3 Maja 54, Szkołę Podstawową nr 3 im. dr. Kazimierza Ptaszyńskiego w Hajnówce przy ul. Działowej 1 oraz Szkołę Podstawową nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Hajnówce przy ul. Nowowarszawskiej 20. Dzieci w

wieku przedszkolnym korzystają z oferty przedszkoli publicznych w mieście, a także z oddziałów przedszkolnych działających przy szkołach podstawowych i z oferty przedszkoli prywatnych.

Obszar zabudowany i zagospodarowany koncentruje się w granicach zwartego układu miejskiego Hajnówki, w którym wyróżniają się strefy: mieszkaniowa, usługowa, przemysłowo-produkcyjna oraz rekreacyjno-turystyczna. Funkcjonowanie miasta wspiera dobrze rozwinięty system komunikacji drogowej i kolejowej oraz infrastruktury technicznej, obejmujący m.in. scentralizowaną kanalizację sanitarną i system elektroenergetyczny RPZ Hajnówka.

Uwaga: szczegółowe dane dotyczące użytkowania terenów oraz właściwości budynków zawiera baza danych ewidencyjnych EGiB (plik gml), która służy do prowadzenia analiz. Ponadto szereg danych uzyskano z powszechnie dostępnych portali ogólnokrajowych, np. obszary zagrożenia powodzią, formy ochrony przyrody, złoża, tereny górnicze, itd.

schemat użytkowania terenów wg danych EGiB

Miasto Hajnówka posiada dobrze rozwinięty system komunikacyjny o znaczeniu lokalnym i regionalnym, zapewniający dogodnie powiązania z otoczeniem oraz z głównymi ośrodkami województwa podlaskiego. Przez miasto przebiegają dwie kluczowe drogi wojewódzkie:

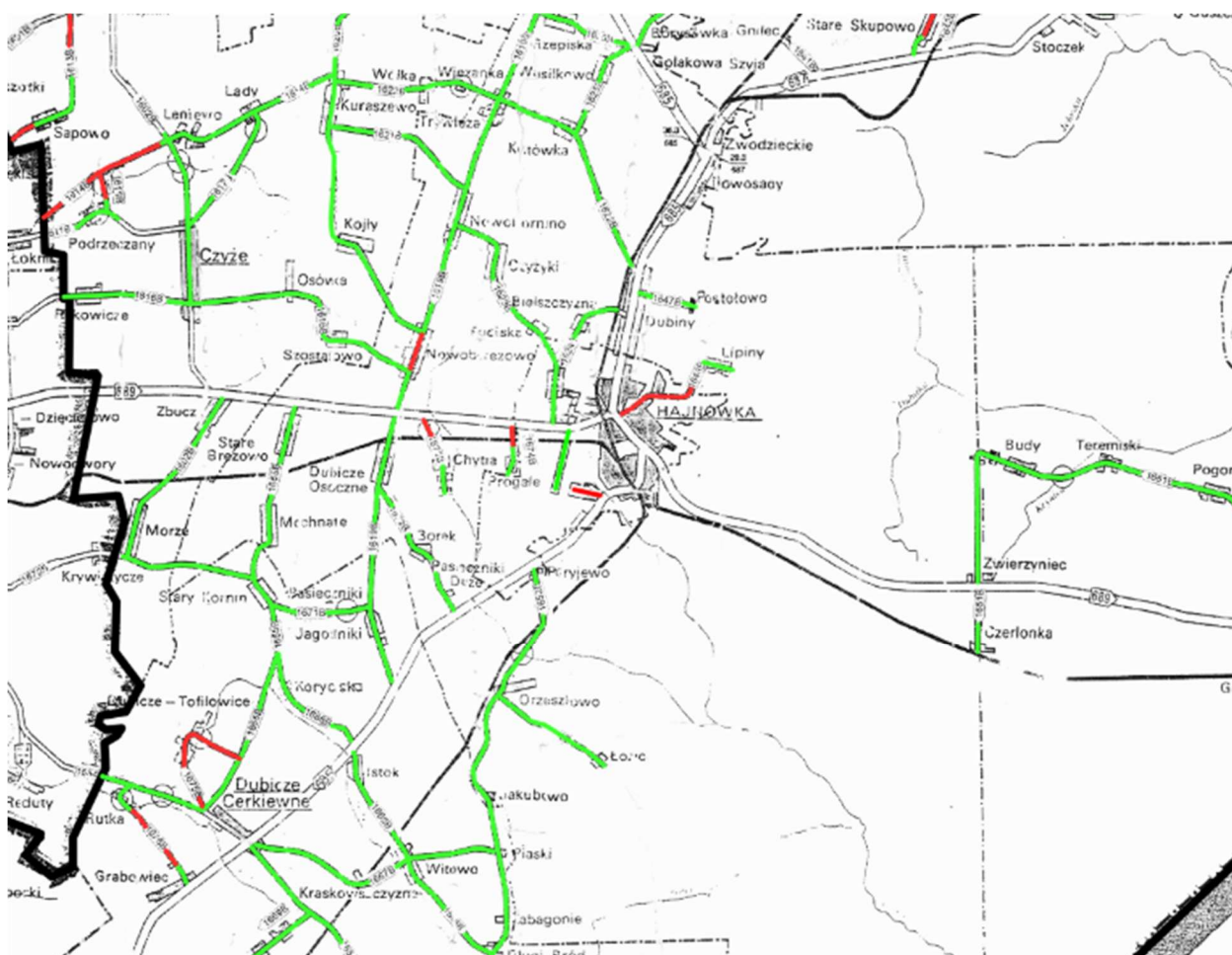
- droga wojewódzka nr 689 – o długości ok. 49 km, łącząca Bielsk Podlaski z Białowieżą i dalej z przejściem granicznym w Białowieży–Piererowie,
- droga wojewódzka nr 685 – o długości ok. 60 km, biegnąca z Zabłudowa przez Hajnówkę do Kleszczel, stanowiąca połączenie z drogami krajowymi nr 19 i 66 oraz z Puszcą Białowieską.

Układ ten uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 13,8 km, obejmujące m.in. ulice: Lipową, Stefana Batorego, Warszawską, Targową i Prosta, a także sieć dróg gminnych, pełniących funkcje lokalne i dojazdowe. Stan techniczny dróg w granicach miasta oceniany jest jako dobry, z sukcesywnie prowadzonymi modernizacjami nawierzchni i oświetlenia ulicznego.

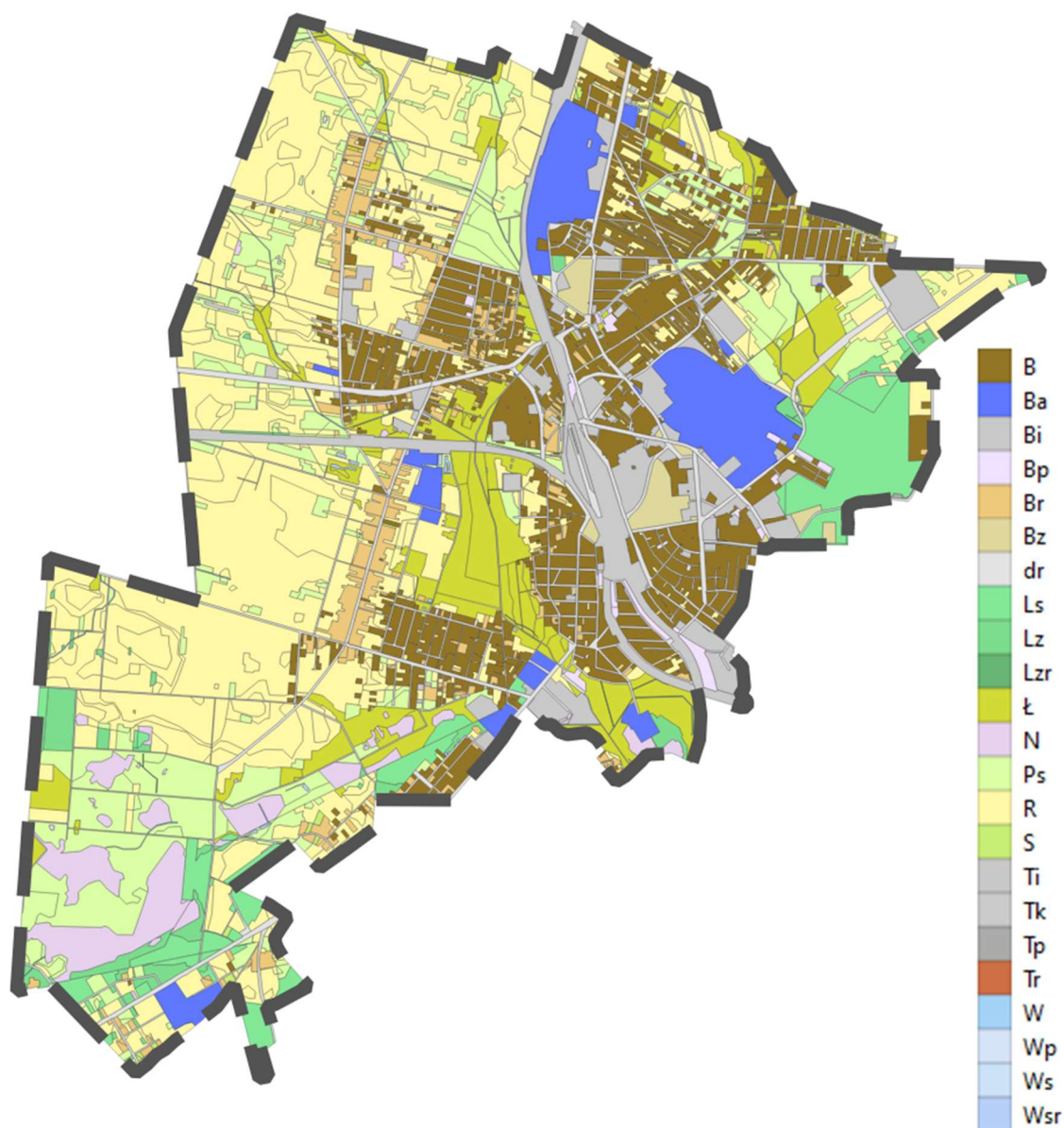
Istotną rolę w systemie transportowym Hajnówki odgrywa kolej – przez miasto przebiegają linie kolejowe nr 31 (Siedlce–Siemiatycze–Hajnówka) oraz nr 52 (Lewki–Hajnówka–Siemianówka), co zapewnia bezpośrednie połączenia m.in. z Białymstokiem, Bielskiem Podlaskim i Siemianówką. W mieście znajduje się stacja PKP Hajnówka, obsługująca zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy.

Połączenia regionalne uzupełnia sieć komunikacji autobusowej PKS oraz lokalne przewozy prywatne, zapewniające codzienną obsługę mieszkańców w relacjach z Białymstokiem, Bielskiem Podlaskim i miejscowościami powiatu hajnowskiego.

Przez Hajnówkę przebiega również fragment Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, stanowiący ważny element turystycznego systemu komunikacji regionu.

[schemat](https://zdphajnowka.pl/mapa-powiatu/) układu drogowego (wyróżniono powiatowe - <https://zdphajnowka.pl/mapa-powiatu/>)

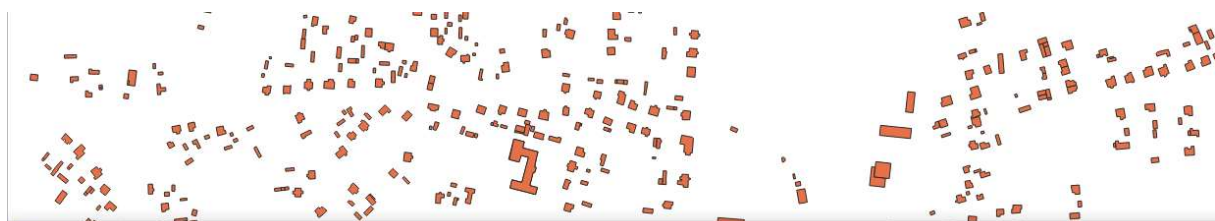

rodzaje użytkowania gruntów wg danych z 2024 roku (zbiór gml)

Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni w gminie [%]
B	307,57	0,14
Ba	99,18	0,05
Bi	96,54	0,05
Bp	10,93	0,01
Br	78,82	0,04
Bz	19,19	0,01
dr	162,22	0,08
Ls	104,63	0,05
Lz	33,26	0,02

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka

Ł	169,29	0,08
N	66,05	0,03
Ps	232,78	0,11
R	672,89	0,32
S	3,69	0,00
Tk	59,31	0,03
TP	0,89	0,00
W	6,47	0,00
Wp	3,42	0,00
Wsr	1,58	0,00

024 EGB Budynek GML — Łącznie obiektów: 4686, odfiltrowanych: 4686, wybranych: 0

	gml_id	lokalnyId	przestrzen	wersjaId	startObiekt	startWersj	idBudynku	rodzajWgKS	liczbaKond	liczbaKo_1	powZabudow	powZabud_1
1	PL.PZGIK.373.E...	F338493C-7332...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	g	1	0	21 m2	
2	PL.PZGIK.373.E...	E3F0F70D-14F4...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.4...	g	1	0	66 m2	
3	PL.PZGIK.373.E...	592EF2BE-9A4D...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.8...	g	1	0	112 m2	
4	PL.PZGIK.373.E...	2E9915B8-DB07...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.1...	g	1	0	93 m2	
5	PL.PZGIK.373.E...	D2B8BD63-D0B...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.1...	g	1	0	126 m2	
6	PL.PZGIK.373.E...	459AA0D6-49D...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.2...	g	1	0	79 m2	
7	PL.PZGIK.373.E...	43BA2A36-DD4...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.2...	g	1	0	76 m2	
8	PL.PZGIK.373.E...	E7F2A63D-9304...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.2...	g	1	0	374 m2	
9	PL.PZGIK.373.E...	3CF8291E-D359...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	g	1	0	225 m2	
10	PL.PZGIK.373.E...	C35C248E-686D...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	g	1	0	48 m2	
11	PL.PZGIK.373.E...	E9F00B55-3DD...	PL.PZGIK.373.E...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	2021-03-21T19:...	200503_2.0001.3...	g	1	0	97 m2	

przykład opisu budynków wg danych EG

3. CECHY I STRUKTURA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3.1 Jednostki fizycznogeograficzne, ukształtowanie terenu

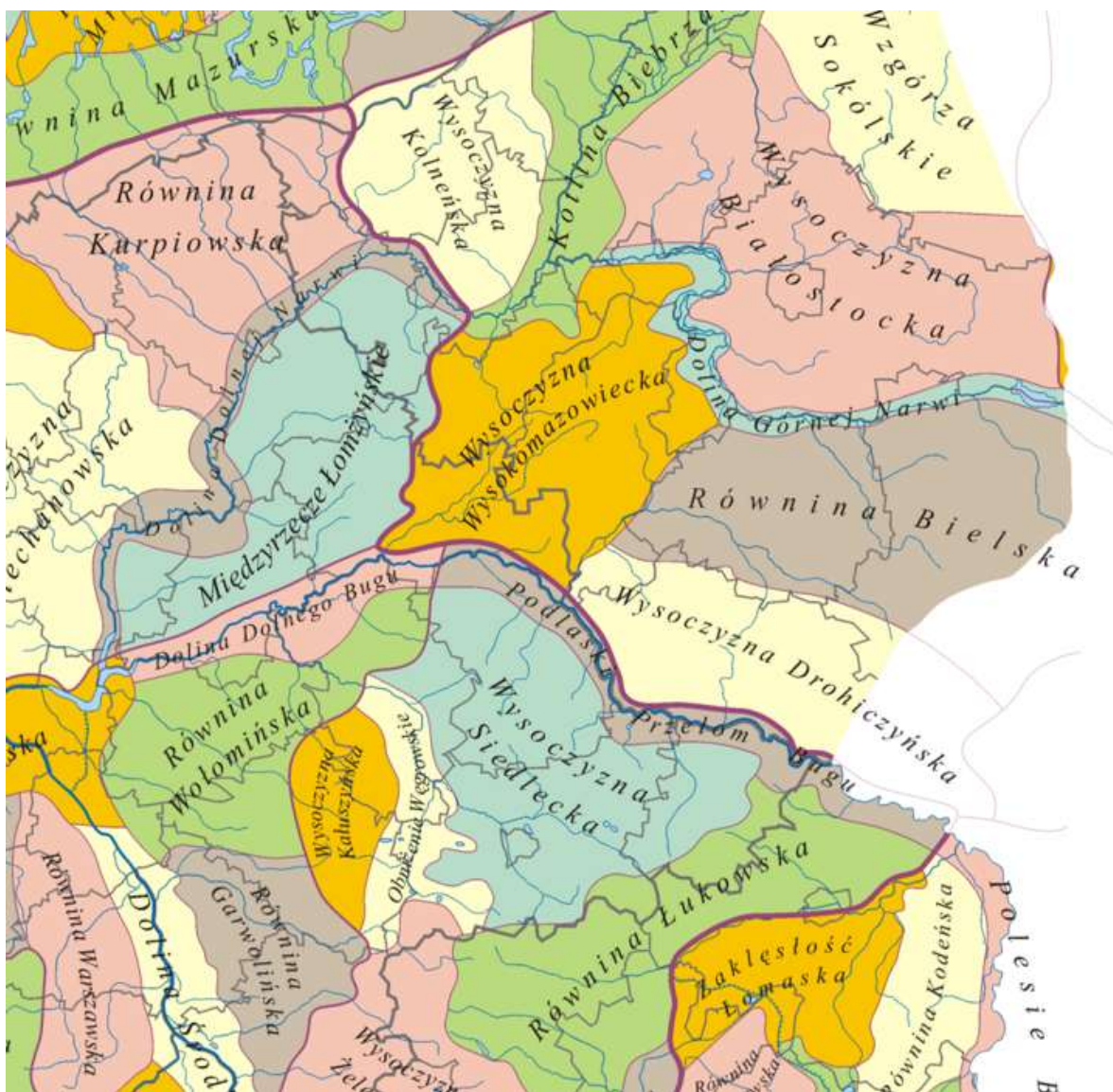
Według podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne opracowanego przez J. Kondrackiego (2001), miasto Hajnówka położone jest w obrębie prowincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej, w makroregionie Niziny Północnopolaskiej oraz w mezoregionie Równiny Bielskiej. Cały obszar miasta stanowi fragment rozległej Niziny Podlaskiej, której ukształtowanie powierzchni jest efektem działalności zlodowaceń plejstocénskich, głównie zlodowacenia środkowopolskiego.

Rzeźba terenu miasta Hajnówka ma charakter nizinny i równinny, o niewielkich różnicach wysokości względnych. W północnej części obszaru teren nieznacznie wznosi się, tworząc łagodnie falistą powierzchnię wysoczyzny morenowej, natomiast południowe i centralne fragmenty miasta zajmują płaskie tereny sandrowe oraz dolinne. Wysokości bezwzględne wahają się przeciętnie od 150 do 170 m n.p.m., z lokalnymi wzniesieniami do około 175 m n.p.m.

Formy rzeźby terenu są wynikiem działalności lądolodu i wód fluwioglacjalnych, czego śladem są płytkie obniżenia bezodpływowe, nieckowate zagłębienia wytopiskowe oraz łagodnie zaznaczone wały morenowe. Na obszarze miasta brak wyraźnych wzniesień, a krajobraz jest słabo zróżnicowany morfologicznie, co sprzyja rozwojowi zabudowy miejskiej i sieci komunikacyjnej.

Znaczną część powierzchni zajmują tereny zalesione, głównie w zachodniej i północno-zachodniej części miasta, które stanowią fragment obrzeża Puszczy Białowieskiej. Równinny charakter terenu w

połączeniu z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnych i kompleksów leśnych kształtuje łagodny mikroklimat oraz korzystne warunki dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i osadniczych.

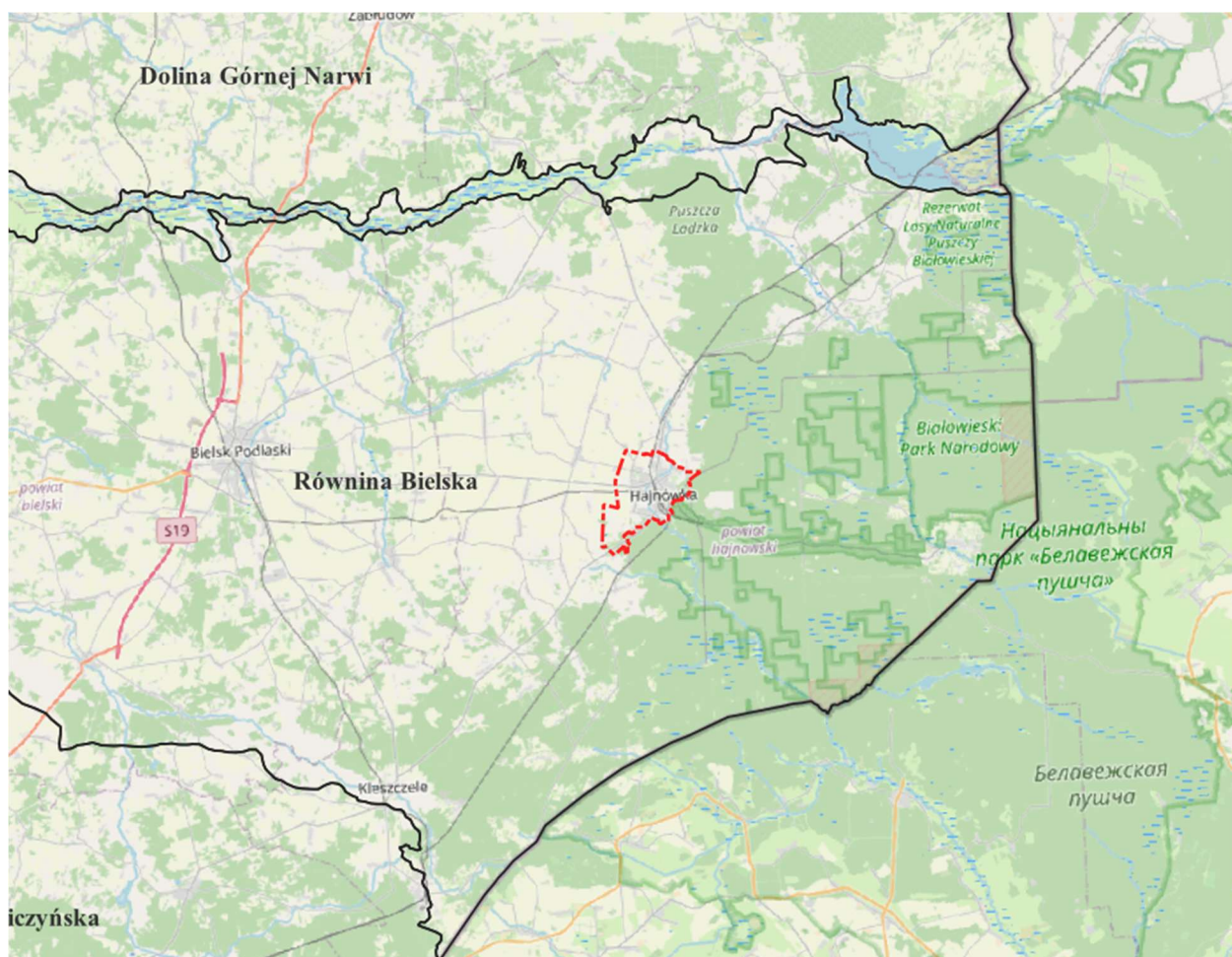
Mezoregiony fizycznogeograficzne (źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png)

W 2018 roku opublikowano zaktualizowaną cyfrową wersję regionalizacji fizycznogeograficznej Polski, przygotowaną przez zespół badaczy z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk. Nowe granice mezoregionów zostały opracowane na podstawie klasycznego podziału fizycznogeograficznego autorstwa prof. Jerzego Kondrackiego, który przez wiele lat stanowił podstawę naukowego opisu regionalnego środowiska przyrodniczego Polski. Dotychczasowe granice mezoregionów funkcjonowały głównie w postaci schematów kartograficznych i map drukowanych, często nieprecyzyjnych, zwłaszcza w ujęciu lokalnym, i trudnych do zastosowania w analizach przestrzennych.

Celem prac zespołu IGiPZ PAN było stworzenie jednolitej, wektorowej wersji granic fizycznogeograficznych, możliwej do zastosowania w systemach informacji przestrzennej. W ramach opracowania wykorzystano źródła kartograficzne, dane geologiczne, geomorfologiczne, hydrograficzne,

glebowe oraz informacje dotyczące pokrycia terenu i użytkowania ziemi. Uzupełnieniem analiz były dane wysokościowe oraz zdjęcia satelitarne, pozwalające na dokładniejsze wyznaczenie przebiegu granic. W rezultacie powstała baza danych, która nie zmienia samej idei i hierarchii podziału opracowanej przez Kondrackiego, lecz porządkuje i precyzuje przebieg granic poszczególnych jednostek, uwzględniając stan współczesny i możliwości analizy przestrzennej.

Zaktualizowane granice znalazły zastosowanie m.in. w dokumentach planistycznych, ekofizjografiach, ocenach oddziaływania na środowisko oraz innych opracowaniach wymagających wiarygodnego opisu regionalnego kontekstu przyrodniczego. Dane te zostały opublikowane w otwartym dostępie i są dostępne do pobrania na stronie internetowej Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

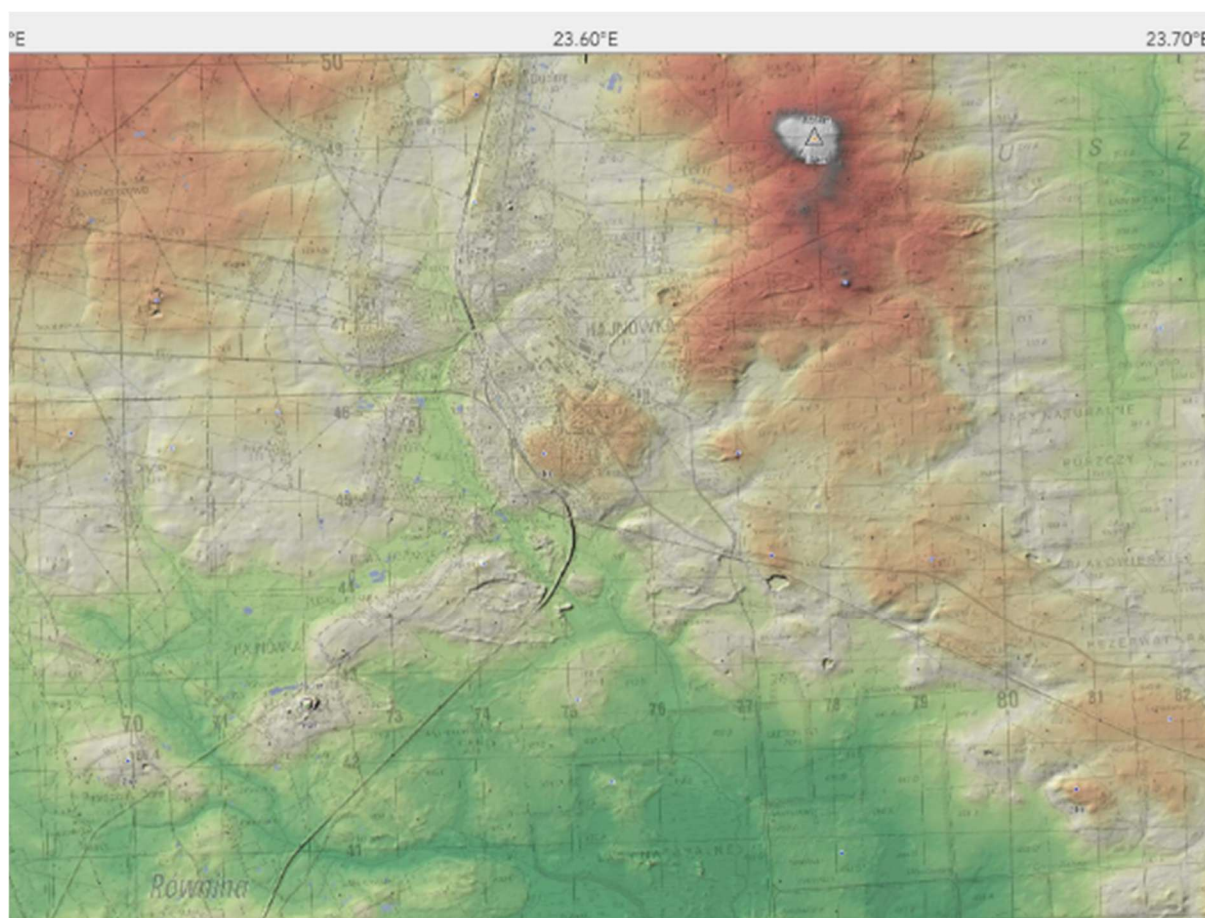
Mezoregiony fizycznogeograficzne 2018

(źródło: https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png)

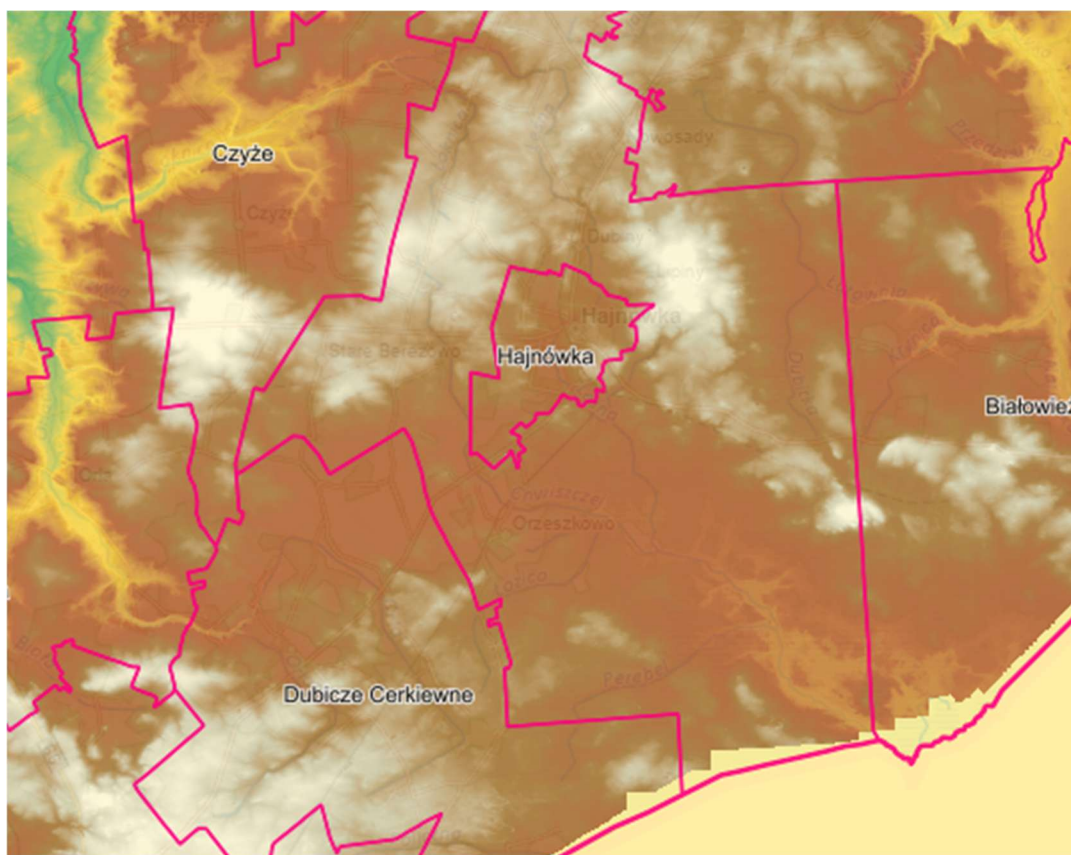
Rzeźba terenu miasta Hajnówka zachowała w dużej mierze swój naturalny, pierwotny charakter, co wynika z niewielkich deniwelacji oraz ograniczonej intensywności procesów erozyjnych i akumulacyjnych. Ukształtowanie powierzchni jest łagodnie faliste, a formy terenu mają genezę glacialną i wodnolodowcową, powstałą w wyniku działalności lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego.

Na obszarze miasta dominują osady czwartorzędowe, w tym piaski, żwiry i gliny zwałowe, stanowiące typowe utwory sandrowo-morenowe. Miąższość pokrywy czwartorzędowej jest zróżnicowana, lecz generalnie niewielka, co przekłada się na stabilne warunki geotechniczne dla zabudowy miejskiej. Występują tu także osady holocenijskie – torfy, namuły i piaski rzeczne – związane z lokalnymi obniżeniami bezodpływowymi i strefami podmokłymi.

Zachowany naturalny układ morfologiczny w połączeniu z ograniczoną ingerencją antropogeniczną sprawia, że rzeźba terenu Hajnówki cechuje się niskim stopniem przekształcenia i wysoką stabilnością geomorfologiczną, a współczesne procesy akumulacji ograniczają się głównie do lokalnych osadów biogenicznych powstających w zagłębieniach terenu i dolinach cieków.

Model hipsometryczny terenu, źródło: https://www.labgis.pl/hipso/arkusz_693.jpg

model hipsometryczny terenu, źródło:

https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionName=SPD

3.2 Budowa geologiczna, gleby

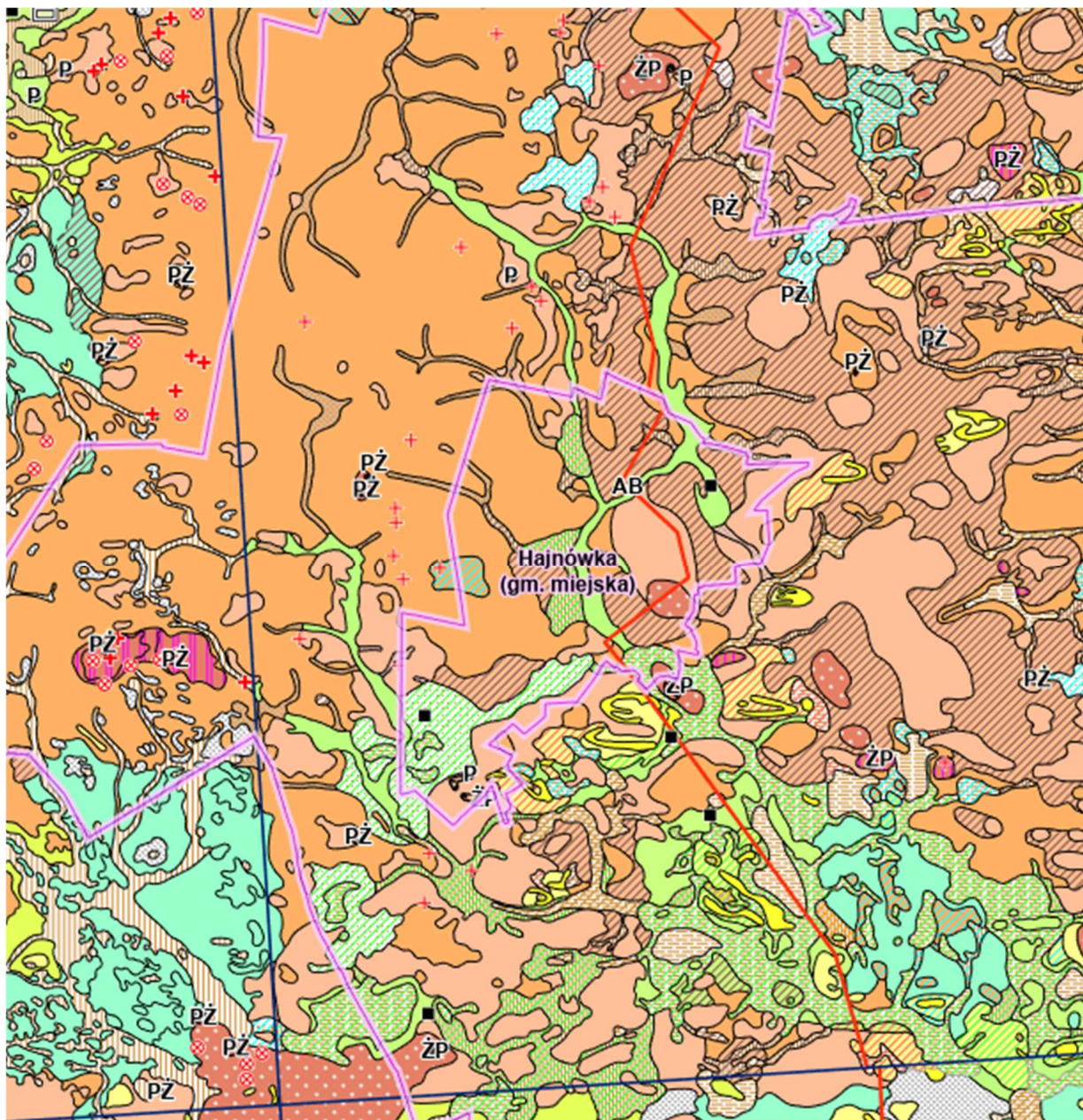
Omawiany teren położony jest w zachodniej części platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie obniżenia podlaskiego, które charakteryzuje się zróżnicowaną budową geologiczną i ukształtowaniem powierzchni. Podłoże geologiczne tworzą skały krystaliczne wieku prekambryjskiego, stanowiące fundament platformy, nad którymi zalegają utwory paleozoiczne i mezozoiczne, przykryte następnie miększą warstwą osadów czwartorzędowych.

Dominujące utwory powierzchniowe mają pochodzenie glacialne i wodnolodowcowe, związane ze zlodowaceniem środkowopolskim. Występują tu głównie piaski i żwiry wodnolodowcowe, gliny zwałowe oraz mułki i piaski rzeczne. W części północnej i zachodniej miasta przeważają utwory morenowe i sandrowe, natomiast w rejonach obniżień oraz dolin cieków obecne są osady biogeniczne i torfowe, których miąższość dochodzi miejscami do kilku metrów.

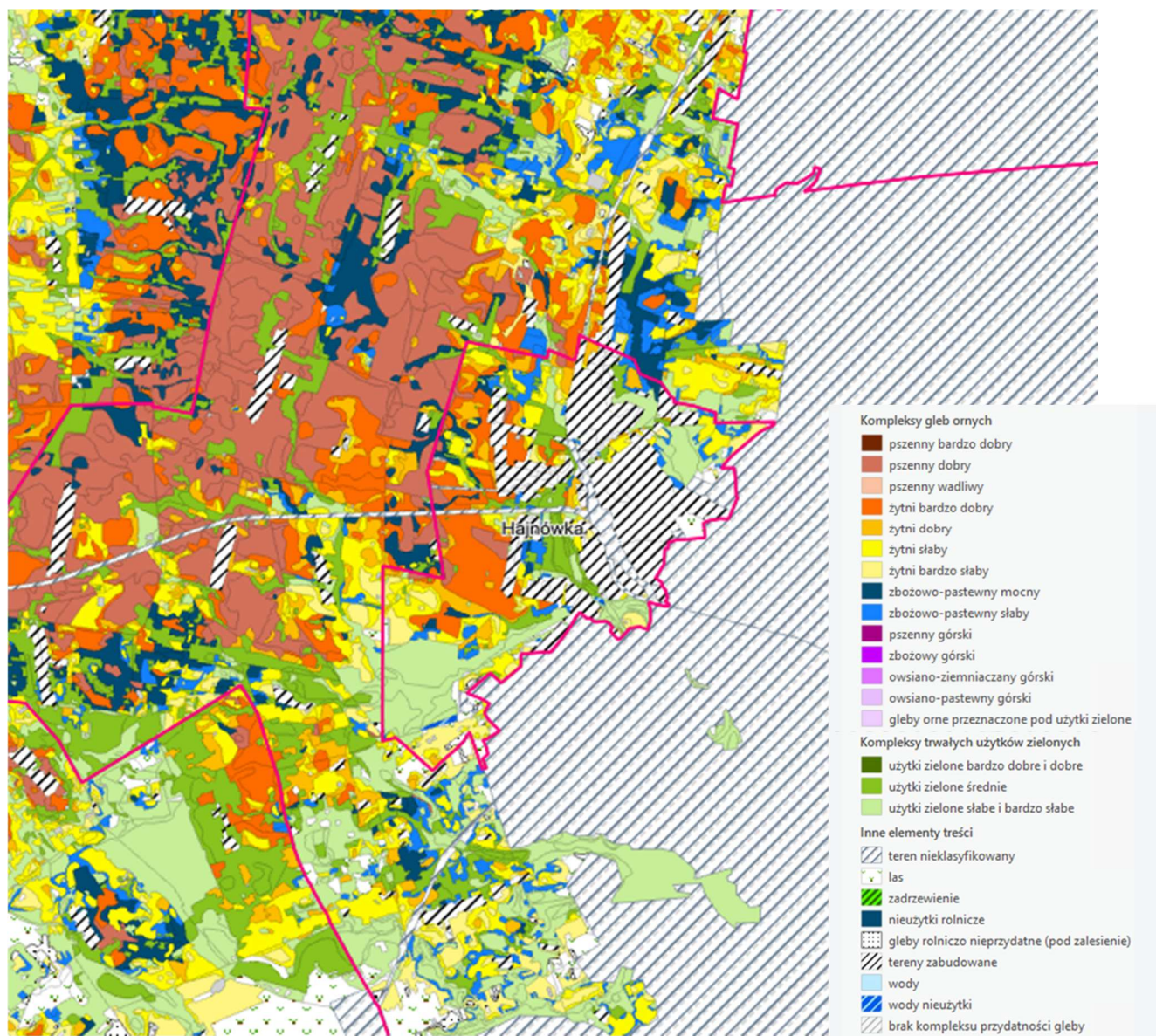
W obrębie Hajnówki nie występują znaczące formy akumulacyjne, takie jak ozy czy kemy; rzeźba terenu jest łagodna, a zróżnicowanie litologiczne niewielkie. Podłoże czwartorzędowe zapewnia dobre warunki nośności i stosunkowo niską podatność na procesy erozyjne.

Gleby w granicach miasta powstały głównie na utworach piaszczystych i gliniastych, należą do gleb bielcowych i brunatnych. Występują tu również gleby torfowe w strefach podmokłych. Cechują się one przeważnie kwaśnym odczynem, co wpływa na ich ograniczoną wartość rolniczą i konieczność okresowego wapnowania w przypadku użytkowania rolniczego.

Na procesy glebotwórcze w Hajnówce wpływa szereg czynników: zróżnicowanie litologiczne, warunki wodne, użytkowanie terenu oraz działalność człowieka. Pomimo umiarkowanych walorów rolniczych, gleby te odgrywają istotną rolę ekologiczną – stanowią naturalny filtr biologiczny i magazyn materii organicznej, wspierając stabilność lokalnych ekosystemów leśno-łąkowych oraz podtrzymując funkcje przyrodnicze otoczenia Puszczy Białowieskiej.

SMGP50k - Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000, źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Mapy-geologiczne>

Mapa glebowo-rolnicza rejonu opracowania

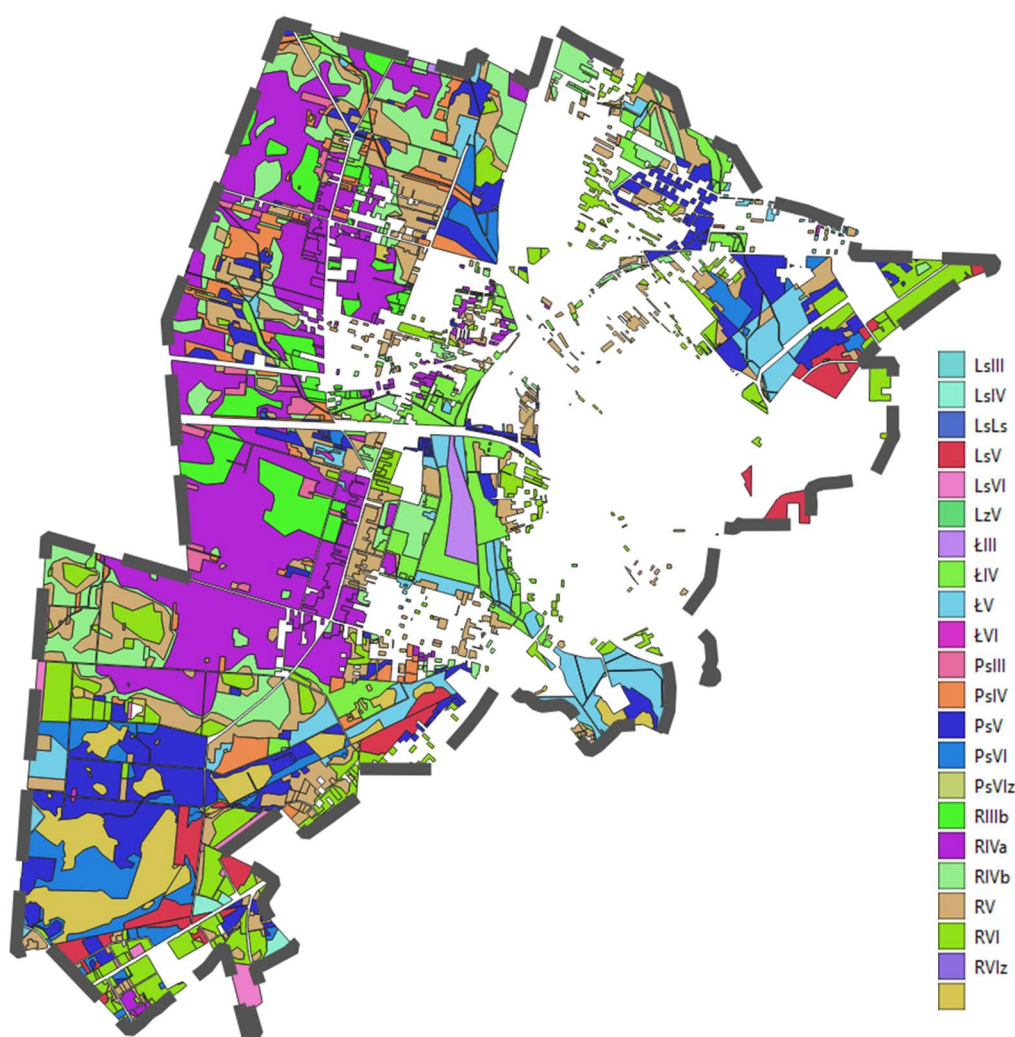
<https://mapy.geoportal.gov.pl/imapnext/imap/index.html?moduleId=modulRol&mapview=52.473646%2C23.384780%2C50000s>

Skałami macierzystymi gleb na terenie miasta Hajnówka są osady czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego oraz biogenicznego. Występują one głównie w postaci piasków luźnych i słabo gliniastych, glin zwałowych oraz piasków wodnolodowcowych o zróżnicowanym składzie granulometrycznym. W obniżeniach terenu i dolinach cieków obecne są także utwory organiczne – torfy, namuły i mursze.

Gleby występujące w Hajnówce cechują się znacznym zróżnicowaniem typologicznym, co jest konsekwencją lokalnych warunków litologicznych i hydrologicznych. Największy udział mają gleby bielcowe i brunatne wyługowane, powstałe z piasków sandrowych i glin zwałowych, stanowiące dominujący typ w północnej i centralnej części miasta. W obszarach podmokłych oraz w pobliżu dolin cieków spotyka się gleby murszowo-mineralne, torfowe i murszowe, tworzące kompleksy łąkowo-bagienne o podwyższonej wilgotności.

Pod względem klasy bonitacyjnej dominują gleby IV, V klasy, które wykazują umiarkowane lub słabe właściwości rolnicze, co ogranicza ich przydatność produkcyjną. Najlepsze gleby (klasa IIIb) występują lokalnie w rejonach północno-zachodnich, natomiast w strefach obniżeń dominują gleby niższych klas z uwagi na okresowe uwilgotnienie i niską zasobność w składniki pokarmowe.

Mimo ograniczonego potencjału rolniczego, gleby te pełnią ważną rolę ekologiczną i retencyjną, sprzyjając magazynowaniu wód opadowych i utrzymaniu równowagi biotycznej ekosystemów miejskich i leśnych w obrębie Hajnówki.

Użytki rolne	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia*
		[%]
Grunty orne		
R IIIb	52,857	0,02
R IVa	274,056	0,13
R IVb	128,799	0,06
R V	188,665	0,09
R VI	123,954	0,06
Łąki i pastwiska		
Ł/Ps III	22,708	0,01
Ł/Ps IV	123,181	0,06
Ł/Ps V	224,313	0,11
Ł/Ps VI	60,293	0,03
Nieużytki		
N	66,06	0,03
Razem:	1264,886	0,59

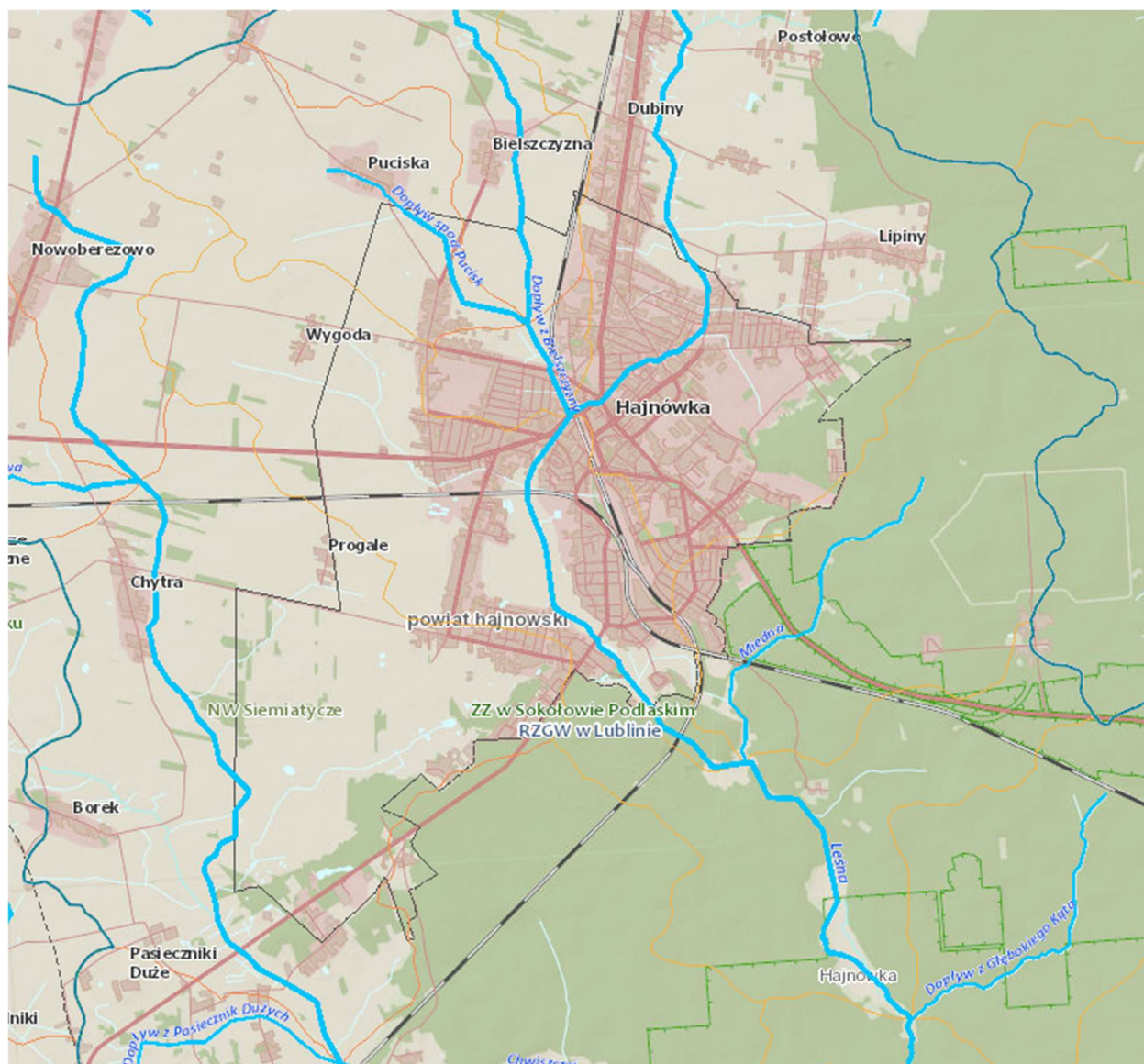
użytki rolne

3.3 Hydrografia, wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Obszar miasta Hajnówka położony jest w dorzeczu Wisły, w zlewni rzeki Narwi, będącej lewobrzeżnym dopływem Bugu. Całość systemu hydrograficznego miasta należy do zlewni rzeki Leśna Prawa, która stanowi główny ciek odwadniający teren Hajnówki i jej bezpośrednie otoczenie. Leśna Prawa płynie w kierunku północno-wschodnim, stanowiąc naturalną oś hydrograficzną regionu, a jej dopływami są drobne cieki i rowy melioracyjne o charakterze okresowym, zasilane głównie wodami opadowymi i roztopowymi.

W granicach miasta nie występują duże naturalne zbiorniki wodne. Przeważają niewielkie cieki melioracyjne oraz sztuczne zbiorniki i stawy retencyjne, utworzone w związku z działalnością gospodarczą i potrzebami komunalnymi. W północno-zachodniej części miasta znajduje się zespół małych zbiorników wodnych, powstałych w wyniku retencji powierzchniowej i dawnych prac ziemnych, które pełnią obecnie funkcję retencyjno-przyrodniczą.

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?locale=pl&gui=new&sessionID=1460529

Teren Hajnówki charakteryzuje się występowaniem licznych płytkich obniżen bezodpływowych i lokalnych podmokłości, szczególnie w południowej i zachodniej części miasta. W miejscach tych dochodzi do akumulacji osadów organicznych (torfów i namulów), które odgrywają istotną rolę w lokalnym bilansie wodnym.

Reżim hydrologiczny ma charakter śnieżno-deszczowy, typowy dla nizinnych obszarów północno-wschodniej Polski. Najwyższe stany wód występują w okresie wiosennym w związku z topnieniem śniegów, natomiast najniższe – latem i wczesną jesienią. Powodzie i podtopienia mają lokalny i krótkotrwały charakter, a ich zasięg ogranicza się do dolin i obniżen o utrudnionym odpływie wód.

Wody powierzchniowe miasta podlegają oddziaływaniu antropogenicznemu, zwłaszcza w rejonach zabudowanych i przemysłowych. Największym zagrożeniem dla ich jakości są spływy powierzchniowe z terenów zurbanizowanych oraz ewentualne punktowe zrzuty ścieków, szczególnie z obszarów o gęstej zabudowie i ograniczonej infiltracji wód opadowych.

Dla poprawy bilansu wodnego i ograniczenia odpływu powierzchniowego zaleca się zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych, renaturyzację małych cieków oraz utrzymanie istniejących obiektów retencyjnych, które pełnią ważną funkcję w systemie gospodarowania wodami na terenie miasta.

RW20001526714525 – Leśna

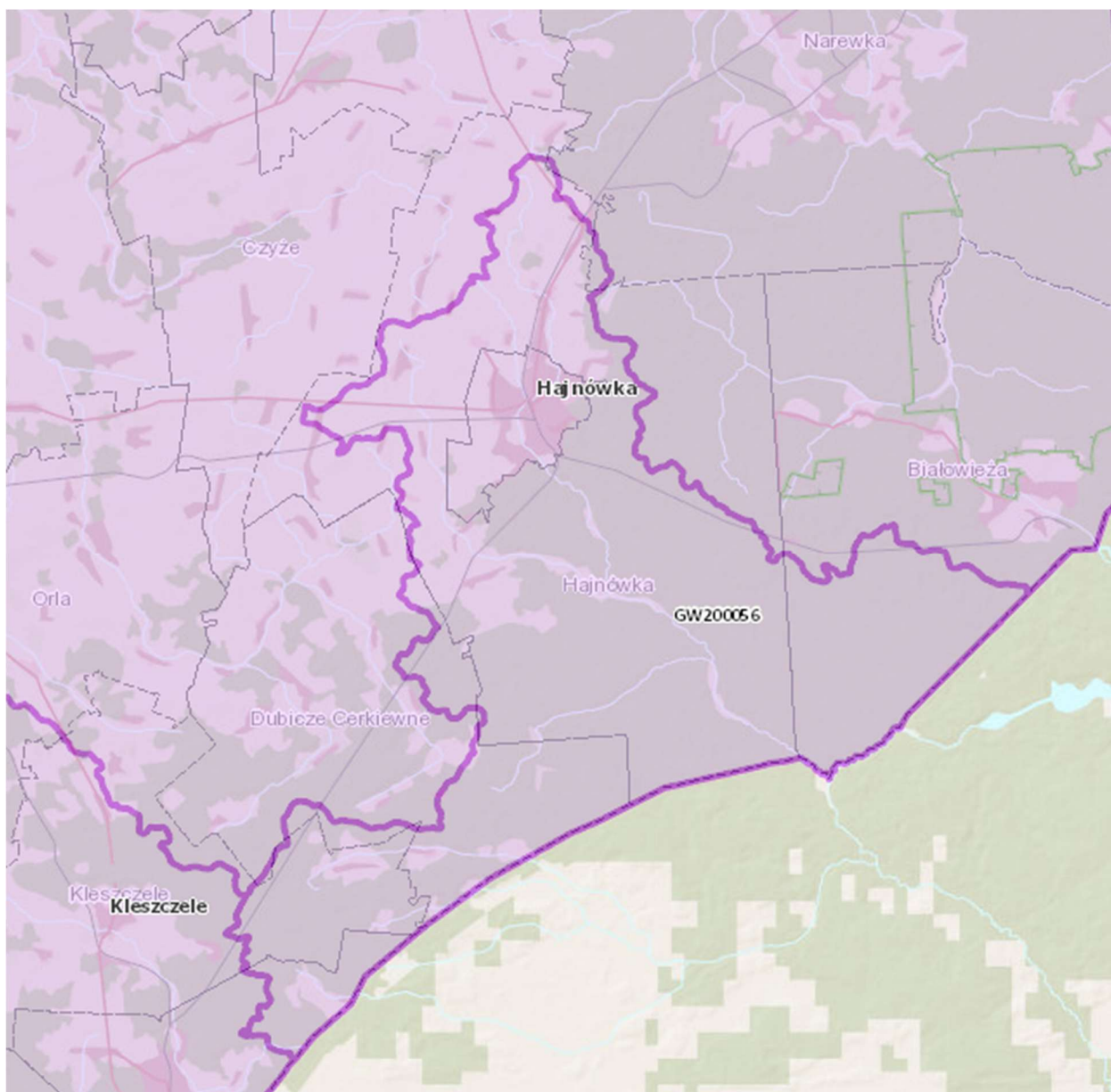
1. INFORMACJE PODSTAWOWE	
Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Leśna
Kod JCWP	RW20001526714525
Typ JCWP	P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk
Rzeczywista długość JCWP [km]	81.29
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	423.23
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Bugu
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie
Zarząd Zlewni	Zarząd Zlewni w Sokołowie Podlaskim
Nadzór wodny	Nadzór wodny w Siemiatyczach
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ w Białymstoku
Województwo (TERYT)	podlaskie (20)
Powiat (TERYT)	hajnowski (2005)
Gmina (TERYT)	Białowieża (2005022); Dubicze Cerkiewne (2005052); Hajnówka (2005062); M. Hajnówka (2005011); Narewka (2005092)
Czy JCWP uległa zmianie (powstała w wyniku podzielenia lub scalenia JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021))?	bez zmian
Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)	RW2000232665249 (Leśna do Przewłoki)

5. OCENA STANU JCWP	
Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	TAK - zlewnia była monitorowana
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego (2016-2021)	PL01S0801_1358
Współrzędne geograficzne punktu pomiarowo-kontrolnego [2016-2021] (długość; szerokość)	23.67365; 52.64601
Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	TAK - zlewnia jest monitorowana
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego (2022-2027)	PL01S0801_1358
Współrzędne geograficzne punktu pomiarowo-kontrolnego [2022-2027] (długość; szerokość)	23.67365; 52.64601
Podstawa prawna dokonanej klasyfikacji stanu wód	rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475)
Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)	
Stan/potencjał ekologiczny	zły stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	OWO, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), miedź, makrobezkręgowce, ichtiofauna
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	benzo(a)piren; nie dotyczy
Stan (ogólny)	zły stan wód

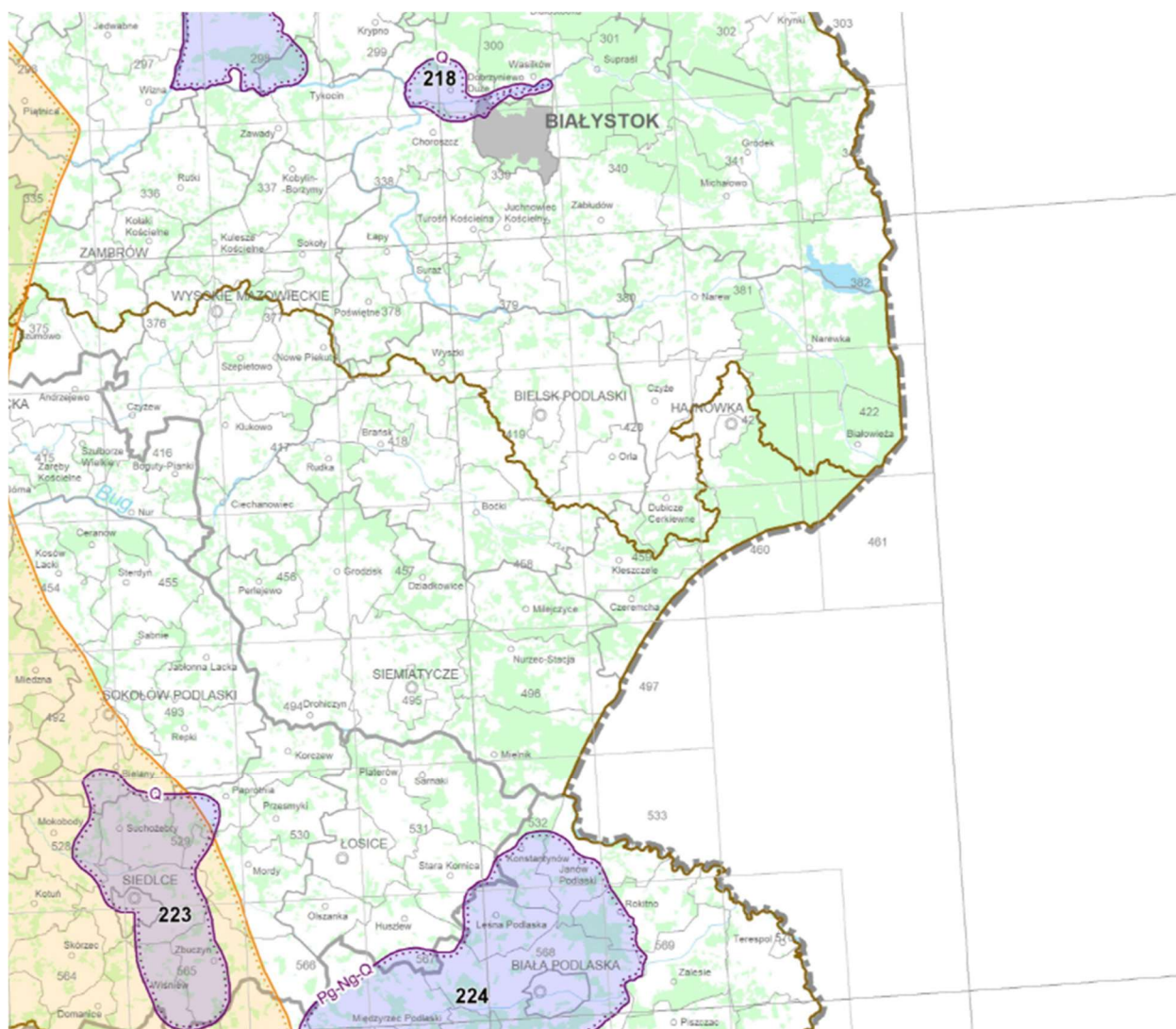
Wody podziemne

Miasto Hajnówka położone jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP). Najbliższe tego typu struktury hydrogeologiczne występują dopiero poza obszarem miasta, w kierunku północno-zachodnim.

Obszar Hajnówki w całości znajduje się w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 56 – PLGW200056, która obejmuje utwory czwartorzędowe i trzeciorzędowe o zmiennej miąższości i lokalnym charakterze. Warunki hydrogeologiczne charakteryzują się niską ciągłością warstw wodonośnych, co sprawia, że zasoby te mają raczej lokalne znaczenie użytkowe i są wykorzystywane głównie przez miejskie ujęcia wód podziemnych.

https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?locale=pl&gui=new&sessionID=1461331

Zbiorniki GZWP, źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym na terenie miasta Hajnówka występują głównie w piaszczysto-żwirowych osadach czwartorzędowych oraz w utworach trzeciorzędowych. Wody czwartorzędowe mają charakter płytkich warstw o ograniczonym zasięgu, często nieciągłych i o zmiennej miąższości, natomiast wody trzeciorzędowe zalegają głębiej i stanowią stabilniejsze poziomy wodonośne, choć ich budowa jest słabiej rozpoznana.

Warunki hydrogeologiczne w obrębie miasta są złożone, co wynika z mozaikowego układu utworów przepuszczalnych i nieprzepuszczalnych. Mimo to właśnie czwartorzędowe utwory piaszczysto-żwirowe stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców Hajnówki. Wody te ujmowane są przez komunalne ujęcia podziemne, które charakteryzują się dobrą jakością oraz stabilnym poziomem zwierciadła, co potwierdza ich przydatność użytkową.

3.4 Złoża kopalin, obszary i tereny górnicze

Na terenie miasta Hajnówka, według danych zawartych w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski (MIDAS), nie udokumentowano perspektywicznych ani czynnych złóż kopalin użytecznych. Występujące lokalnie piaski fluwioglacjalne mogą być pozyskiwane jedynie na niewielką skalę, na potrzeby własne mieszkańców. W dolinie rzeki Leśna Prawa odnotowano również torfy, jednak nie posiadają one znaczenia gospodarczego i nie są objęte eksploatacją.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze art. 6.1. **obszarem górniczym** – jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji; **terenem górniczym** – jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

Art. 104.1. Obszary i tereny górnicze uwzględnia się:

- 1) określając ustalenia planu ogólnego gminy;
- 2) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

4. Plan, o którym mowa w ust. 2, niezależnie od wymagań określonych odrębnymi przepisami, powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- 1) wykonania działalności określonej w koncesji;
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- 3) ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

5. Plan, o którym mowa w ust. 2, może w szczególności określić:

- 1) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należyłą ochronę tych obiektów lub obszarów;
- 2) obszary wyłączone z zabudowy bądź takie, w granicach których zabudowa jest dozwolona tylko po spełnieniu odpowiednich wymagań; koszt spełnienia tych wymagań ponosi przedsiębiorca.

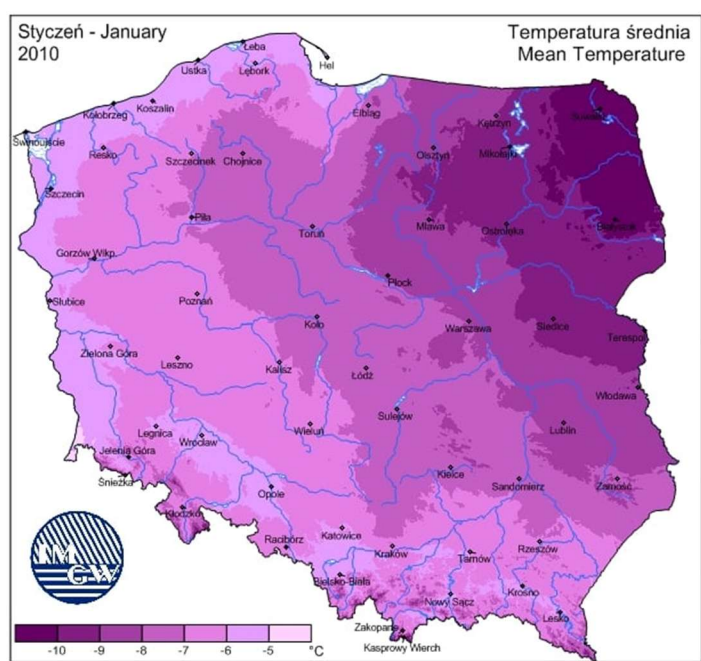
3.5 Warunki klimatyczne

Klimat miasta Hajnówka należy do umiarkowanego przejściowego z wyraźnymi cechami kontynentalnymi, co wynika z położenia we wschodniej części województwa podlaskiego. Charakteryzuje się chłodnymi zimami i ciepłymi, lecz niezbyt długimi latami. Średnia roczna temperatura wynosi około 7°C, a roczna suma opadów kształtuje się na poziomie około 570 mm, z maksimum w miesiącach letnich.

Okres wegetacyjny trwa przeciętnie 195–205 dni, natomiast pokrywa śnieżna utrzymuje się przez około 80 dni w roku. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (–4°C), a najcieplejszym lipiec (25°C). Średnia wilgotność względna powietrza wynosi około 81%, a dominującym kierunkiem wiatrów są zachodnie o prędkości 2,5–3,0 m/s.

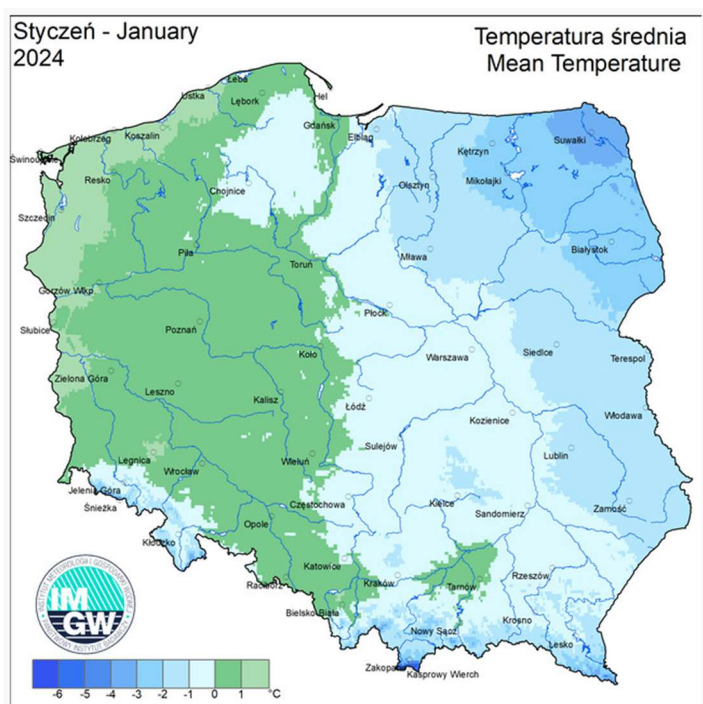
Warunki klimatyczne Hajnówki sprzyjają rozwojowi ekosystemów leśnych oraz utrzymaniu wysokich walorów przyrodniczych otoczenia Puszczy Białowieskiej.

Na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat obserwuje się wyraźne zmiany w zakresie średnich temperatur powietrza, co stanowi przejaw postępujących procesów globalnego ocieplenia klimatu. Przykładowo, średnia temperatura powietrza w styczniu w 2010 roku wynosiła około -9°C , natomiast w roku 2024 była wyraźnie wyższa i osiągnęła wartość około -1°C . Podobna tendencja wzrostowa dotyczy miesięcy letnich – w sierpniu 2010 roku średnia temperatura wynosiła 19°C , podczas gdy w roku 2024 wzrosła do około 20°C .

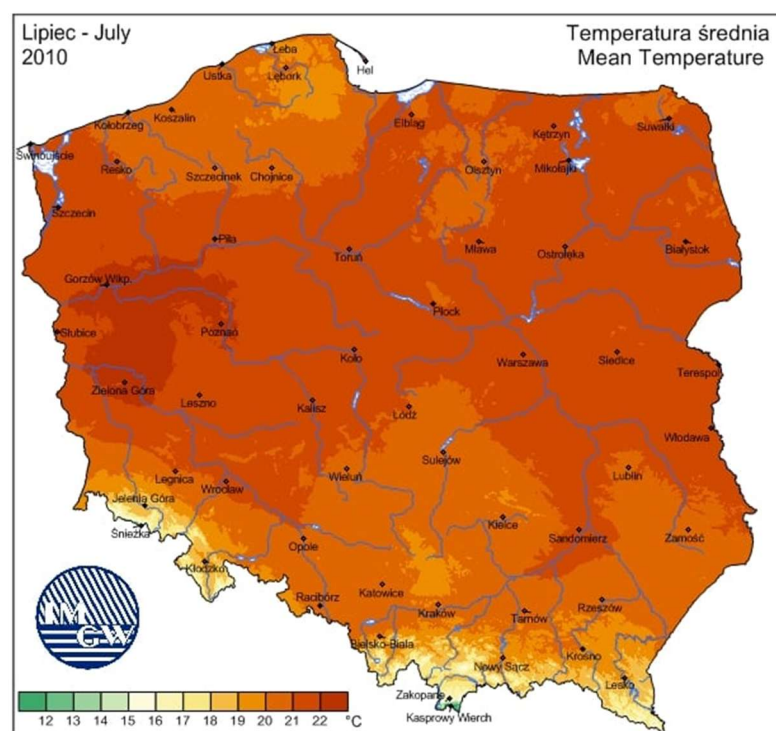
Temperatura średnia w styczniu w 2010r.

źródło: https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Monthly/2010/1/Winter

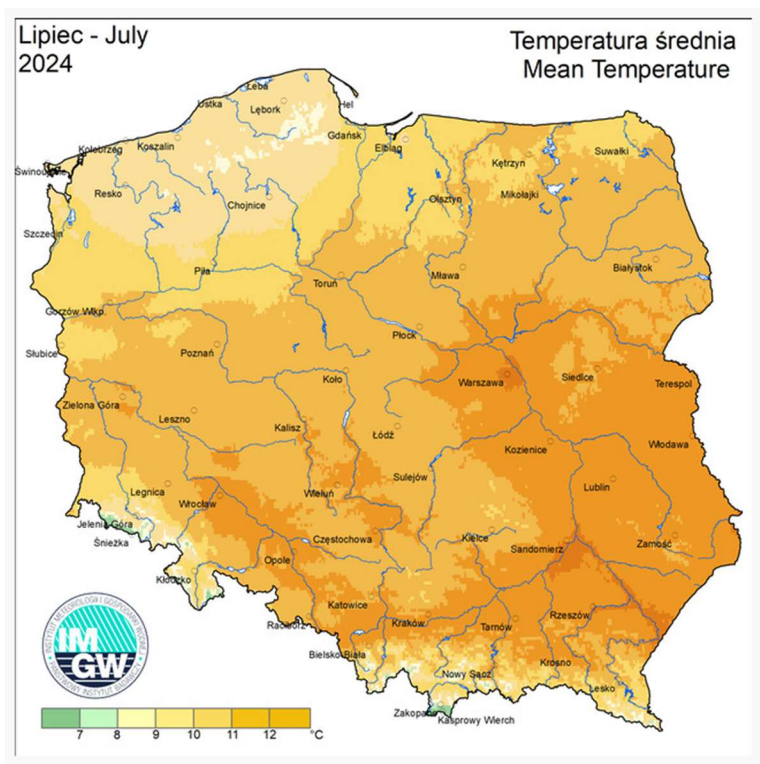
Temperatura średnia w styczniu w 2024r.

źródło: https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Monthly/2010/1/Winter

Temperatura średnia w lipcu w 2010r.

źródło: https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Monthly/2010/1/Winter

Temperatura średnia w lipcu w 2024r.

źródło: https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Monthly/2010/1/Winter

Zjawisko to wpisuje się w szerszy trend obserwowany w skali globalnej i regionalnej, polegający na stopniowym wzroście średnich rocznych temperatur, skracaniu okresów zimowych oraz wydłużaniu i intensyfikacji sezonów wegetacyjnych. Wzrost temperatur skutkuje również zmianami w reżimie opadowym, częstszym występowaniem zjawisk ekstremalnych (takich jak susze, fale upałów czy intensywne opady) oraz przesunięciem granic występowania poszczególnych stref klimatycznych.

Zjawiska te mają istotne konsekwencje dla kształtowania polityki przestrzennej i planowania rozwoju lokalnego, w szczególności w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi, ochrony środowiska przyrodniczego, adaptacji rolnictwa oraz rozwoju zielonej infrastruktury i odnawialnych źródeł energii.

W przypadku gminy Złotoryja zmiany klimatyczne mogą wpływać na szereg sektorów. W rolnictwie oznaczają konieczność dostosowania praktyk uprawowych do wydłużonego okresu wegetacyjnego, ale również do ryzyka susz oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych. W kontekście gospodarki wodnej może to prowadzić do pogłębiania się deficytu wodnego, zwłaszcza w okresach letnich, co wymaga planowania retencji wodnej oraz inwestycji w systemy nawadniania i małą retencję.

Zmiany klimatu wpływają również na przyrodę i krajobraz – mogą osłabiać lokalne ekosystemy, sprzyjać migracji gatunków oraz zmieniać warunki bytowania flory i fauny. Zmniejszenie liczby dni z pokrywą śnieżną czy zmiana harmonogramu kwitnienia roślin to zjawiska już obserwowane.

W związku z powyższym, działania planistyczne w gminie powinny uwzględniać potrzebę adaptacji do zmian klimatu, m.in. poprzez wspieranie zielonej i błękitnej infrastruktury, promowanie rozwiązań opartych na przyrodzie (nature-based solutions), rozwój odnawialnych źródeł energii oraz podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie konieczności działań proklimatycznych.

3.6 Elementy biotyczne- szata roślinna i świat zwierzęcy

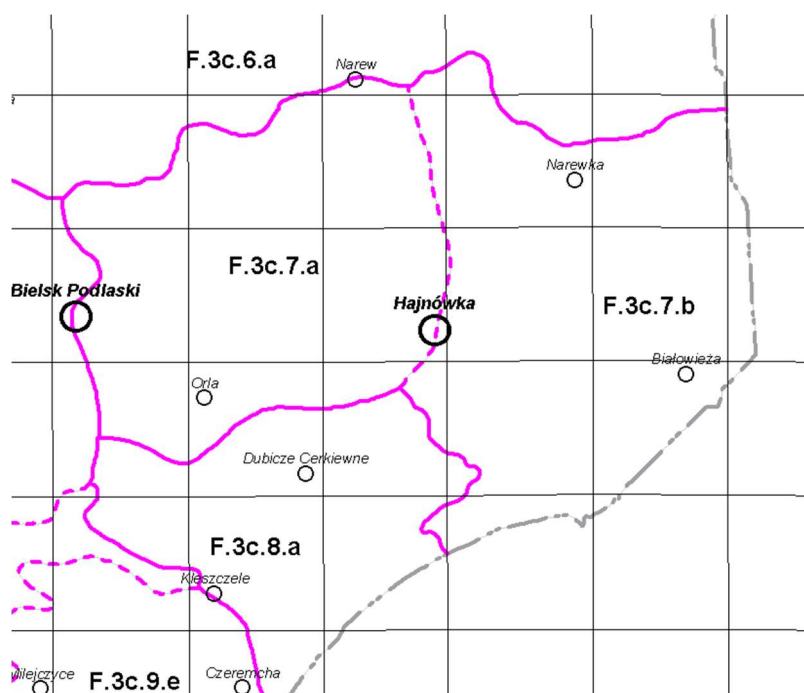
Specyficzne warunki klimatyczne i glebowe Hajnówki oraz jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej sprzyjają współwystępowaniu elementów roślinności środkowoeuropejskiej i borealnej. W strukturze pokrycia terenu zdecydowanie dominuje roślinność leśna, której występowanie determinuje mikroklimat oraz charakter siedlisk.

Na obszarze miasta przeważają lasy świeże i mieszane świeże, a w mniejszym stopniu bory mieszane i olsy. W drzewostanie dominują sosna zwyczajna i świerk pospolity, a w domieszcze występują brzoza brodawkowata, olsza czarna, dąb szypułkowy i grab pospolity. Lasy zajmują niewielką część miasta głównie wzdłuż jego wschodniej i południowej granicy. W obniżeniach terenu oraz w dolinach cieków rozwijają się zbiorowiska łąkowe i szuwarowe, związane z okresowym lub trwałym uwilgotnieniem podłoża. Są to w większości zespoły półnaturalne, powstałe na siedliskach wtórnych w wyniku działalności człowieka.

Na terenach użytkowanych rolniczo pojawia się roślinność segetalna typowa dla pól uprawnych, natomiast w strefach zabudowanych, przemysłowych i przy drogach – roślinność ruderalna, przystosowana do siedlisk przekształconych antropogenicznie.

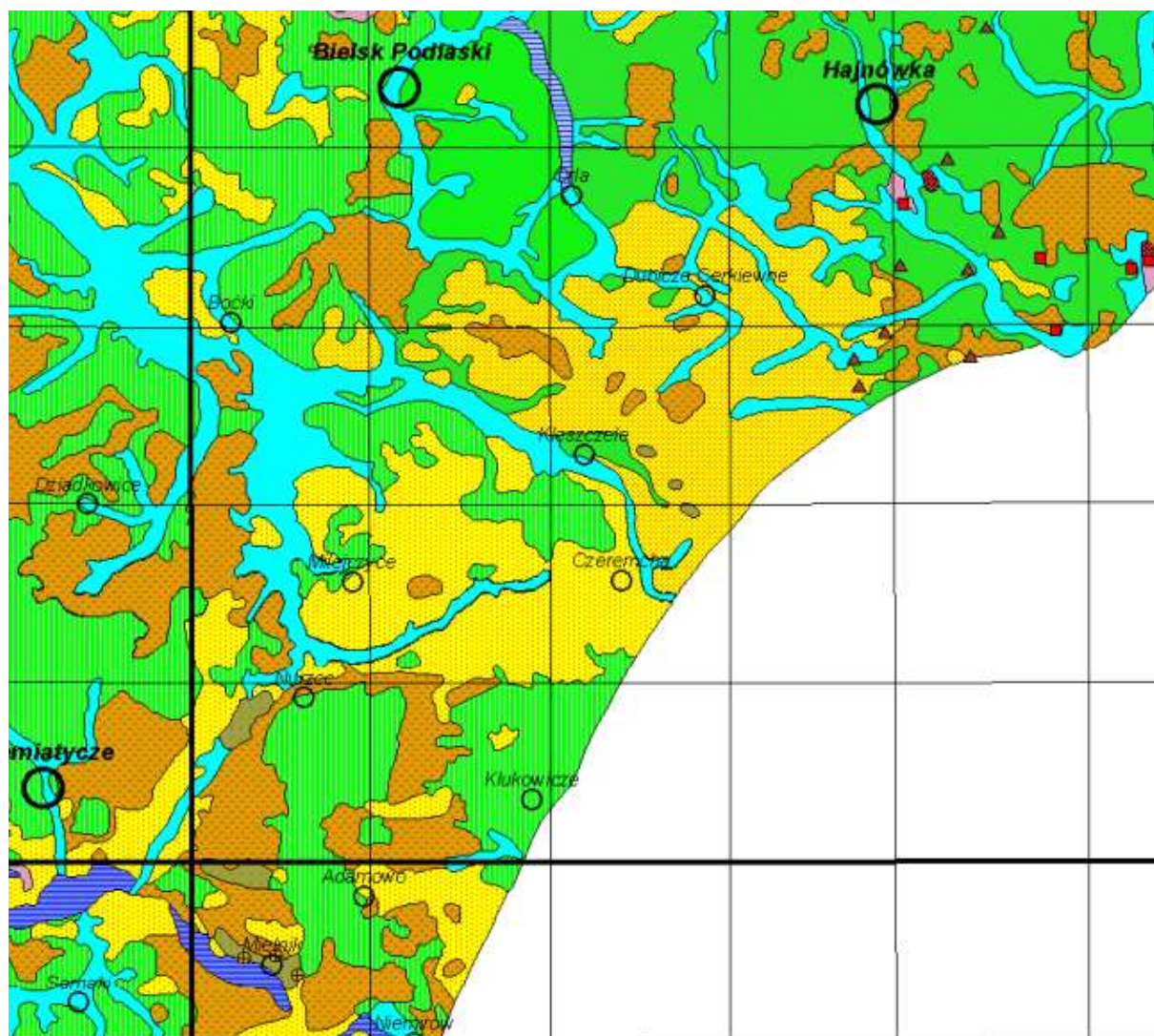
Roślinność Hajnówki, mimo urbanizacji, zachowuje wysoki poziom różnorodności florystycznej, a obecność naturalnych zbiorowisk leśnych i łąkowych stanowi ważny element systemu przyrodniczego miasta oraz strefy buforowej Puszczy Białowieskiej.

Obszar omawiany w podziale geobotanicznym Polski według J. M. Matuszkiewicza należy do Podkrainy Białowieskiej, Okręgu Białowiesko-Bielskiego, w obrębie którego wyróżnia się Podokręg Bielsko-Hajnowski oraz Podokręg Puszczy Białowieskiej. Miasto Hajnówka położone jest na styku tych dwóch podokręgów, co odzwierciedla przejściowy charakter roślinności – z jednej strony związanej z terenami rolniczo-osadniczymi rejonu bielsko-hajnowskiego, z drugiej – z kompleksami leśnymi Puszczy Białowieskiej o wysokiej wartości przyrodniczej i florystycznej.

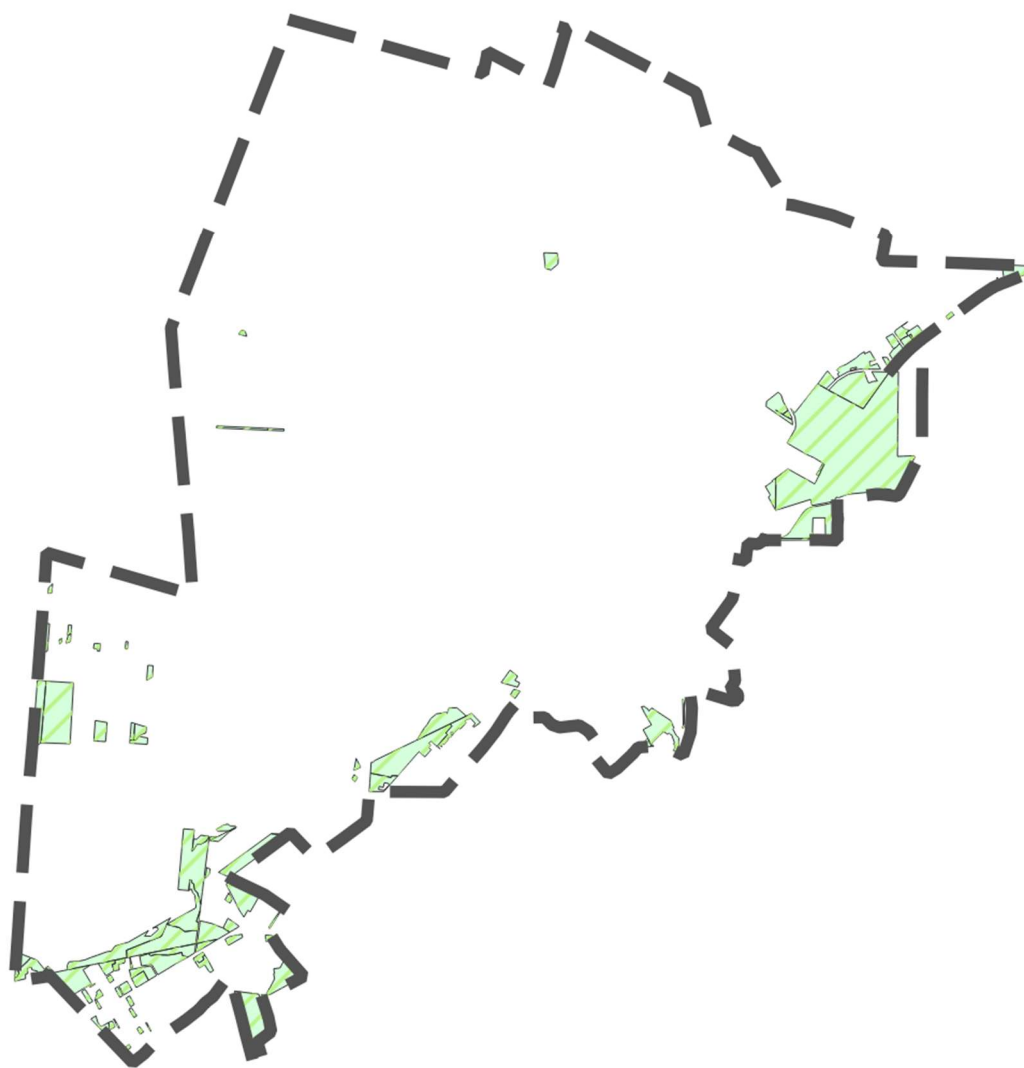
Źródło: <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>

Źródło: www.encyklopedialesna.pl, Matuszkiewicz J.M. 2007. Zespoły leśne Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

	19 - Tilio-Carpinetum, submont., rich
	20 - Tilio-Carpinetum, cent.Pol., poor
	21 - Tilio-Carpinetum, cent.Pol., rich
	22 - Tilio-Carpinetum, subbor., poor
	23 - Tilio-Carpinetum, subbor., rich
	24 - Tilio-Carpinetum, wohyl., poor
	25 - Tilio-Carpinetum, wohyl., rich
	26 - Tilio-Carpinetum with Abies
	28 - Aceri-Tilietum
	29 - Melico-Fagetum
	30 - Dentario enneaphyllidis-Fagetum, submontane
	31 - Dentario enneaphyllidis-Fagetum, montane
	32 - Dentario glandulosae-Fagetum, westcarp., submontane
	33 - Dentario glandulosae-Fagetum, westcarp., montane
	34 - Dentario glandulosae-Fagetum, eastcarp., submontane
	35 - Dentario glandulosae-Fagetum, eastcarp., montane
	36 - Cephalanthero-Fagenion
	37 - Luzulo pilosae-Fagetum
	38 - Luzulo luzuloidis-Fagetum
	39 - Acerenion pseudoplatani
	40 - Galio-Abietenion
	41 - Potentillo albae-Quercetum typicum
	42 - Potentillo albae-Quercetum rosetosum gallicae
	43 - Betulo-Quercetum
	44 - Fago-Quercetum
	45 - Calamagrostio-Quercetum
	46 - Luzulo luzuloidis-Quercetum
	47 - Querco-Pinetum
	48 - Empetro nigri-Pinetum
	49 - Leucobryo-Pinetum
	50 - Peucedano-Pinetum, sarm.
	51 - Peucedano-Pinetum, subbor.

https://www.igipz.pan.pl/tl_files/igipz/ZGiK/opracowania/roslinnosc_potencjalna/prn_2023_pl.pdf

grunty leśne

Faunę Podlasia reprezentują liczne gatunki ssaków, ptaków, gadów, płazów, ryb, minogów oraz bezkręgowców. Obecnie na tym obszarze występuje 60 gatunków ssaków. Największym z roślinożerców jest żubr, a także spotyka się tutaj łosie, jelenie, sarny i dziki. Z 15 gatunków ssaków drapieżnych występujących w Polsce, 12 można znaleźć na Podlasiu, w tym wilka, rysia, lisa, jenota, borsuka, wydrę, kunę leśną i gronostaja. Najliczniejszą grupą ssaków są gryzonie – stwierdzono ich 19 gatunków, a także liczne są nietoperze, reprezentowane przez 14 gatunków, oraz ssaki owadożerne, których jest 8 gatunków.

Na Podlasiu zaobserwowano ponad 300 gatunków ptaków z 428 występujących w Polsce, z czego niemal 200 to gatunki lęgowe, co stanowi około 95% wszystkich gatunków gniazdujących w kraju. Szczególnie licznie występuje tu bocian biały, a także rzadkie gatunki, takie jak głuszec, cietrzew, rybołów i wodniczka.

Podlasie jest również domem dla 7 z 8 gatunków gadów oraz 13 z 18 gatunków płazów występujących w Polsce. Bezkręgowce, a zwłaszcza owady, stanowią najliczniejszą grupę fauny – do tej pory odnotowano występowanie 9 282 gatunków.

4. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZ

4.1 Walory środowiska kulturowego

Ustawa o ochronie i opiece nad zabytkami definiuje pojęcie krajobrazu kulturowego, którym jest „przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze”. Na zasoby dziedzictwa kulturowego miasta Hajnówka składają się obiekty stanowiące świadectwo minionej epoki oraz posiadające wartość historyczną, artystyczną lub naukową, w tym zabytki nieruchome, zabytki ruchome, stanowiska archeologiczne. Ocalałe, znaczące elementy krajobrazu kulturowego, stanowią o pamięci historycznej, tożsamer dla regionu.

W tym znaczeniu stanowi on przedmiot ochrony, której formy określają w różnym stopniu cztery ustawy, a mianowicie:

1. ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
2. ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
3. ustawa o ochronie przyrody,
4. ustawa prawo ochrony środowiska.

Podstawowe formy ochrony zabytków według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. stanowią:

1. wpis do rejestru zabytków;
2. wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
3. uznanie za pomnik historii;
4. utworzenie parku kulturowego;
5. ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na obszarze miasta Hajnówka funkcjonują dwa z wyżej wymienionych form ochrony zabytków: wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków, który zgodnie z przytoczoną powyżej ustawą, jako jedyny organ ochrony zabytków posiada kompetencje wpisywania zabytków do rejestru. Wpis zabytku do rejestru zabytków dokonywany jest na mocy decyzji administracyjnej, w księdze rejestru zabytków, określanej w zależności od kategorii zabytku właściwym symbolem:

- księga A – zabytki nieruchome,
- księga B – zabytki ruchome,
- księga C – zabytki archeologiczne.

Na podstawie ustawy „O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami” podjęto Uchwałę NR XXII/167/20 Rady Miasta Hajnówka z dnia 25 listopada 2020 roku w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Hajnówka na lata 2020-2023”.

Poniżej wskazano wykaz zabytków wg danych z Narodowego Instytutu Dziedzictwa (*Nid.pl*.)

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków:

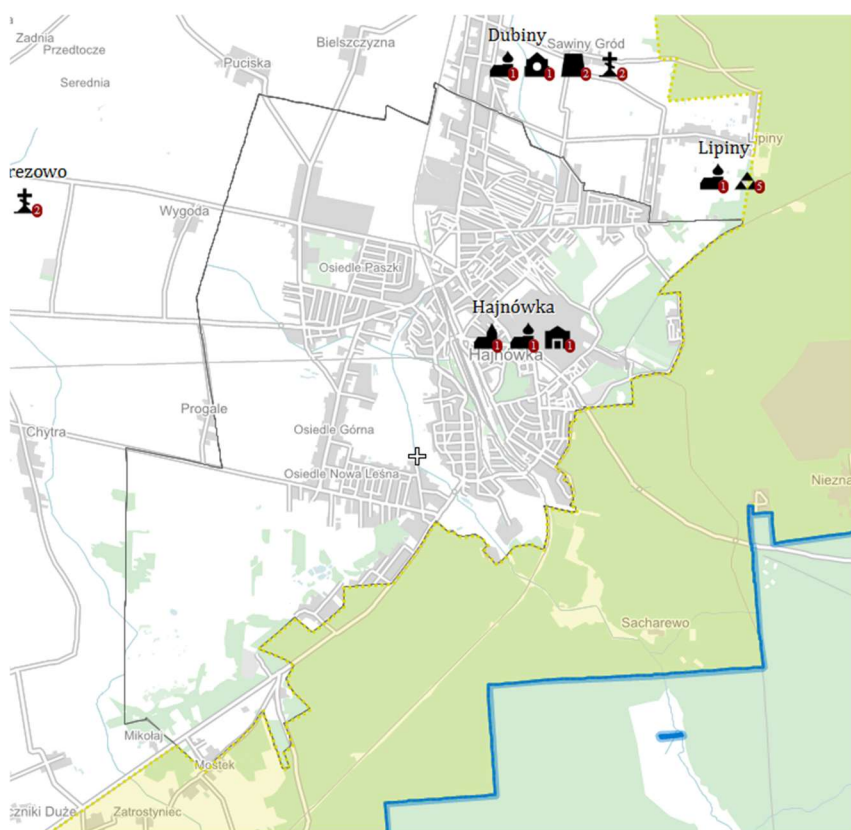
INSPIRE_ID	FUNKCJA	DATOWA NIE	DOK_REJ	STATUS	NAZWA
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_N_20_BK.3903 51	budynek administracyjny	1931 - 1940	dwp - decyzja o wpisie do rejestru nr A- 608 z 2017-05- 15	wpisany do rejestru zabytków (istnieje)	budynek biurowy Zakładów Drzewnych Lasów Państwowych
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_N_20_BK.5405 31	cerkiew	1973 - 1982	dwp - decyzja o wpisie do rejestru nr A- 657 z 2023-11- 30	wpisany do rejestru zabytków (istnieje)	cerkiew pw. Świętej Trójcy
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_N_20_BK.5949 6	kościół	1957 - 1966	dwp - decyzja o wpisie do rejestru nr 692 z 1988-02-01	wpisany do rejestru zabytków (istnieje)	kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża

Zabytki nieruchome wpisane do ewidencji zabytków:

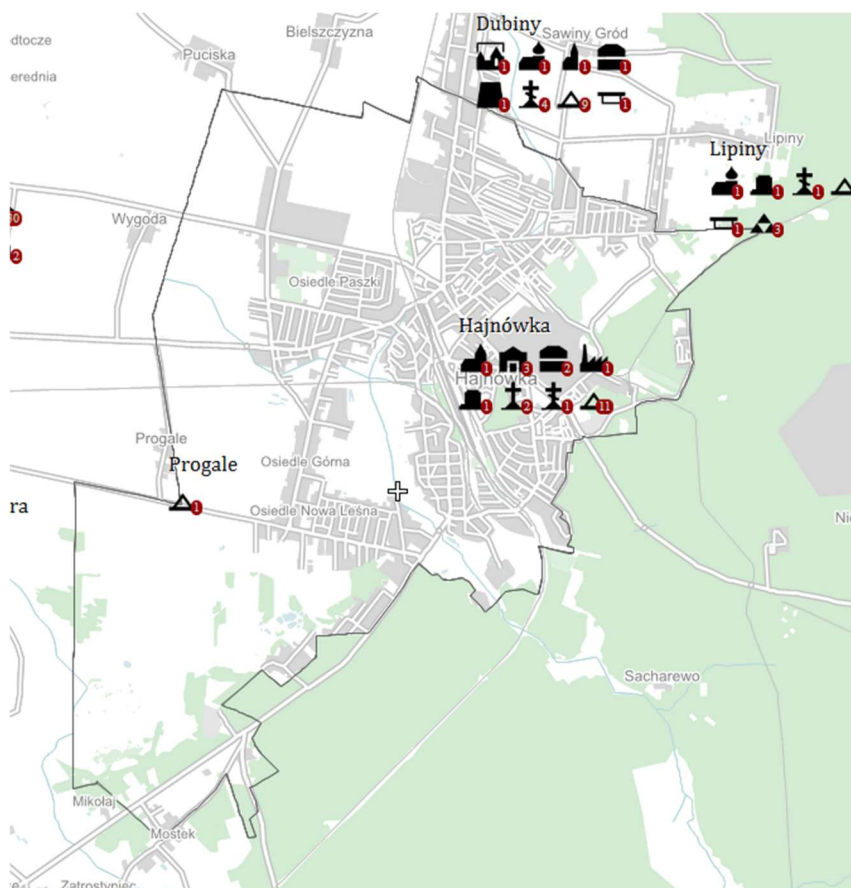
INSPIRE_ID	FUNKCJA	DATOWA NIE	DOK_REJ	STATUS	NAZWA
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.1583 27	kościół	1957 - 1966	KB - Karta biała z 1989- 03-01	ujęty w ewidencji	kościół par. pw. Podwyższenia Krzyża Św. i św. Stanisława Bpa
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.1584 31	kuźnia	1938 r.	KB - Karta biała z 2001- 09-01	ujęty w ewidencji	kuźnia, ob. warsztat ślusarsko - kowalski z częścią mieszkalną
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.1583 58	dom kultury	1935 r.	KB - Karta biała z 2000- 06-01	ujęty w ewidencji	Dom Leśnika, ob. Zakładowy Dom Kultury
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.1584 79	budynek administracyjny	1936 r.	KEZN - Karta obektu niewpisanego do rejestru z 2017-03-28; KB - Karta biała z 2019- 10-01	ujęty w ewidencji	budynek biurowy Zakładów Drzewnych Lasów Państwowych
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.5896 58	budynek mieszkalny	przełom XIX/XX w.	KEZN - Karta obektu niewpisanego do rejestru z 2012-02-21	ujęty w ewidencji	budynek kolejowy
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_CM.6325 5	cmentarz rzymskokatolic ki	1923 r.	KC - Karta cmentarza z 1983-11-30	ujęty w ewidencji	cmentarz rzymskokatolicki
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_CM.9480 8	cmentarz rzymskokatolic ki	1923 r.	KC - Karta cmentarza z 1993-11-01	ujęty w ewidencji	cmentarz rzymskokatolicki przykościelny

PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_CM.6328 7	cmentarz II wojna światowa	1944 r.	KC - Karta cmentarza z 1983-09-01	ujęty w ewidencji	cmentarz wojenny
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_CM.6317 1	cmentarz prawosławny	pocz. XX w.	KC - Karta cmentarza z 1993-11-01	ujęty w ewidencji	cmentarz prawosławny przycerkiewny
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.1584 00	budynek mieszkalny	1917 - 1918	KB - Karta biała z 1995- 04-01	ujęty w ewidencji (nie istnieje)	dom
PL.1.9.ZIPOZ.NI D_E_20_BK.1615 89	szkoła	1932 - 1936	KB - Karta biała z 1993- 07-01	ujęty w ewidencji (nie istnieje)	szkoła, ob. LO

Na obszarze opracowania wyszczególniono również 13 zabytków archeologicznych, które zostały wpisane do ewidencji.

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru, Źródło:
<https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Zabytki nieruchome wpisane do ewidencji,

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

4.2 Walory krajobrazowe i przyrodnicze, powiązania obszaru opracowania z otoczeniem

Na terenie miasta Hajnówka występują istotne elementy regionalnej i krajowej sieci ekologicznej, stanowiące fragment systemu ECONET–Polska. Miasto znajduje się w strefie oddziaływania Puszczy Białowieskiej, pełniącej funkcję obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym. Przez teren miasta przebiega lokalny korytarz ekologiczny doliny rzeki Leśnej Prawej, który łączy miejskie tereny zielone z kompleksami leśnymi otuliny Puszczy. Korytarz ten umożliwi migrację gatunków oraz wymianę genetyczną populacji zwierząt, stanowiąc istotne ogniwo w systemie powiązań przyrodniczych regionu.

Projekt sieci korytarzy ekologicznych opracowany został przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży pod kierunkiem prof. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Celem przedsięwzięcia było wskazanie powiązań ekologicznych między obszarami o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym między obiektami sieci Natura 2000, a także opracowanie systemu wspierającego migrację gatunków w skali krajowej i międzynarodowej.

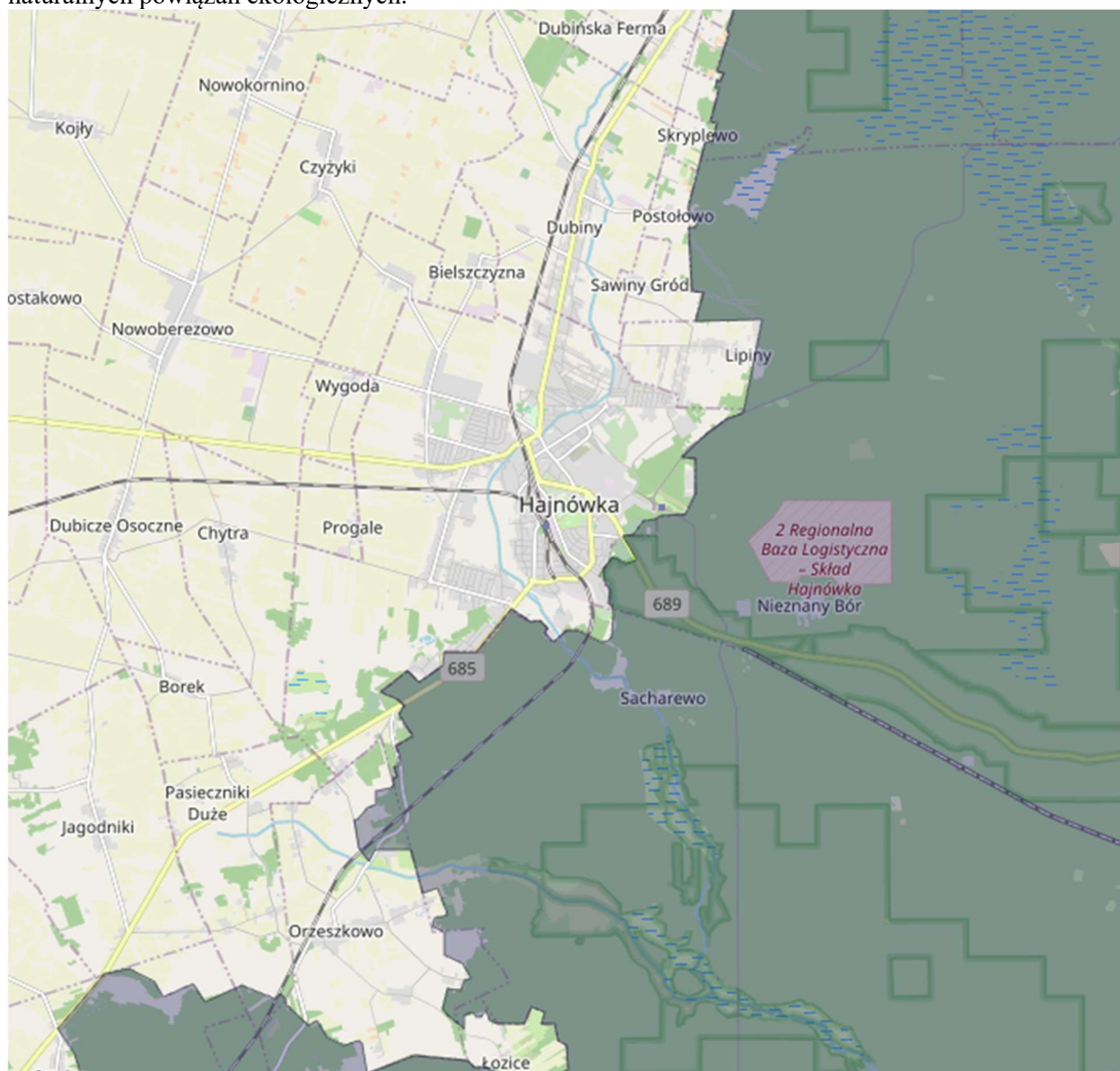
Osnowę ekologiczną miasta Hajnówka stanowi zróżnicowany system terenów przyrodniczo aktywnych, obejmujący kompleksy leśne, doliny cieków wodnych, zadrzewienia śródmiejskie, zieleń urządzoną oraz tereny podmokłe. Struktura ta pełni funkcję ochronną i stabilizującą, zapewniając ciągłość ekologiczną oraz korzystne warunki klimatyczno-przyrodnicze w obrębie miasta.

Krajobraz Hajnówki ma charakter nizinny, ukształtowany w wyniku procesów glacialnych zlodowacenia środkowopolskiego. Wysokości bezwzględne wahają się od około 150 do 175 m n.p.m., a powierzchnię terenu cechuje niewielkie zróżnicowanie morfologiczne. Lasy zajmują niewielką część

miasta, a większość z nich to lasy iglaste i mieszane, z dominacją sosny i świerku, z domieszką brzozy, dębu, olszy i grabu.

Miasto wyróżnia się również bogatym dziedzictwem kulturowym, wynikającym z wieloetnicznej historii regionu – polskiej, białoruskiej i ukraińskiej. W krajobrazie zachowały się drewniane domy o tradycyjnej ornamentyce, cerkwie prawosławne, kościoły katolickie, kapliczki przydrożne oraz zabytkowe cmentarze, tworzące charakterystyczny obraz kulturowy Podlasia.

Negatywne zmiany w strukturze krajobrazu wiążą się z rozpraszaniem zabudowy i pojawianiem się form architektonicznych niezgodnych z lokalnym kontekstem kulturowym, co prowadzi do obniżenia wartości estetycznych przestrzeni. Zachowanie wysokiej jakości krajobrazu przyrodniczego i kulturowego wymaga zatem świadomego kształtowania polityki przestrzennej miasta oraz ochrony terenów zielonych i naturalnych powiązań ekologicznych.

<https://mapa.korytarze.pl/>

Audyt krajobrazowy

Audyt krajobrazowy został wprowadzony do polskiego systemu planowania przestrzennego w 2015 roku ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015r., poz. 774). Na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej jako UPZP) w 2019 roku zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz.U. 2019 poz. 394; dalej Rozporządzenie), które zostało znowelizowane w 2022r. (Dz.U. z 2022r., poz. 2308; tekst jednolity został opublikowany w Dz.U. z 2024r. poz. 537).

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym audyt krajobrazowy sporządzany jest dla obszaru całego województwa nie rzadziej niż raz na 20 lat. Celem audytu jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa i wskazanie wśród nich krajobrazów priorytetowych, poprzedzone określeniem cech charakterystycznych wszystkich krajobrazów, a następnie oceną ich wartości.

W audycie krajobrazowym wskazuje się krajobrazy występujące na obszarze województwa i lokalizację krajobrazów priorytetowych oraz granice:

- parków kulturowych,
- parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu,
- obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach.

W ramach audytu krajobrazowego identyfikuje się zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych i krajobrazów w obrębie wymienionych powyżej obszarów lub obiektów oraz określa się rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

W rekomendacjach i wnioskach można wskazać obszary, które powinny zostać objęte formami ochrony przyrody lub zabytków oraz obszary dotychczas objęte formami ochrony przyrody, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony. W obrębie krajobrazów priorytetowych wskazuje się także lokalne formy architektoniczne zabudowy.

Zgodnie z UPZP wyniki audytu krajobrazowego uwzględniane są w dokumentach planistycznych na wszystkich poziomach. Na podstawie art. 39 ust. 3 UPZP, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się m. in. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym. W opracowywanym na poziomie gminnym planie ogólnym, uwzględnia się rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe (art. 13b pkt 5 UPZP). Projekt planu ogólnego podlega uzgodnieniu z zarządem województwa w zakresie uwzględnienia rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym (art. 13i ust. 3 pkt 5 lit. b tiret 3 UPZP).

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które również podlegają uzgodnieniu z zarządem województwa w zakresie uwzględnienia rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym (art. 17 pkt 6 lit. b tiret 10 UPZP), określa się obowiązkowo granice krajobrazów priorytetowych (art. 15 ust. 1 pkt 7 UPZP)¹.

¹ <https://mbpr.pl/audyt-krajobrazowy/>

Zgodnie z Obwieszczeniem Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 4 września 2018r. przystąpiono do sporządzania projektu Audytu krajobrazowego województwa podlaskiego (w związku z Uchwałą Nr 316/4634/2018 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 4 września 2018r. w sprawie wykonania Audytu krajobrazowego województwa podlaskiego).

Na dzień sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka (stan na listopad 2025r.), nie został opublikowany Audyt krajobrazowy województwa podlaskiego.

5. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

Z analizy terenu objętego opracowaniem wynika, że teren posiada korzystne uwarunkowania fizjograficzne dla zabudowy (zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym miasta Hajnówka).

Aktualny stan środowiska obszaru opracowania wynika z naturalnych uwarunkowań takich jak odporność elementów środowiska i przebieg procesów w nim zachodzących oraz z charakteru, długotrwałości i natężenia oddziaływań antropogenicznych. Ogólnie stan przekształceń środowiska jest umiarkowany. Wyróżnia się kilka czynników wpływających na aktualny stan środowiska omawianego terenu. Zostały one omówione poniżej w odniesieniu do podstawowych komponentów abiotycznych środowiska.

Wody podziemne

W województwie podlaskim zasoby podziemne stanowią podstawowy rezerwuár wody wykorzystywanej do celów komunalnych i przemysłowych. Naturalna odporność wód podziemnych uwarunkowana jest stopniem izolacji od powierzchni terenu i systemem krążenia wód. Przyczyną pogarszania się stanu wód jest przenikanie substancji pochodzących spoza warstw wodonośnych, które łączy się z ogniskami zanieczyszczeń o różnorodnym charakterze przestrzennym, tj. od punktowego (doły chłonne, śmietniki, otwory wiertnicze o złym stanie technicznym) do wieloprzestrzennego (chemizacja rolnictwa, zabudowa nieskanalizowana). Największe obszarowo strefy wód znacznie zanieczyszczonych występują w rejonach zurbanizowanych, gdzie kumulują się zanieczyszczenia pochodzące z wielu ognisk.

Monitoring jakości wód podziemnych to system oceny stanu i oceny zmian stanu chemicznego wód podziemnych polegający na prowadzeniu powtarzalnych pomiarów i badań w wybranych, reprezentatywnych punktach pomiarowych, a także interpretacji wyników tych badań w aspekcie ochrony środowiska wodnego.

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych (Program PMŚ). Monitoring wód podziemnych jest w Polsce prowadzony w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych.

Przedmiotem monitoringu do roku 2015 było 161 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), w latach 2016-2021 były 172 jednolite części wód podziemnych, a od roku 2022 obowiązuje podział na 174.

Wyniki badań i ocen wykonywanych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych służą do optymalizacji działań związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód podziemnych, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych; są także wykorzystywane na potrzeby

wypełniania obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej) (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (tzw. dyrektywy „córki”) (Dz. Urz. UE L 372 z 27.12.2006, str. 19) oraz dyrektywy Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (tzw. dyrektywy azotanowej)(Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1)².

W procedurze przeprowadzania działań monitoringowych jednostką bilansową jest jednolita część wód podziemnych (JCWPd), definiowana jako objętość wód w warstwach wodonośnych, które są lub mogą być źródłem wody do spożycia znaczącym w zaopatrzeniu ludności lub istotnym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Wody podziemne należą do zasobów, którymi trzeba rozporządzać w sposób zrównoważony. Korzystanie z nich nie może znacząco pogarszać stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych, ściśle zależnych od zasobów podziemnych, jak również nie może istotnie pogarszać warunków zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Zagrożenia jakości wód podziemnych związane są z prawie każdą formą działalności gospodarczej człowieka, stąd ochrona ich musi być realizowana poprzez szereg przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w podstawowych działach gospodarki województwa, tj. rolnictwie, przemyśle, gospodarce komunalnej oraz komunikacji i transporcie.

Działania ochronne na terenach rolniczych, w tym hodowlanych, powinny w szczególności obejmować:

- racjonalizację nawożenia użytków rolnych oraz wykorzystania środków ochrony roślin,
- budowę właściwych systemów utylizacji ścieków i odpadów,
- budowę obiektów i zabezpieczeń eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ hodowli oraz umożliwiających racjonalne wykorzystanie nawozów organicznych na użytkach rolnych,
- racjonalizację systemów rolniczego wykorzystania ścieków,
- racjonalne kształtowanie elementów krajobrazu rolniczego (pasy zadrzewień śródpolnych) oraz systemów melioracyjnych i urządzeń gospodarki wodnej,
- racjonalną gospodarkę zasobami wód podziemnych,
- właściwe zabezpieczenie studni kopanych i wierconych oraz likwidowanie studni nieużytkowanych.

Ochrona wód podziemnych w gospodarce komunalnej powinna być zapewniona przez stosowanie właściwych rozwiązań w zakresie utylizacji ścieków i odpadów. Najważniejsze znaczenie ma budowa zbiorczych systemów kanalizacyjnych, przy priorytetowej realizacji inwestycji w miejscach najistotniejszych z punktu widzenia ochrony ujęć i użytkowych poziomów wodonośnych.

W zakresie odpadów ochronie wód podziemnych służą wszelkie działania ograniczające ilość składowanych odpadów, w tym selektywna zbiórka czy gospodarcze wykorzystanie - odzysk. Lokalizacja składowisk winna być wyznaczana w oparciu o kryteria hydrogeologiczne, z zastosowaniem właściwych rozwiązań w zakresie zabezpieczenia obiektów w trakcie eksploatacji oraz po jej zakończeniu. Do działań ograniczających zagrożenie dla wód podziemnych należy również przyjąć stosowanie właściwych

² <https://mjwp.gios.gov.pl/>

systemów gromadzenia i utylizacji osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków (gromadzenie na uszczelnionym podłożu, utylizacja na właściwie zabezpieczonym składowisku).

W zakresie komunikacji i transportu zasadniczy problem to zapewnienie ochrony wód podziemnych w rejonach intensywnie eksploatowanych dróg, w tym budowanych dróg nowych. Działania ochronne winny być zróżnicowane, przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak:

- strefy ochronne ujęć wód i GZWP,
- znaczenie lokalnych użytkowych zbiorników wód podziemnych,
- warunki izolacji użytkowych poziomów wód podziemnych.

W strefach, gdzie jest to niezbędne, powinny być zastosowane następujące działania:

- uszczelnienie podłoża za pomocą środków technicznych (folie, grunty mineralne),
- zbieranie spływów opadowych z dróg i poboczy oraz odprowadzanie ich poza strefę ochronną i/lub skuteczne oczyszczanie,
- ekranowanie hydrauliczne eliminujące bądź ograniczające rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń,
- ekranowanie drogi i jej najbliższego otoczenia za pomocą ekranów zieleni bądź sztucznych barier ograniczających rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń na dalsze otoczenie drogi,
- stabilizacja warunków hydrogeochemicznych środowiska gruntowego w strefie powierzchniowej w celu ograniczenia migracji skumulowanych zanieczyszczeń do wód podziemnych. Jako inne obiekty zagrażające wodom podziemnym należy wskazać stacje paliw przy trasach komunikacyjnych, które winny być właściwie zabezpieczone (szczelność zbiorników i rurociągów, systemy monitoringowe). Niezbędne jest również wyeliminowanie składowania środków zimowego utrzymania dróg na nieuszczelnionym podłożu.

W skali kraju duże znaczenie dla podejmowania działań w zakresie gospodarki wodnej mają oceny stanu zasobów i jakości wód zmieniających się pod wpływem eksploatacji, uruchamiania nowych dróg krążenia wód podziemnych oraz przenikania z powierzchni zanieczyszczeń. Monitoring spełnia rolę nie tylko przewencyjną, informując o pojawiających się nowych zagrożeniach zasobów wód, ale również służy do oceny skuteczności podejmowanych środków zaradczych. O wynikach monitoringu informowane jest również społeczeństwo, nie tylko za pośrednictwem administracji samorządowej, lecz poprzez publikowanie i rozpowszechnianie za pośrednictwem internetu wyników badań i ocen dotyczących wód podziemnych - na stronach PIG, GIOŚ i WIOŚ.

Przyczyną pogarszania się stanu wód podziemnych jest najczęściej przenikanie substancji obcych, pochodzących ze ścieków, odpadów, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin oraz emisji pyłowo-gazowych. Pochodzą one spoza warstwy wodonośnej i łączy się je z ogniskami zanieczyszczeń, które wobec różnorodnego charakteru przestrzennego można zróżnicować na:

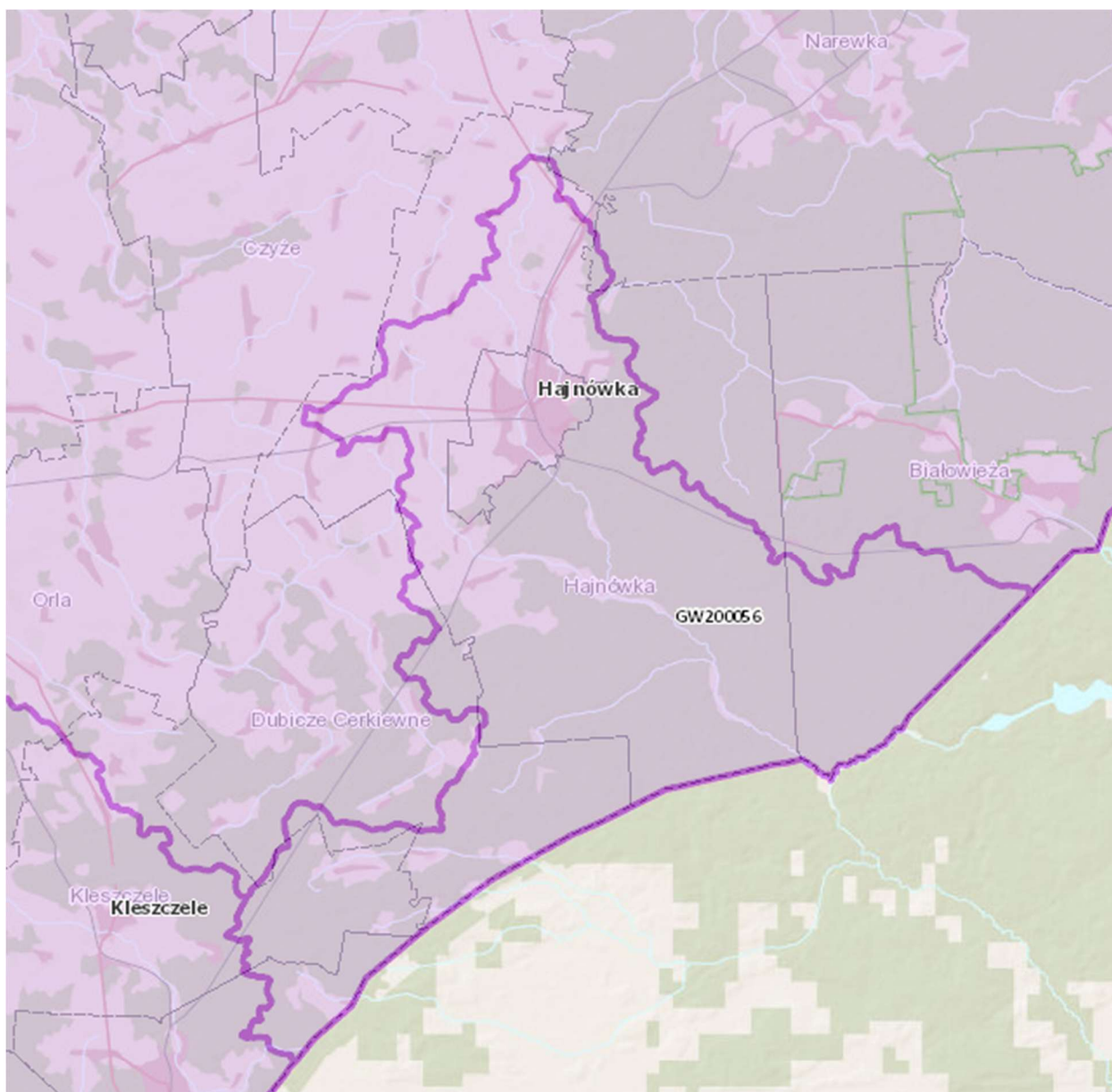
- punktowe (np. doły chłonne, śmietniki, studnie i otwory wiertnicze o złym stanie technicznym),
- liniowe lub pasmowe (np. drogi, kanały i rurociągi),
- małopowierzchniowe (np. składowiska odpadów, hałdy, osadniki ściekowe i pola irygacyjne),
- wielkoprzestrzenne (np. chemizacja rolnictwa, emisja pyłów i gazów, zabudowa nieskanalizowana).

Zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią:

- intensywna eksploatacja zasobów wód podziemnych, w tym przekraczanie ilości ujmowanej wody,
- zanieczyszczenia pochodzące od zakładów przemysłowych - szczególnie od zakładów nieczynnych, które pozostawiły niezabezpieczone składowiska odpadów przemysłowych,
- zanieczyszczenia związane z eksploatacją składowisk odpadów komunalnych, zwłaszcza składowisk nielegalnych lokalizowanych na terenach wyrobisk górniczych,
- rozwój rolnictwa oraz związane z tym stosowanie nawozów sztucznych,
- niewłaściwie zabezpieczone stacje paliw oraz bazy paliw,
- zwiększone zapotrzebowanie na wodę w związku z rozwijającą się turystyką, zwłaszcza budową hoteli i pensjonatów wyposażonych w baseny,
- zasolenie wód podziemnych powodowane wdzieraniem się zasolonych wód morskich do warstw wodonośnych na terenach nadmorskich,
- odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych,
- używanie nieeksploatowanych studni głębinowych, jako zbiorników na nieczystości,
- niezabezpieczenie studni nieczynnych,
- zrzuty nieoczyszczonych ścieków do gruntu lub wód powierzchniowych, wylewiska ścieków,
- zanieczyszczone wody powierzchniowe,
- szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu oraz obszary o zwartej zabudowie,
- duże fermy hodowlane oraz gospodarstwa rolne.

Ochrona wód podziemnych w gospodarce komunalnej polega m.in. na:

- prawidłowej utylizacji ścieków, tj. skanalizowanie odbioru ścieków, oczyszczanie ścieków w oczyszczalniach, prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami ściekowymi zabezpieczającej przed odciekami,
- prawidłowej lokalizacji i eksploatacji składowisk odpadów komunalnych, tj. ograniczenie ilości składowanych odpadów – zwiększenie stopnia odzysku, lokalizacja poza GZWP, badania wpływu składowisk na stan wód podziemnych, w przypadku wpływu prowadzenie działań naprawczych,
- ochrona ujęć wód podziemnych, tj. wydzielenie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej, racjonalne wykorzystywanie zasobów, prawidłowa eksploatacja studni głębinowych, likwidacja studni wyłączonych z eksploatacji.

https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?locale=pl&gui=new&sessionID=1461331

Zgodnie z danymi internetowej mapy Państwowego Gospodarstwa Wodnego stan chemiczny oraz ilościowy JCWPd nr GW200056 oceniono jako dobry.

1. INFORMACJE PODSTAWOWE	
Numer JCWPd	56
Kod JCWPd	GW200056
Powierzchnia JCWPd [km ²]	354.56
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	Bugu
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	RZGW w Lublinie
Zarząd Zlewni	Zarząd Zlewni w Sokołowie Podlaskim
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ w Białymstoku
Obszar bilansowy	Narew od granicy państwa do Biebrzy, Bug graniczny (L) z Leśną i Pulwą, Bug od granicy do cofki Zbiornika Zegrzyńskiego
Rejony wodnogospodarcze	Zlewnia Orlanki bez Białej, Narew od Rudej do Łoknicy, Dolny Liwiec, Narew od granicy państwa do ujścia rzeki Rudej, Leśna
Województwo (TERYT)	podlaskie (20)
Powiat (TERYT)	powiat hajnowski (2005)
Gmina (TERYT)	Białowieża (2005022), Czeremcha (2005032), Dubicze Cerkiewne (2005052), Hajnówka (2005011), Hajnówka (2005062), Kleszczele (2005073), Narewka (2005092)
Powiązanie JCWPd z JCWP	RW200010267145261;RW200012267145533;RW20001526714525

2. OCENA STANU JCWPd	
Czy JCWPd jest monitorowana?	Tak
Ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MGMIŻS z dnia 11.10. 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)	
Stan chemiczny	dobry
Stan ilościowy	dobry
Stan JCWPd	dobry
Wskaźniki determinujące stan JCWPd	
Stan chemiczny	nie dotyczy
Stan ilościowy	nie dotyczy
Przyczyna stanu słabego	
Warunki naturalne – charakter geogeniczny	nie dotyczy
Antropopresja	
Wpływ na stan chemiczny	nie dotyczy
Wpływ na stan ilościowy	nie dotyczy
Identyfikator punktu pomiarowego wykorzystanego na potrzeby oceny stanu	315; 5329; 6053; 6473

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW200056>

Wody powierzchniowe

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł punktowych, do których należą:

- źródła komunalne (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe ścieków komunalnych, brak infrastruktury komunalnej),
- źródła przemysłowe (zakłady przemysłowe odprowadzające ścieki do wód za pomocą własnych systemów kanalizacyjnych).

Celem wykonywania badań³ jest dostarczenie wiedzy o stanie wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Działania te powinny zapewnić ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring wód powierzchniowych jako element

³ <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>

gospodarowania wodami dostarcza zarządzającemu wodami danych o jakości wód, w określonym zakresie i odpowiednim czasie umożliwiającym wykorzystanie ich w kolejnych pracach planistycznych, sporządzanych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami. Uzyskanie spójnego i kompletnego obrazu stanu lub potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu wód w badanych jednolitych częściach wód powierzchniowych jest wypełnieniem obowiązków zapisanych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) w art. 8 Dyrektywy 2000/60/WE.

Wyniki badań, oprócz realizacji wyżej określonego celu podstawowego, służą także do wypełnienia przez Polskę obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej (raporty, o których mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE oraz dyrektywie 91/676/EWG dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzące ze źródeł rolniczych), a także zobowiązania Polski wynikające ze współpracy z Komisją Helsińską oraz Europejską Agencją Środowiska.

Monitoring diagnostyczny i operacyjny przeprowadza się w punkcie pomiarowo-kontrolnym reprezentatywnym dla ocenianej JCWP. Badania w ramach monitoringu badawczego i monitoringu obszarów chronionych prowadzone są w miejscu zależnym od występowania badanego zjawiska/zdarzenia/skażenia oraz od umiejscowienia danego obszaru chronionego.

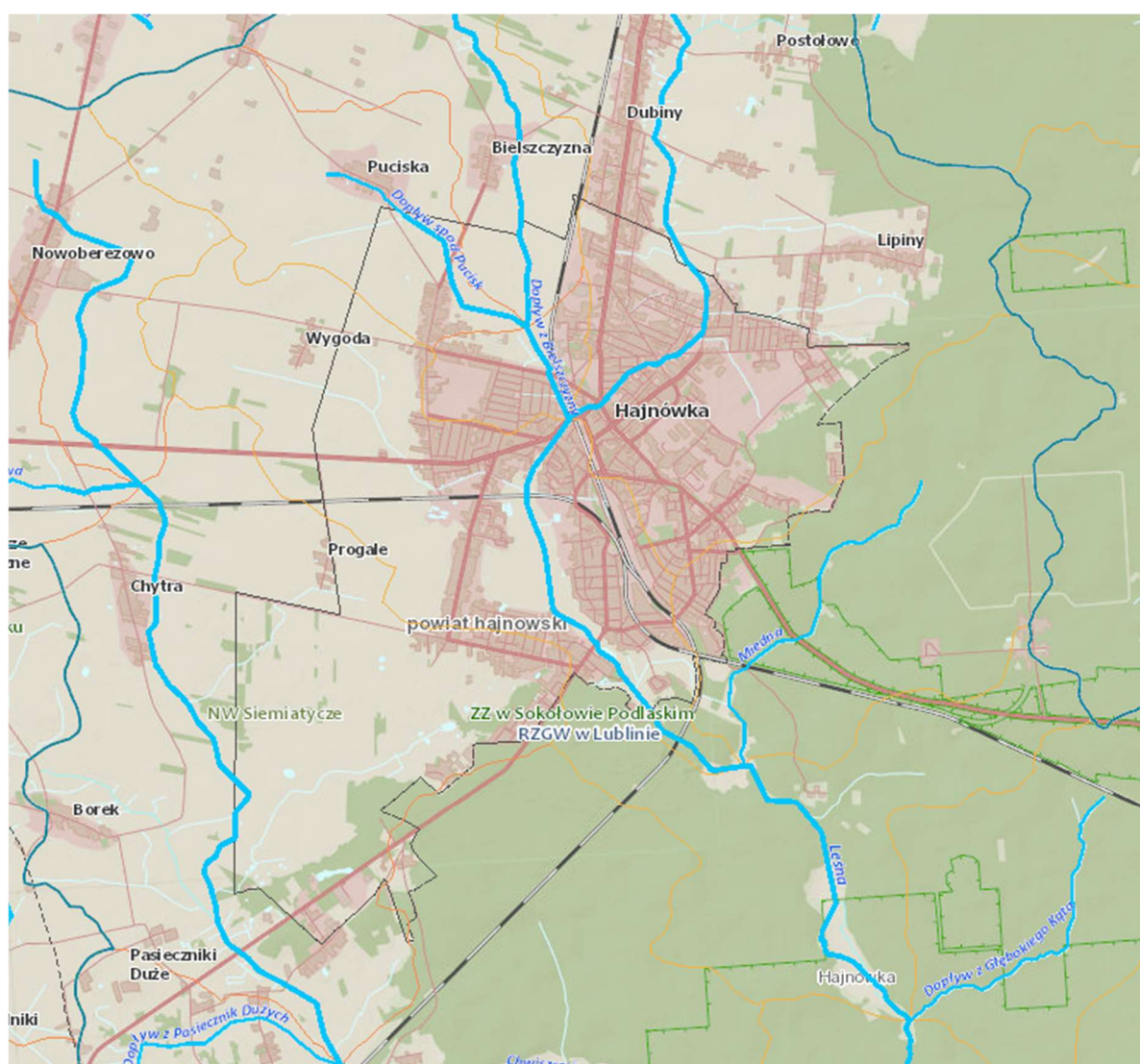
Zakres i częstotliwość pomiarów i badań wskaźników w ramach poszczególnych rodzajów monitoringu ustala się dla każdego punktu pomiarowo-kontrolnego zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem monitoringowym z uwzględnieniem aktualnego wykazu JCWP określającego status, typologię, cele środowiskowe, zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych oraz rodzaj presji oddziałującej na JCWP. Tworzenie nowej sieci monitoringowej polega na weryfikacji sieci istniejącej w poprzednim 6-letnim cyklu gospodarowania wodami. Sieć punktów pomiarowo kontrolnych, na które składają się reprezentatywne punkty diagnostyczne i operacyjne, stanowi podstawę oceny stanu jednolitych części wód.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód (JCWP) na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego. Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny to określenie jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio - stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał "dobry i powyżej dobrego". O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych).

W ocenie stanu ekologicznego specyficzną rolę mają hydromorfologiczne elementy jakości wód, które wraz z elementami fizykochemicznymi są elementami wspierającymi ocenę elementów biologicznych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną obserwacje stanu elementów hydromorfologicznych służą jedynie

potwierdzeniu bardzo dobrego stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. Oznacza to, że w sytuacji, gdy stan wód na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jest oceniony jako bardzo dobry, niespełnienie przez elementy hydromorfologiczne kryteriów stanu bardzo dobrego powoduje obniżenie stanu ekologicznego wód. Analogicznie jest dla maksymalnego potencjału ekologicznego. W tym przypadku jednak to niemożliwe do eliminacji przekształcenia hydromorfologiczne stanowią o uznaniu wód za silnie zmienione lub sztuczne, więc ich stopień, np. drożność przepławek w barierach poprzecznych, może decydować o określeniu potencjału ekologicznego jako maksymalny lub niższy. W sytuacji, gdy stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny został oceniony na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jako poniżej bardzo dobrego lub maksymalnego, stan elementów hydromorfologicznych nie ma wpływu na ocenę stanu lub potencjału ekologicznego, tzn. przyjmuje się, że z definicji odpowiada on stanowi elementów biologicznych.

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Poniżej przedstawiono dane oraz ocenę stanu dla JCWP w granicach opracowania:

RW20001526714525 – Leśna

1. INFORMACJE PODSTAWOWE	
Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Leśna
Kod JCWP	RW20001526714525
Typ JCWP	P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk
Rzeczywista długość JCWP [km]	81.29
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	423.23
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Bugu
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie
Zarząd Zlewni	Zarząd Zlewni w Sokołowie Podlaskim
Nadzór wodny	Nadzór wodny w Siemiatyczach
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ w Białymstoku
Województwo (TERYT)	podlaskie (20)
Powiat (TERYT)	hajnowski (2005)
Gmina (TERYT)	Białowieża (2005022); Dubicze Cerkiewne (2005052); Hajnówka (2005062); M. Hajnówka (2005011); Narewka (2005092)
Czy JCWP uległa zmianie (powstała w wyniku podzielenia lub scalenia JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021))?	bez zmian
Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)	RW2000232665249 (Leśna do Przewłoki)

5. OCENA STANU JCWP	
Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	TAK - zlewnia była monitorowana
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego (2016-2021)	PL01S0801_1358
Współrzędne geograficzne punktu pomiarowo-kontrolnego [2016-2021] (długość; szerokość)	23.67365; 52.64601
Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	TAK - zlewnia jest monitorowana
Kod punktu pomiarowo-kontrolnego (2022-2027)	PL01S0801_1358
Współrzędne geograficzne punktu pomiarowo-kontrolnego [2022-2027] (długość; szerokość)	23.67365; 52.64601
Podstawa prawna dokonanej klasyfikacji stanu wód	rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475)
Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)	
Stan/potencjał ekologiczny	zły stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	OWO, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), miedź; makrobezkręgowce, ichtiofauna
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	benzo(a)piren; nie dotyczy
Stan (ogólny)	zły stan wód

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=RW20001526714525>

Zaopatrzenie w wodę

W mieście Hajnówka zaopatrzenie w wodę odbywa się w ramach zbiorowego systemu wodociągowego, obejmującego sieć ujęć podziemnych oraz stację uzdatniania wody. System ten stanowi podstawowe źródło wody pitnej dla mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Wody ujmowane są z warstw wodonośnych czwartorzędowych i trzeciorzędowych, a ich jakość spełnia obowiązujące normy sanitarne.

Eksploatacją systemu zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Hajnówce, które prowadzi bieżący monitoring jakości wody oraz kontrolę stanu technicznego sieci. Parametry fizykochemiczne wody i sposób jej dystrybucji są zgodne z wymogami określonymi w przepisach krajowych.

Wysokość opłat za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków jest określana w taryfach zatwierdzanych na okres trzech lat, publikowanych przez przedsiębiorstwo oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Hajnówka.

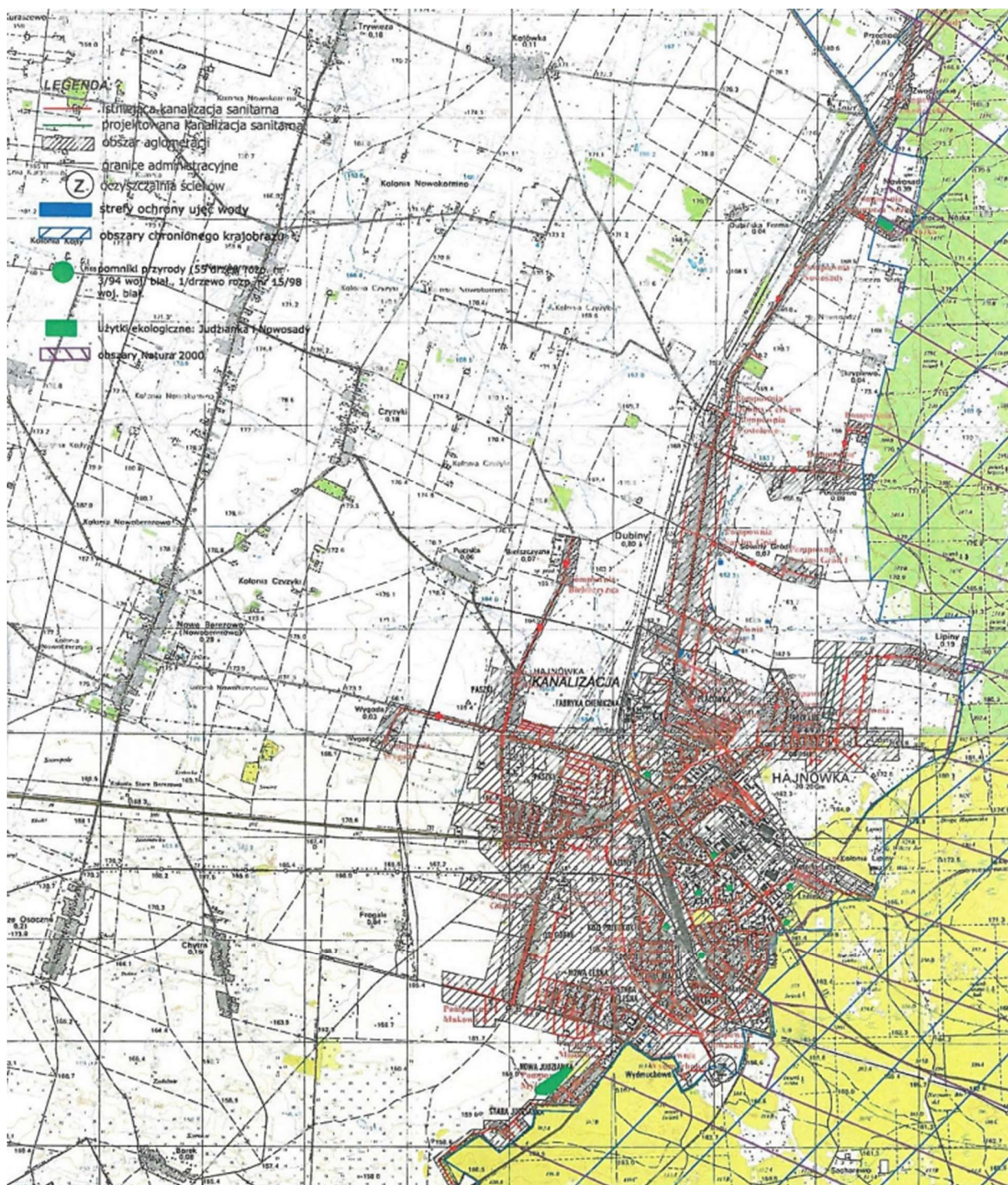
Infrastruktura kanalizacyjna

Na terenie miasta Hajnówka funkcjonuje zorganizowany system kanalizacji sanitarnej, obejmujący niemal cały obszar miasta. System obsługiwany jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Hajnówce i obejmuje sieć kanalizacji grawitacyjno-tłocznej oraz miejską oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną na południowych obrzeżach miasta. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki bytowe i przemysłowe, wykorzystując mechaniczno-biologiczny proces oczyszczania.

Miasto Hajnówka stanowi aglomerację w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo wodne, której obszar i granice zostały określone w Uchwale Nr XXIII/176/20 Rady Miasta Hajnówka z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Hajnówka.

System kanalizacyjny obejmuje większość zabudowy miejskiej, natomiast na terenach nieobjętych siecią funkcjonują indywidualne zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Eksploatacja sieci oraz oczyszczalni odbywa się na podstawie obowiązujących pozwoleń wodnoprawnych, a jakość ścieków oczyszczonych jest systematycznie kontrolowana.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania sieci kanalizacyjnej oraz aktualnych taryf za odprowadzanie ścieków publikowane są w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Hajnówka.

Zasięg aglomeracji: https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2021/72/akt.pdf

Gospodarka odpadami

Na terenie miasta Hajnówka funkcjonuje w pełni zorganizowany system gospodarowania odpadami komunalnymi, obejmujący wszystkie nieruchomości zamieszkałe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani są do indywidualnego zawierania umów z uprawnionymi podmiotami odbierającymi odpady. System ten realizowany jest przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce, które odpowiada za odbiór, transport i przekazywanie odpadów do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Hajnówce – stanowiącego element regionalnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnego z ustaleniami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego.

W mieście działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Duboisa 12, który umożliwia mieszkańcom bezpłatne przekazywanie selektywnie zebranych frakcji odpadów, takich jak: papier i tektura, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe, bioodpady, chemikalia, przeterminowane leki, odpady niebezpieczne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie i akumulatory, meble, odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, a także odpady budowlane, rozbiórkowe, tekstylia i odzież.

Miasto prowadzi również działania edukacyjne i informacyjne z zakresu gospodarki odpadami, obejmujące promocję segregacji u źródła, ograniczania ilości odpadów trafiających na składowiska oraz ponownego wykorzystania surowców wtórnych.

Zasady funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz wysokość opłat za odbiór odpadów określają uchwały Rady Miasta Hajnówka, publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta. System jest na bieżąco monitorowany i dostosowywany do wymogów przepisów krajowych i unijnych w zakresie ochrony środowiska.

Przekształcenia litosfery

Gleby narażone są, podobnie jak wody i powietrze, na zanieczyszczenia pochodzące z działalności człowieka - czynnik antropogeniczny tj. infrastruktura techniczna lub jej brak, rozwój transportu samochodowego, emisja gazów i pyłów, nieprawidłowa gospodarka odpadami, stosowanie środków ochrony roślin i osadów ściekowych w rolnictwie. Wszelkie nagłe zmiany w składzie chemicznym gleb spowodowane zanieczyszczeniami środowiska przyrodniczego zmieniają właściwości biologiczne i ograniczają filtrujące i buforujące działanie gleby.

Obecny stan prawny w zakresie ochrony gruntów rolnych dostosowany został do wymogów stawianych nowym członkom Unii Europejskiej. Ochrona gruntów rolnych polega na:

- *ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,*
- *zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej,*
- *rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,*
- *zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.*

Do podstawowych przejawów przekształceń litosfery na obszarze opracowania należą:

- negatywne, niekontrolowane przekształcenia związane z występowaniem „dzikich” składowisk

odpadów”,

- zniszczenia geomechaniczne spowodowane realizacją liniowych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- przekształcenia w obrębie i w sąsiedztwie miejscowości, związane z lokalizacją na tych na terenach nowego zainwestowania mieszkaniowego, komunikacyjnego, usługowego;
- skutki rolniczego użytkowania ziemi – w wyniku rolniczego użytkowania terenów nastąpiło znaczne zintensyfikowanie procesów erozyjnych, prowadzące do degradacji gleb; z gospodarką rolną związana jest również degradacja gleb w wyniku nadmiernego osuszania terenów rolniczych oraz przekształceń fizyko-chemicznych gleb (m.in. związanych ze stosowaniem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin).

Degradacja powierzchni ziemi może być procesem naturalnym oraz spowodowanym działalnością człowieka. Degradacja naturalna spowodowana przez wodę, wiatr, lód lub mróz określana jest mianem degradacji geologicznej (głównie erozja wodna i wietrzna) i obejmuje przede wszystkim powierzchnię warstwy gleby, która wykazuje zachwianą równowagę biologiczną bez znaczących zmian chemicznych. Zabiegi agrotechniczne (czynnik antropogeniczny) niewłaściwie prowadzone powodują zjawisko erozji gleb, która jest efektem procesu spłukiwania. Do uruchomienia tego procesu dochodzi po przekroczeniu dla danego obszaru progu krytycznego, który zależy od wielu czynników np. morfometrii stoku, rodzaju podłoża, szaty roślinnej, intensywności opadów i ich ilości, sposobu zagospodarowania terenu.

Wszystkie tereny przekształcone w warstwie litosfery (zwłaszcza dotyczy to obecnych w gminie terenów górniczych) wymagają rekultywacji o kierunkach wynikających ze stopnia przekształcenia, charakteru środowiska przyrodniczego w otoczeniu oraz możliwości technicznych. W celu przeciwdziałania erozji gleb należy tak prowadzić prace rolnicze, aby minimalizowały one proces spłukiwania. Typy występujących tu gleb to typy strefowe, występujące w miejscach oddziaływania czynnika glebotwórczego na polach i w lasach, w zależności od rodzaju siedliska. Gleby te posiadają zróżnicowane zdolności buforowe. Gleby leśne są mniej odporne na degradację chemiczną i mechaniczną niż gleby rolne. Degradacja określana koniecznością wymiany gruntów dotyczy obiektów o silnym oddziaływaniu na środowisko: związanych z przemysłem lub składowaniem odpadów.

Ochrona przeciwpowodziowa

Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017r. (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.) definiuje Obszary szczególnego zagrożenia powodzią (art. 16 pkt 34) – rozumie się przez to:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Ośłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK), na obszarze miasta nie wyznaczono terenów szczególnego zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat ($Q=1\%$).

Zanieczyszczenia atmosfery

Zanieczyszczenia powietrza stanowią gazy, ciecze i ciała stałe obecne w powietrzu w ilościach, które mogą szkodliwie oddziaływać na zdrowie człowieka oraz pozostałe elementy środowiska (wodę, glebę, przyrodę ożywioną).

Głównym czynnikiem mającym wpływ na zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy jest emisja gazów i pyłów powstających w trakcie spalania paliw stałych, płynnych i gazowych w lokalnych kotłowniach osiedlowych, kotłowniach zlokalizowanych w obiektach użyteczności publicznej i zakładowych oraz w budynkach mieszkalnych. Ma to miejsce w skupiskach zabudowy, w sezonie grzewczym, głównie w formach ukształtowania terenu sprzyjających stagnacji zanieczyszczeń (formy dolinne i zagłębienia terenu) oraz w określonych sytuacjach pogodowych (np. mgły). Ważnym problemem jest również emisja substancji chemicznych z procesów spalania paliwa w silnikach samochodowych oraz poprzez ulatnianie lekkich frakcji węglowodorowych z ropy naftowej, paliw, smarów, ścierania nawierzchni dróg, opon czy okładzin ciernych w układach hamulcowych. Innym czynnikiem jest emisja niezorganizowana pyłu z terenów pozbawionych roślinności i dawnych wyrobisk surowców mineralnych, składowisk odpadów.

Największa ilość emitowanych do powietrza substancji zanieczyszczających powstaje w wyniku spalania paliw płynnych, stałych i gazowych w urządzeniach grzewczych. Do atmosfery przedostają się związki siarki, azotu i węgla w postaci tlenków i dwutlenków. W większości obiektów, w których prowadzone jest spalanie paliw, kotłownie nie posiadają dodatkowych urządzeń oczyszczających a emisja gazów odbywa się w sposób naturalny poprzez systemy kominowe. Zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji koncentrują się lokalnie, a zważywszy na ich niepełne spalanie, są bardziej szkodliwe niż te powstające wskutek przemian w sektorze przemysłowym, wyposażonym w paleniska o wysokiej sprawności, gdzie procesy spalania przebiegają w wyższej temperaturze, a emitory wynoszą spaliny zdecydowanie wyżej niż w przypadku emisji niskiej, co ułatwia rozcieńczenie tych zanieczyszczeń.

Zgodnie z rozporządzeniem, oceny stanu czystości powietrza oraz klasyfikacji poszczególnych terenów pod kątem wielkości zanieczyszczenia, należy dokonywać dla obecności poniższych substancji w powietrzu:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi: pył zawieszony PM 10 i PM_{2,5}, dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen, metale ciężkie (ołów, kadm, nikiel i arsen), ozon O₃; benzo(a)piren w aerozoluach PM₁₀;
- ze względu na ochronę roślin - SO₂ i NO_x oraz O₃ (poza obszarami zabudowanymi).

Obszar miasta Hajnówka znajduje się na terenie „strefy podlaskiej”, która zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny, jakości powietrza (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012r. poz.914) obejmuje całe województwo podlaskie z wyłączeniem obszaru aglomeracji białostockiej. Na podstawie ustawy o samorządzie województwa podjęto Uchwałę Nr XIX/236/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” (treść poniżej).

**UCHWAŁA NR XIX/236/2020
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO**

z dnia 8 czerwca 2020 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej”

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 84 ust. 1 i art. 91 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.²⁾) w związku z art. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1211 z późn. zm.³⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXIV/414/13 z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 r. poz. 19), zmienionej uchwałą Nr XXIX/261/16 z dnia 24 października 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2016 r. poz. 4025) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) W załączniku nr 1 Tom III otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.
- 2) Załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały.
- 3) Uchyla się § 3.
- 4) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. 1. Termin realizacji Programu w zakresie działań niezbędnych do przywracania poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ ustala się na dzień 31 grudnia 2023 roku.

2. Termin realizacji Programu w zakresie działań niezbędnych do przywracania poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu ustala się na dzień 30 czerwca 2026 roku.”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podlaskiego.

§ 3. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc uchwała Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXIX/261/16 z dnia 24 października 2016 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2016 r. poz. 4025).

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Podlaskiego

Bogusław Dębski

Sejmik Województwa Podlaskiego podjął uchwałę w sprawie aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej (kod strefy PL2002) z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej otrzymał kod PL2002PM_{2,5}aBaPa_2018. Dokumentację do programu opracowano dla substancji zanieczyszczających powietrze dla których w ocenie rocznej za rok 2018 w strefie podlaskiej wskazano przekroczenia norm i stwierdzono konieczność realizacji działań naprawczych

mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi, czyli: pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu.

Konieczność uchwalenia nowego programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej wynika z zapisów art. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1211 z późn. zm.) oraz z wyników Oceny poziomów substancji w powietrzu i wyników klasyfikacji stref województwa podlaskiego za 2018 rok, wykonanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie podlaskiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031 z późn. zm.). Opracowany przez zarząd województwa projekt programu ochrony powietrza powinien określać działania naprawcze, tak aby okresy, w których nie są dotrzymane poziomy dopuszczalne lub docelowe były jak najkrótsze. Poprawa jakości powietrza jest niezbędna dla poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców województwa podlaskiego.

Najświeższym dokumentem odnoszącym się do zagadnień jakości powietrza na obszarze województwa podlaskiego jest Uchwała Nr LIII/841/2023 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 19 czerwca 2023 r., zmieniająca uchwałę w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej”.

Uchwała ta aktualizuje zapisy programu w związku z utrzymującymi się przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu i wskazuje obszary, w których konieczne jest podjęcie działań naprawczych – w tym miasto Hajnówka.

Zgodnie z dokumentem, głównym źródłem emisji zanieczyszczeń na terenie Hajnówki pozostaje niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem i drewnem. Do pogorszenia jakości powietrza przyczyniają się również zwarta zabudowa miejska oraz niekorzystne warunki przewietrzania w sezonie zimowym.

W „Programie ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” określono dla Hajnówki katalog działań naprawczych, obejmujący:

- wymianę kotłów grzewczych na niskoemisyjne źródła ciepła,
- rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczej oraz gazowej,
- termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- kontrole przestrzegania przepisów dotyczących spalania odpadów,
- działania edukacyjne i informacyjne skierowane do mieszkańców.

Celem wdrożenia programu jest osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu do roku 2028, a tym samym trwała poprawa jakości powietrza na obszarze miasta Hajnówka i w jego otoczeniu.

Hałas akustyczny

Na klimat akustyczny przeważający wpływ ma hałas pochodzenia antropogenicznego występujący w środowisku. *Hałasem przyjęto nazywać wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne elementy organizmu ludzkiego* (definicja profesorów: Z. Engla, I. Maleckiego, J. Sadowskiego). Hałas ten można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy itp.) oraz hałas przemysłowy.

Regulacje prawne badań i oceny stanu klimatu akustycznego to:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, art. 117,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem.

Z dniem 23 października 2012 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające dotychczasowe rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku z 14 czerwca 2007 roku (Dz.U. Nr 120 poz.826; opublikowano tekst jednolity Dz.U. z 2014r. poz. 112). Obowiązujące wcześniej rozporządzenie zawierało jedno z najostrzejszych norm w Unii Europejskiej. Dopuszczalne limity natężenia hałasu w ciągu dnia były określone na poziomie od 50 dB do 65 dB, a w nocy - od 45 dB do 55 dB. W aktualnym rozporządzeniu limity te zostały odpowiednio podniesione do 68 dB w ciągu dnia oraz do 60 dB w ciągu nocy.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego, i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie.

Przedział w dB	Skutki
Poniżej 35 dB	Nieszkodliwe dla zdrowia, mogą być jednak denerwujące lub przeszkadzać przy pracy wymagającej skupienia
Od 35 do 70 dB	Zmęczenie układu nerwowego, utrudniają komunikowanie się, zasypianie i wypoczynek
Od 70 do 85 dB	Znaczne obniżenie wydajności pracy, mogą być szkodliwe dla zdrowia i powodować uszkodzenie słuchu
Od 85 do 130 dB	Powodują liczne schorzenia organizmu, uniemożliwiają zrozumiałość mowy nawet z bliskiej odległości
Powyżej 130 dB	Trwałe uszkodzenie słuchu, wywołują drgania organów wewnętrznych

Oddziaływanie hałasu na organizm ludzki

Tab. 5.2. Dopuszczalny poziom hałasu – hałas drogowy [dB]

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu dla dróg i linii kolejowych w dB			
		L_{AeqD} poziom krótko- okresowy dla pory dziennej	L_{AeqN} poziom krótko- okresowy dla pory nocnej	L_{DWN} poziom długo- okresowy	L_N poziom długookre- sowy dla wszystkich pór nocnych w roku
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	50	45
2	a) Teren zabudowy jednorodzinnej b) Tereny szpitali w mieście c) Tereny zabudowy związanej z czasowym prze- bywaniem dzieci i młodzieży	61	56	64	59
3	a) Tereny zabudowy wielorodzinnej b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	65	56	68	59
4	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	68	60	70	65

Tab. 5.3. Dopuszczalny poziom hałasu – hałas przemysłowy i komunalny [dB]

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu dla pozostałych obiektów oraz działalność będąca źródłem hałasu w dB			
		L_{AeqD} poziom krótko- okresowy dla pory dziennej	L_{AeqN} poziom krótko- okresowy dla pory nocnej	L_{DWN} poziom długo- okresowy	L_N poziom długookre- sowy dla wszystkich pór nocnych w roku
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	45	40	45	40
2	a) Teren zabudowy jednorodzinnej b) Tereny szpitali w mieście c) Tereny zabudowy związanej z czasowym prze- bywaniem dzieci i młodzieży	50	40	50	40
3	a) Tereny zabudowy wielorodzinnej b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	55	45	55	45
4	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	55	45	55	45

Dopuszczalne poziomy hałasu drogowego oraz przemysłowego i komunalnego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w celu uzyskania danych i oceny oraz obserwacji zmian stanu akustycznego w środowisku. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem czy rozwiązania techniczne ukierunkowane na wyciszanie źródła emisji hałasu lub minimalizujące jego oddziaływanie. Analizowane tereny są terenami częściowo rolnymi - nieklasyfikowanym akustycznie według wyżej wymienionego Rozporządzenia, a w obszarach zurbanizowanych terenem zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej, chronionym akustycznie. Głównym źródłem hałasu w obszarach opracowania są wojewódzkie, drogi dojazdowe, parkingi, linia kolejowa oraz zakłady przemysłowe.

Według „Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego do 2030 roku za lata 2021–2022”, będącego najświeższym opracowaniem w tym zakresie, w mieście Hajnówka nie prowadzono systematycznych pomiarów hałasu komunikacyjnego ani przemysłowego.

Głównym źródłem hałasu na terenie miasta jest ruch drogowy, zwłaszcza wzdłuż dróg wojewódzkich nr 685 (Bielsk Podlaski – Hajnówka – Białowieża) oraz nr 689 (Bielsk Podlaski – Hajnówka – Siemianówka), a także na odcinkach ulic o większym natężeniu ruchu, takich jak ul. 3 Maja, ul.

Piłsudskiego i ul. Stefana Batorego. Hałas ten ma charakter ciągły i komunikacyjny, a jego poziom zwiększa się w godzinach szczytu oraz w sezonie turystycznym.

Źródłem uciążliwości akustycznej mogą być również lokalne zakłady przemysłowe i przetwórcze, w tym tartaki, zakłady drzewne i produkcyjne, jednak skala tego oddziaływania ma charakter ograniczony przestrzennie i nie powoduje przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu w środowisku poza bezpośrednim sąsiedztwem obiektów.

Na obszarze Hajnówki nie występują strategiczne mapy hałasu, gdyż zgodnie z przepisami wykonuje się je wyłącznie dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców oraz głównych dróg o natężeniu przekraczającym 3 mln pojazdów rocznie. Niemniej jednak, w dokumentach planistycznych oraz środowiskowych miasta podkreśla się konieczność monitorowania hałasu komunikacyjnego i ograniczania jego emisji poprzez działania infrastrukturalne, takie jak modernizacja nawierzchni dróg, rozwój obwodnic oraz utrzymanie stref zieleni izolacyjnej.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Na pole elektromagnetyczne (PEM) składają się pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Jego głównymi źródłami są linie wysokiego napięcia, stacje nadajnikowe telefonii komórkowej, radary, telefony komórkowe, urządzenia elektryczne itp. Do naturalnych źródeł pól elektromagnetycznych należy Ziemia oraz Słońce. Jak do tej pory nie ma doniesień o badaniach naukowych, które określałyby negatywny wpływ PEM, o wartościach nieprzekraczających poziomów dopuszczalnych, na organizmy żywe, w tym na człowieka.

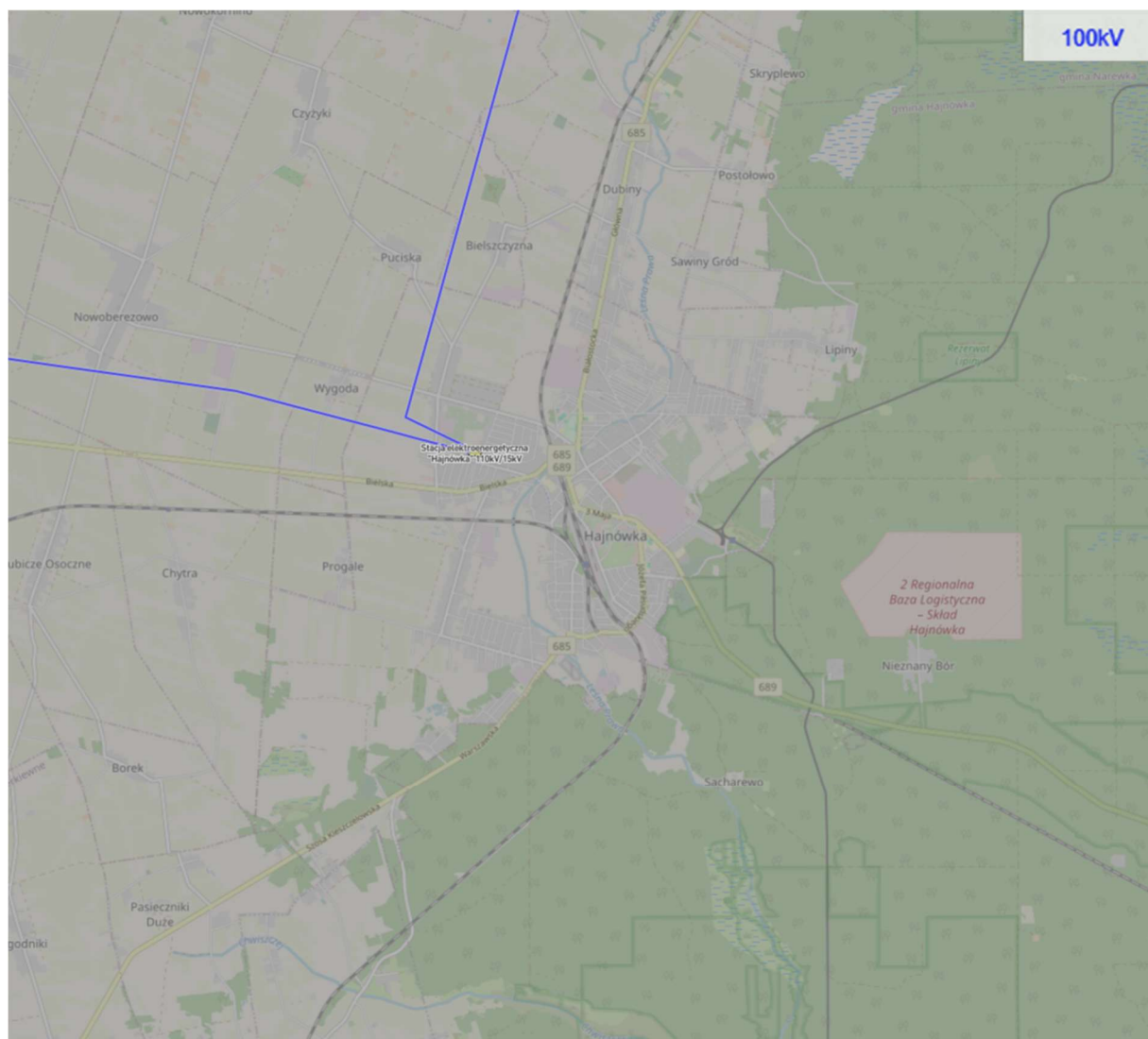
Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*. Standardy dotyczące jakości środowiska dla pól elektromagnetycznych zostały określone rozporządzeniem *Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*.

Ponadto obowiązują rozporządzenia *Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem*.

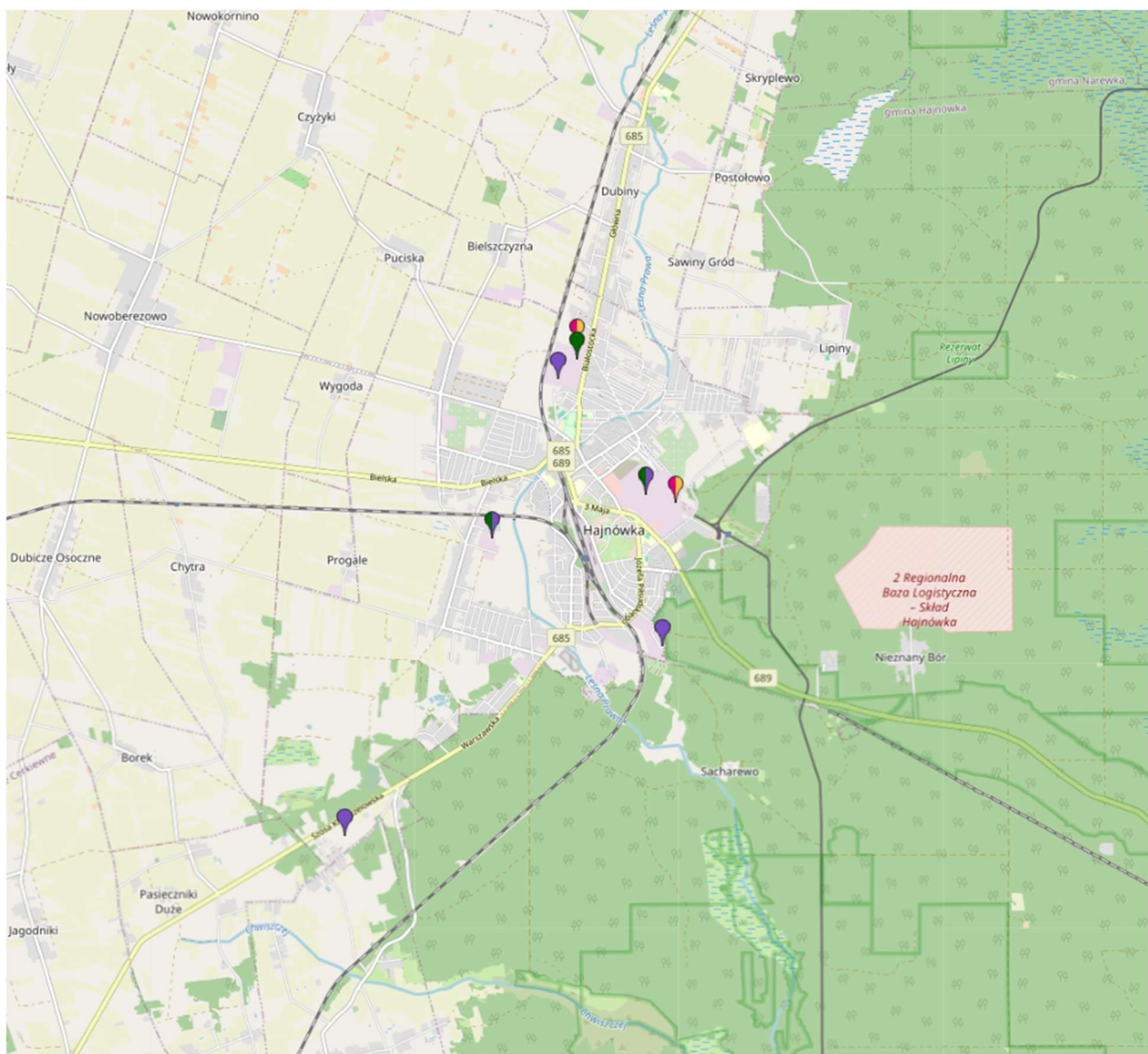
Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego jego stanu poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz, gdy poziomy te nie są dotrzymane – na zmniejszaniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych. Obowiązek badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wynika z zapisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*.

Przez zachodnią część omawianego obszaru przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV, prowadząca do stacji elektroenergetycznej „Hajnówka” 110/15 kV, stanowiącej istotny element lokalnego systemu zasilania energetycznego miasta.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka

Źródło: <https://ebin.josm.pl/electricity/#14.72/52.73948/23.57406>

Lokalizacja stacji bazowych tk w mieście Hajnówka (źródło <http://beta.btsearch.pl/>)

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z ustawą: Prawo ochrony środowiska, dokonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Ostatnim dostępnym opracowaniem jest Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie podlaskim, Białystok 2024.

Monitoring pól elektromagnetycznych polegał na pomiarach natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Pomiar prowadzono w sposób ciągły przez dwie godziny z częstotliwością próbkowania co 10 s za pomocą aparatury pomiarowej : miernika NMB 550 nr B-0781 wraz z sondą EF-0391 i EF-6091. Temperatura powietrza nie była niższa niż 0° C, a wilgotność nie większa niż 75 %, nie występowały opady atmosferyczne. Jako wynik przyjmuje się średnią arytmetyczną zmierzonych wartości z dwugodzinnego pomiaru dla punktu pomiarowego oraz średnią arytmetyczną z uśrednionych wartości dla każdego typu obszaru (15 punktów) określonego w rozporządzeniu.

Na terenie gminy Hajnówka w 2023 roku nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku przeprowadził kontrolę planową stacji bazowej telefonii komórkowej P4 Sp. z o.o. HAJ3310 A, zlokalizowanej w miejscowości Rzepiska (dz. nr 20/1). Maksymalne natężenie pola elektrycznego na poziomie terenu wyniosło 1,6 V/m, co stanowi wartość znacznie poniżej obowiązujących norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Podsumowując: wyniki uzyskane w ramach monitoringu i kontroli wskazują, że poziom pól elektromagnetycznych w rejonie Hajnówki utrzymuje się na niskim poziomie, a warunki środowiskowe w tym zakresie nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi ani środowiska.

Krajobraz

Zaburzenia powstające w krajobrazie wynikają z niewłaściwej i nieumiejętnej gospodarki krajobrazem. Przestrzeń jest niewłaściwie dzielona i degradowana, często zabudowywana przypadkowo tak pod względem lokalizacji jak i architektury. Zagrożenie dla krajobrazu stanowią mało estetyczne budowle na terenach zabudowy, nienawiązujące architekturą do tradycji regionalnej, oderwane od zwartej zabudowy. Zagrożeniem dla krajobrazu są również wyrobiska związane z eksploatacją złóż minerałów.

Podsumowując: oddziaływanie człowieka – antropizacja wpływa na zmiany i stanowi zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Do podstawowych zagrożeń antropizacyjnych istniejących i potencjalnych dla środowiska przyrodniczego w obszarach opracowania, należą:

- związana z działalnością rolniczą chemizacja powodująca skażenie chemiczne gleb z kumulowaniem pestycydów i ich spływ do wód powierzchniowych oraz przenikanie do wód podziemnych, a także do powietrza,
- prowadzenie nadmiernych melioracji powodujących przesuszanie łąk, a w efekcie osłabiania przesuszonych lasów, niszczenie cennych biotopów, gatunków, siedlisk fauny i flory, obniżanie lustra wód w zbiornikach wodnych, czego konsekwencją jest zanikanie i zmiany roślinności przybrzeżnej,
- zanieczyszczenia odpadami (trudno rozkładalne wszechobecne plastiki), powstawanie nielegalnych „dzikich” wysypisk śmieci,
- zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych, gleb spowodowane brakiem kanalizacji sanitarnej (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, pozbywanie się ścieków wprost do gruntu) na terenach bez dostępu do sieci kanalizacji,
- nasilenie ruchu komunikacyjnego będącego źródłem zanieczyszczeń gleb, powietrza i hałasu,
- powstawanie obiektów mieszkalnych, usługowych o architekturze nieestetycznej, szpecącej krajobraz, nienawiązującej do tradycji lokalnej, często w przypadkowej lokalizacji.

Zmiany i zagrożenia dotyczące środowiska mają przyczyny, które ogólnie można określić jako naturalne, będące efektem procesów przyrodniczych oraz antropogeniczne, wynikające z działalności człowieka. Zmiany naturalne zachodzą na terenach, na których dotychczasowa działalność człowieka została zaniechana tj. terenów rolniczo ugorowanych, na których następuje sukcesja roślinności głównie

leśnej. Zmiany antropogeniczne zachodzą na nowych terenach zajmowanych pod zainwestowanie kubaturowe oraz przystosowanie do użytkowania (melioracje, niwelacje).

W efekcie rozwoju zainwestowania osadniczego występują typowe zmiany środowiska przyrodniczego, należące do nieuniknionych. Na etapie inwestycyjnym będą to fizyczne przekształcenia płytkiego podłoża, lokalne zaburzenie reżimu płytkich wód gruntowych, miejscowe usunięcie warstwy glebowej i szaty roślinnej (zwłaszcza w miejscu lokalizacji obiektów kubaturowych oraz budowy nasypów lub wymiany gruntu, niwelacje terenu, zmiany fizjonomii krajobrazu (nowe obiekty na terenach dotychczas niezabudowanych).

Na tych terenach mogą również zachodzić pozytywne środowiskowo zmiany tj. rekultywacja, uporządkowanie terenu oraz tworzenie nowych terenów zieleni.

Konsekwencją wprowadzenia zainwestowania będzie dalsza antropizacja środowiska przyrodniczego na etapie funkcjonowania. Oddziaływanie to może być bardzo zróżnicowane w zależności od charakteru nowopowstałych obiektów. W większości oddziaływanie takie ma wpływ na wszystkie komponenty środowiska.

6. PRAWNA OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU, INNE UWARUNKOWANIA PRAWNE

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a w szczególności:

- 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- 4) siedlisk przyrodniczych;
- 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- 7) krajobrazu;
- 8) zieleni w miastach i wsiach;
- 9) zadrzewień.

Formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody;
- 3) parki krajobrazowe;
- 4) obszary chronionego krajobrazu;
- 5) obszary Natura 2000;
- 6) pomniki przyrody;
- 7) stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie miasta Hajnówka występują formy ochrony przyrody, określone w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916), zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Należą do nich:

- Obszar natura 2000 – Puszcza Białowieska (miasto Hajnówka przylega bezpośrednio do granicy obszaru),
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody,
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszar natura 2000 – Puszcza Białowieska

Obszar Natura 2000 „Puszcza Białowieska” (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLC200004.B oraz PL.ZIPOP.1393.N2K.PLC200004.H) obejmuje rozległy kompleks leśny o powierzchni ponad 140 tys. ha, położony w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwowej z Republiką Białorusi. Południowa i wschodnia granica miasta Hajnówka przylega bezpośrednio do tego obszaru, stanowiąc jego strefę buforową oraz zaplecze osadnicze i gospodarcze dla regionu Puszczy Białowieskiej.

Obszar ten został objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 ze względu na wyjątkową wartość przyrodniczą i ekologiczną – jest to ostatni w Europie nizinny las naturalny o charakterze pierwotnym, zachowany w stanie zbliżonym do naturalnego. Występują tu liczne siedliska priorytetowe, w tym:

- grądy subkontynentalne (Tilio-Carpinetum),
- bory mieszane sosnowo-świerkowe,
- olsy i łęgi nadrzeczne,
- torfowiska przejściowe i wysokie.

Na terenie obszaru stwierdzono występowanie wielu gatunków roślin i zwierząt chronionych, w tym licznych gatunków z załączników Dyrektyw Siedliskowej i Ptasiej UE, m.in. żubra, rysia, wilka, bociana czarnego, sóweczki, włośchatki czy dzięcioła trójpalczastego.

Sąsiedztwo obszaru Natura 2000 Puszcza Białowieska ma kluczowe znaczenie dla kształtowania polityki przestrzennej miasta – wymaga ono zachowania ciągłości ekologicznej, ochrony siedlisk leśnych i zadrzewień, a także ograniczania presji urbanizacyjnej w kierunku południowo-wschodnim.

Dzięki temu położeniu Hajnówka pełni rolę naturalnej bramy do Puszczy Białowieskiej, łącząc funkcje administracyjne, turystyczne i edukacyjne z zachowaniem równowagi przyrodniczej w regionie.

Użytki ekologiczne

Na terenie miasta Hajnówka występuje kilka form ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych, utworzonych w celu zachowania cennych przyrodniczo ekosystemów o charakterze torfowiskowym, bagiennym i łąkowym. Zgodnie z danymi z Centralnego Rejestru Form Ochrony

Przyrody (PL.ZIPOP), na obszarze miasta i w jego bezpośrednim otoczeniu znajduje się osiem użytków ekologicznych:

1. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.93 – użytek ekologiczny nr 101,
2. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.94 – użytek ekologiczny nr 102,
3. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.95 – użytek ekologiczny nr 103,
4. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.96 – użytek ekologiczny nr 104,
5. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.97 – użytek ekologiczny nr 105,
6. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.98 – użytek ekologiczny nr 106,
7. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.99 – użytek ekologiczny nr 107,
8. PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.283 – użytek ekologiczny „Judzianka” (utworzony 20 kwietnia 2019 r.).

Pierwsze siedem użytków powołano 10 września 1997 roku, a ich celem jest ochrona torfowisk niskich i przejściowych, stanowiących pozostałość po dawnych mokradłach i obniżeniach terenu w rejonie miasta. Chronione są tu siedliska roślinności szuwarowej, turzycowisk, łąk wilgotnych oraz zarośli wierzbowych.

Najmłodszy z nich – „Judzianka” – obejmuje teren o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, stanowiący ostoję dla płazów, gadów i ptaków związanych z siedliskami podmokłymi.

Użytki ekologiczne w Hajnówce pełnią istotną rolę w lokalnym systemie przyrodniczym, stanowiąc naturalne biotopy retencyjne i elementy korytarzy ekologicznych, które wspierają wymianę gatunków pomiędzy terenami Puszczy Białowieskiej a miejskimi enklawami zieleni. Ich zachowanie ma kluczowe znaczenie dla utrzymania różnorodności biologicznej w granicach miasta i jego otoczenia.

Pomniki Przyrody

Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na terenie miasta Hajnówka znajdują się 53 pomników przyrody, ustanowione w celu ochrony wyjątkowo cennych drzew oraz ich skupisk, wyróżniających się wiekiem, rozmiarami, pokrojem lub walorami historyczno-kulturowymi. Dane z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (PL.ZIPOP) wskazują, że pomniki te reprezentują głównie gatunki rodzime drzew liściastych i iglastych, charakterystycznych dla Puszczy Białowieskiej i jej otuliny.

Zgodnie z informacjami i zestawieniem otrzymanym z Miasta Hajnówka na terenie opracowani znajdują się 48 pomniki przyrody:

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka

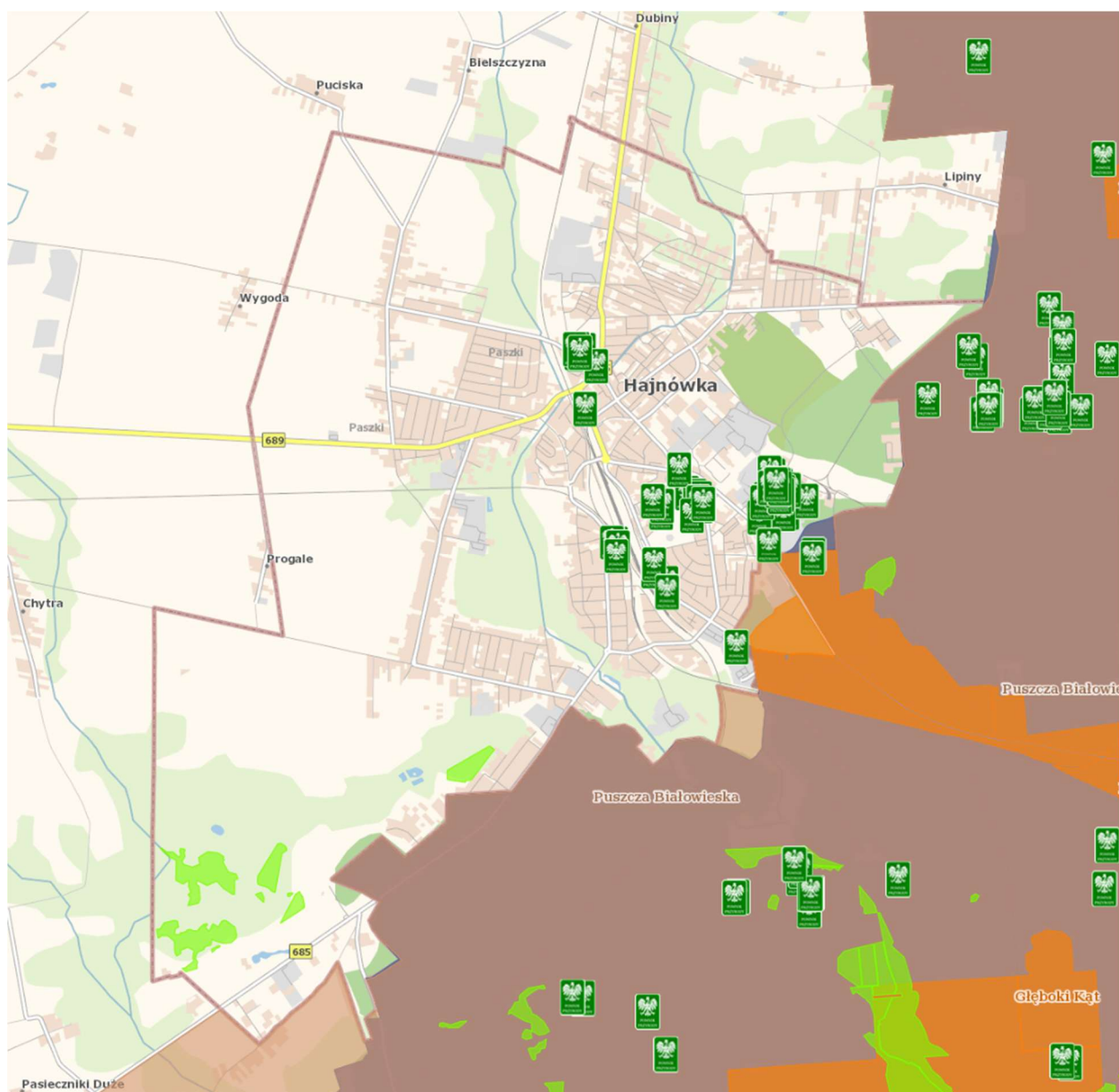
Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Opis pomnika przyrody		Miejscowość	Obręb ewidencyjny	działka poprawiona	Nr działki ewidencyjnej w karcie	Opis lokalizacji
1	659	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1424/13	2698/6	posesja ul. Kolejki Leśne 14
2	660	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1410/115	posesja ul. Armii Krajowej 5,
3	661	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1520	przy głównej bramie na cmentarz katolicki przy ul. 3 Maja
4	1053	Wiąz szypułkowy	Ulmus laevis	Hajnówka	1	2320/209	2320/110	Park przy dworcu PKP
5	1054	Dąb bezszypułkowy	Quercus petraea	Hajnówka	1	2320/109	2320/110	Park przy dworcu PKP
6	1055	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		2320/110	Park przy dworcu PKP
7	1056	Robinia akacjowa	Robinia pseudoacacia	Hajnówka	1		2320/110	Park przy dworcu PKP
8	1057	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1516/50	1516/49	przy ul. Armii Krajowej 56
9	1059	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1516/50	1516/49	przy ul. Armii Krajowej 56
10	1060	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1516/50	1516/49	przy ul. Armii Krajowej 56
11	1061	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1516/50	1516/49	przy ul. Armii Krajowej 56
12	1062	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/41	przy ul. Armii Krajowej 44
13	1063	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/48	teren Lasów Państwowych, za posesją przy ul. Armii Krajowej 50
14	1065	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1516/48	2698/7	teren Lasów Państwowych, za posesją przy ul. Armii Krajowej 50, w głębi lasu
15	1066	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	2698/27	2698/7	teren Lasów Państwowych; obszar pomiędzy cmentarzem, ul. Kolejki Leśne, ul. Armii Krajowej
16	1067	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1410/115	przy ul. Armii Krajowej 5, za parkingiem rowerowym
17	1068	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	2698/27	2698/7	naprzeciwko posesji przy ul. Kolejki Leśne 24/4
18	1070	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
19	1071	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
20	1072	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
21	1073	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka

22	1074	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
23	1075	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
24	1076	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1518/4	1518/1	ul. 3 Maja 63, na posesji Domu Miłosierdzia SAMARYTANIN
25	1078	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		2320/125	ul Białowieska 12
26	1079	Klon zwyczajny	Acer platanoides	Hajnówka	1		2320/126	ul. Białowieska - przy granicy z posesją nr 12
27	1080	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1834	ul Białowieska 25
28	1082	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		2044	przy ul. Łowczej, z tyłu budynku „RUNO” Sp. z o.o.
29	1085	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1502/24	ul. Piłsudskiego 8, za budynkiem na wewnętrznym podwórku
30	1086	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1505/1	1502/24	ul. Piłsudskiego 8, przed budynkiem, w pasie drogi wojewódzkiej 685
31	1088	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	granica 1502/122 - 1502/123	1502/46	pomiędzy budynkami przy ul. Piłsudskiego 8 i 10, przy drodze dojazdowej do posesji Piłsudskiego 10a
32	1089	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	1502/48	1502/100	ul. Piłsudskiego 10 a,
33	1091	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1502/47	w Parku Miejskim od strony ul. Parkowej
34	1092	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1500/41	ul. Parkowa, teren Skateparku
35	1094	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	Hajnówka	1		460/1	przy Hajnowskim Domu Kultury
36	1096	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	Hajnówka	1		460/4	Park przy Hajnowskim Domu Kultury
37	1097	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	Hajnówka	1		460/4	Park przy Hajnowskim Domu Kultury
38	1098	Klon zwyczajny	Acer platanoides	Hajnówka	1		460/4	Park przy Hajnowskim Domu Kultury
39	1100	Klon zwyczajny	Acer platanoides	Hajnówka	1		460/4	teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
40	1101	Klon zwyczajny	Acer platanoides	Hajnówka	1		460/1	przy Hajnowskim Domu Kultury
41	1103	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		460/2	teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
42	1122	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/49	ul. Armii Krajowej 56, przed budynkiem

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka

43	1124	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1516/46	ul. Armii Krajowej 40
44	1125	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1502/119	ul. Zina, przy garażach na posesji urzędu pocztowego
45	1126	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1		1502/24	rośnię przy wjeździe na parking Politechniki Białostockiej
46	1127	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	Hajnówka	1		1502/47	w parku miejskim od strony ulicy Parkowej
47	1128	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Hajnówka	1	pas drogowy?	1056/1	przy ul. 3 Maja na placu przed Biedronką
48	1187	Dąb bezszypułkowy	Quercus petraea	Hajnówka	1		1502/14	Związek Nauczycielstwa Polskiego przy ul. Piłsudskiego 6

Formy ochrony przyrody na terenie miasta Hajnówka

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Ustawowe wymagania w zakresie ochrony środowiska, które winny być spełnione w planie miejscowym – podczas realizacji ustaleń planu należy zapewnić ochronę siedlisk i stanowisk chronionych gatunków, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi ochrony gatunkowej:

- dziko występujących roślin objętych ochroną,
- dziko występujących zwierząt objętych ochroną,
- dziko występujących grzybów objętych ochroną.

Ochrona gatunkowa, zgodnie z art. 46.1. Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku *„ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”*. W stosunku do gatunków objętych ochroną obowiązują zakazy określone w art. 51 i 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i wprowadzone:

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin;
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Inne uwarunkowania prawne

Cmentarze

Dla terenów cmentarzy i ich stref ochronnych obowiązują przepisy odrębne o cmentarzach i chowaniu zmarłych m.in. rozporządzenie ministra gospodarki komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z dnia 16 września 1959 r.):

§ 3. 1. *Odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.*

2. *Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.*

Na terenie miasta Hajnówka znajdują się trzy główne cmentarze o znaczeniu historycznym i kulturowym:

1. Cmentarz grzebalny rzymskokatolicki, parafialny
 - Lokalizacja: u zbiegu ul. 3 Maja i ul. Ścieśniennego
 - Powierzchnia: 2203 m²
 - Rok powstania: 1923
2. Cmentarz wojenny żołnierzy Armii Radzieckiej
 - Lokalizacja: ul. 3 Maja, naprzeciwko cmentarza katolickiego
 - Powierzchnia: 3021 m²
 - Rok założenia: 1944
3. Cmentarz przycerkiewny
 - Lokalizacja: ul. Batorego, przy Soborze Świętej Trójcy
 - Powierzchnia: 5434 m²
 - Najstarszy nagrobek: z 1941 r.

Zagrożenia poważnymi awariami

Szczególnym rodzajem zagrożeń występujących w środowisku są tzw. „nadzwyczajne zagrożenia” charakteryzujące się nagłym przebiegiem. Do zagrożeń takich zaliczyć należy klęski o charakterze naturalnym, takie jak: powódzie, huragany, trzęsienia ziemi lub katastrofy i wypadki związane z technologiami i wytworami ludzkimi (uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, katastrofy komunikacyjne itp.), zwane poważnymi awariami. Najważniejsza w przeciwdziałaniu powstawania zagrożeń jest prewencja, czyli ograniczenie do minimum prawdopodobieństwa wystąpienia katastrofy lub awarii. Jednym z takich działań jest prowadzenie przez GIOŚ rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Miasta Hajnówka występuje jeden zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z kryteriami ilościowo-jakościowym określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Hajnówce opublikowała dane o zakładzie zwiększonego ryzyka na stronie państwowej wraz z informacjami dotyczącymi sposobów ostrzegania i postępowania społeczeństwa w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej.

Zakład „Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Białymstoku Sp. z o.o. Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu w Hajnówce” specjalizuje się w magazynowaniu, dystrybucji oraz sprzedaży gazu płynnego (LPG) na potrzeby odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych. Zakład znajduje się w obrębie miasta Hajnówka, w obszarze przemysłowym przy drodze wojewódzkiej DW 685 w północno-wschodniej części miasta, przy ul. Białostockiej 7D.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska kolejnym najbliższym położonym zakładem o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest Nasycalnia Podkładów w Czeremsze Sp. z o.o. mieszcząca się przy ul. Fabrycznej 7 w Czeremsze, oddalona o około 30 km od południowej granicy miasta Hajnówka. Najbliższym zakładem o dużym ryzyku

wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest oddalona o około 12 km Baza Przeładunkowa Gazu Płynnego BAŁTYKGAZ Sp. z o.o. przy ul. Zabłotczyzna 30 w miejscowości Narewka.

Plan ogólny miasta Hajnówka uwzględnia występowanie zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej na terenie gminy miejskiej, zgodnie z danymi Komendy Powiatowej PSP w Hajnówce oraz obowiązującymi przepisami prawa ochrony środowiska i planowania przestrzennego. Zgodnie z art. 13b ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, plan uwzględnia uwarunkowania wynikające z wyznaczonych obszarów ograniczonego użytkowania, zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz innych stref wynikających z przepisów odrębnych.

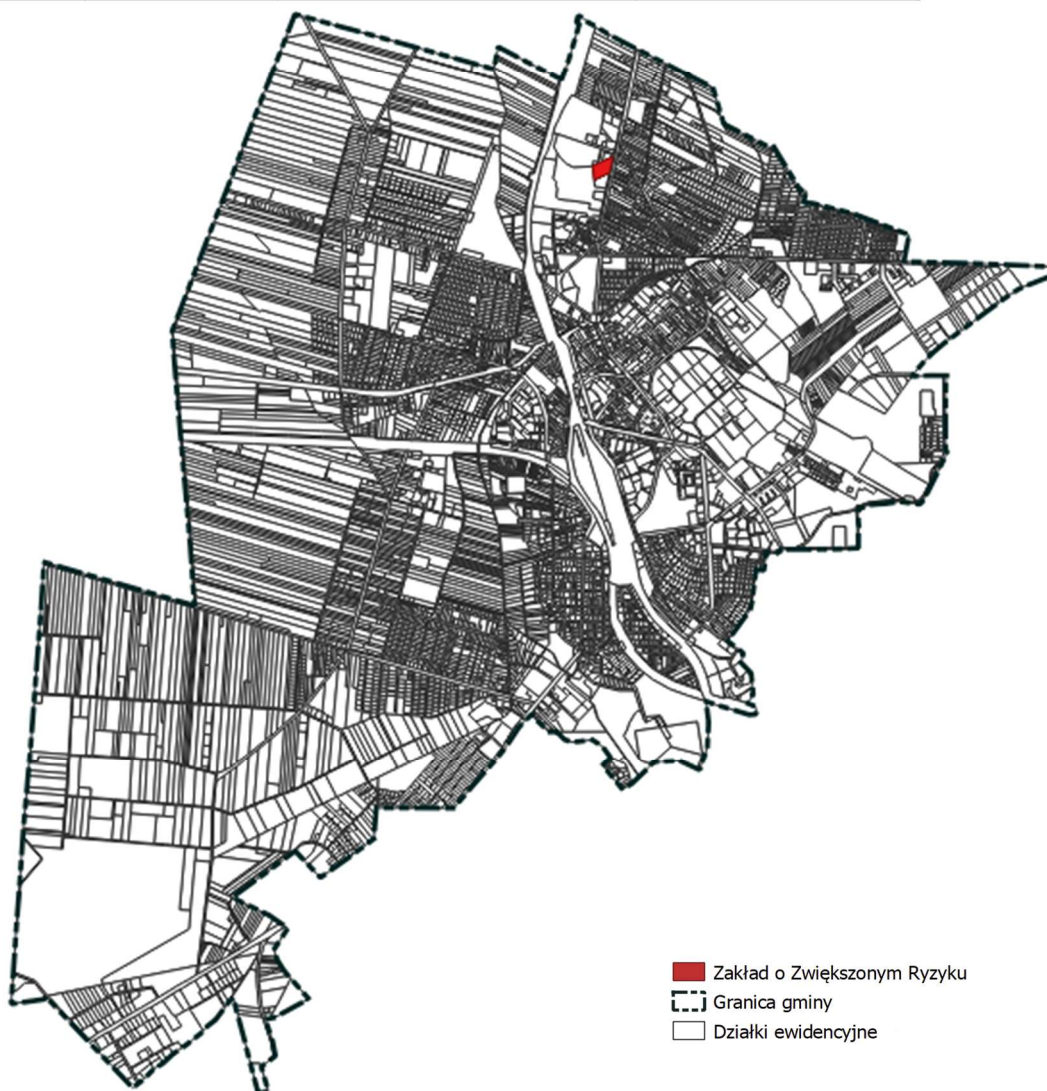
173.	PODLASKIE	ADEX Adam Zajkowski Rozlewnia Gazu Łapy Dębowa	18-100 Łapy Dębowa ul. Przemysłowa 120
174.	PODLASKIE	CEDC International Sp. z o. o. Oddział Polmos Białystok	15-950 Białystok ul. Elewatorska 20
175.	PODLASKIE	Nasycalnia Podkładów w Czeremśie Sp. z o. o.	17-240 Czeremcha ul. Fabryczna 7
176.	PODLASKIE	PAKAR Jacek Szpakowski Baza Magazynowania i Dystrybucji Gazu	15-680 Białystok ul. Aksamićna 5
177.	PODLASKIE	PERN S. A. Baza Paliw nr 15 w Narewce	17-220 Narewka
178.	PODLASKIE	Pfleiderer Grajewo Sp. z o. o.	19-203 Grajewo ul. Wiórowa 1
179.	PODLASKIE	Polska Spółka Gazownicza Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku	15-182 Białystok ul. gen. S. Sosabowskiego 24
180.	PODLASKIE	Polska Spółka Gazownicza Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku Stacja Regazyfikacji Gazu LNG w Grajewie	19-200 Grajewo ul. Ekologiczna
181.	PODLASKIE	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Białymstoku Sp. z o. o. Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu w Hajnówce	17-200 Hajnówka ul. Białostocka 7d
182.	PODLASKIE	System Gazociągów Tranzycyjnych EUROPOL GAZ S. A. Tłocznia Gazu Zambrów	18-300 Grzymały 23
183.	PODLASKIE	System Gazociągów Tranzycyjnych EUROPOL GAZ S. A. Tłocznia i Pomiarownia Gazu w Kondratkach	16-050 Kondratki 60

Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) na terenie województwa podlaskiego - stan na dzień 23.12.2024 r.

(źródło: www.dane.gov.pl/pl/dataset/2540/resource/63170/table?page=1&per_page=20&q=&sort=)

132.	PODLASKIE	ALPETROL Sp. z o. o. Terminal LPG Planta	17-220 Narewka Planta 92b
133.	PODLASKIE	BALTYKGAZ Sp. z o. o. Baza Przeładunkowa Gazu Płynnego w Zabłotczyźnie	17-220 Narewka ul. Zabłotczyzna 30
134.	PODLASKIE	BARTER Sp. z o. o. Oddział w Sokółce „SAGA”	16-100 Sokółka Osiedle Buchwałowo 2
135.	PODLASKIE	ORLEN PALIWA Sp. z o. o. Oddział Logistyka Pierwotna Gazu w Płocku Terminal Gazu Płynnego w Sokółce	16-100 Sokółka Osiedle Buchwałowo 1
136.	PODLASKIE	ORLEN S. A. Terminal Paliw Płynnych w Sokółce	16-100 Sokółka Osiedle Buchwałowo 1
137.	PODLASKIE	PERN S. A. Dział Wschodni Baza Adamowo	17-307 Adamowo

*Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na terenie województwa podlaskiego - stan na dzień 23.12.2024 r.
(źródło: www.dane.gov.pl)*

Mapa przedstawiająca lokalizację zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - „Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Białymstoku Sp. z o.o. Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu w Hajnówce” (opracowanie własne)

Linie elektroenergetyczne

Przez teren miasta Hajnówka przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV, stanowiąca element regionalnego systemu przesyłowego energii elektrycznej. Linia ta biegnie wzdłuż zachodnich granic miasta, kierując się do stacji elektroenergetycznej „Hajnówka” 110/15 kV, zlokalizowanej na obrzeżach miasta.

Oprócz tego w obrębie zabudowy miejskiej występuje sieć napowietrznych i kablowych linii średniego (15 kV) oraz niskiego napięcia (0,4 kV), zapewniających zasilanie odbiorców indywidualnych i przemysłowych.

Infrastruktura elektroenergetyczna jest dobrze rozwinięta i w pełni wystarczająca do potrzeb miasta, a zasięg istniejących sieci umożliwia dalszy rozwój terenów inwestycyjnych bez konieczności budowy nowych ciągów przesyłowych wysokiego napięcia.

Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych

Potencjalne zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy występuje na spadkach powyżej 10°. Wysokości względne duże i nachylenia zboczy dolin stwarzają zagrożenie zwłaszcza przy występowaniu warstw naprzemiennie utworów piaszczystych i gliniastych. Zwiększać zagrożenie może lokalizowanie obiektów na stromych zboczach o wysokich spadkach, brak roślinności na stokach i występowanie sztucznych podcięć zboczy – skarp.

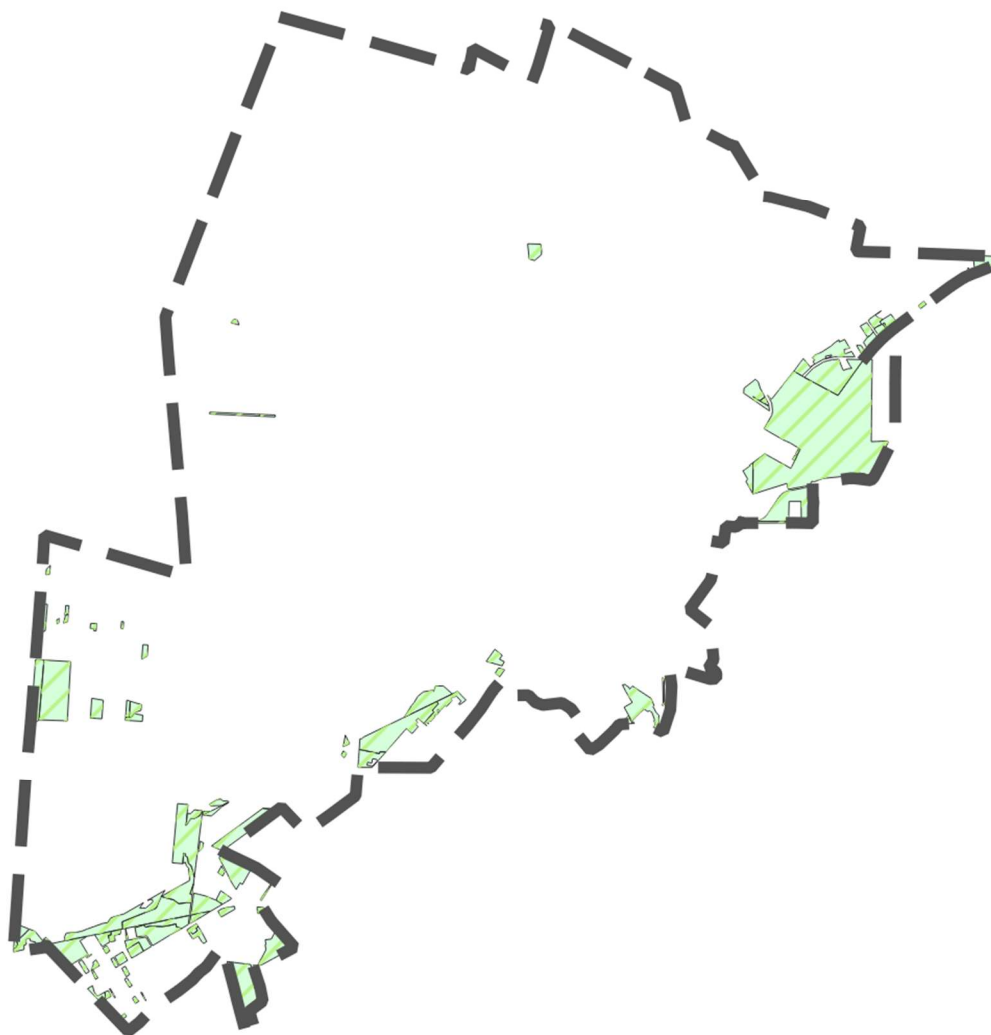
Na obszarze miasta brak zarejestrowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wg danych z Państwowego Instytutu Geologicznego.

Grunty rolne i leśne

Zgodnie z Art. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 82) ochronie podlegają grunty rolne na glebach klas I-III oraz lasy. Ochrona gruntów rolnych i leśnych polega głównie na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze i nieleśne. Jest to ochrona warunkowa, co oznacza, że mogą zostać one przeznaczone na inne cele, przy spełnianiu wymagań wskazanych w ustawie. Poniżej zamieszczono mapkę przedstawiającą najcenniejsze grunty podlegające ochronie.

Grunty rolne na glebach klas III (I-II nie występują) - rozmieszczenie na terenie miasta Hajnówka

Grunty leśne- rozmieszczenie na terenie miasta Hajnówka (opracowanie własne)

Linia kolejowa

Przez teren miasta Hajnówka przebiega linia kolejowa nr 31 relacji Siedlce – Siemianówka, stanowiąca ważny element regionalnej infrastruktury transportowej województwa podlaskiego. Na obszarach przyległych do terenów kolejowych, na których zlokalizowana jest linia kolejowa, realizacja wszelkich inwestycji powinna być zgodna z:

- 1) ustawą z dnia 28 marca 2003 r o transporcie kolejowym,
- 2) rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
- 3) szereg innych rozporządzeń.

Zgodnie z art. 53 ust. 2 i 3 ustawy o transporcie kolejowym: *2. Budowle i budynki mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 10m od granicy obszaru kolejowego, z tym, że odległość ta od osi skrajnego toru nie może być mniejsza niż 20m. 3. Odległości, o których mowa w ust. 2, dla budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej, obiektów rekreacyjno-sportowych, budynków związanych w wielogodzinnym pobycie dzieci i młodzieży powinny być zwiększone, w zależności*

od przeznaczenia budynku, w celu zachowania norm dopuszczalnego hałasu w środowisku, określonych w odrębnych przepisach.

Zgodnie z §1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych: *Na gruntach położonych w sąsiedztwie linii kolejowej drzewa i krzewy mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 15m od osi skrajnego toru.*

Tereny zamknięte

Zgodnie z decyzją nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z 22 grudnia 2025 r. na terenie miasta Hajnówka nie znajdują się tereny zamknięte resortu obrony narodowej. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 3.1.) w odniesieniu do terenów zamkniętych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się tylko granice tych terenów oraz granice ich stref ochronnych..

Na mocy art. 3 ust. 3 ww. ustawy, przepis ten nie znajduje zastosowania do terenów zamkniętych wyznaczanych przez ministra właściwego do spraw transportu. W związku z tym, dla terenów zamkniętych o charakterze kolejowym należy w planie ogólnym formułować ustalenia planistyczne analogiczne do pozostałych terenów objętych planem. Obowiązuje decyzja Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. Urz. MI, poz. 38 z 2020 r.), zmieniona decyzją nr 18 Ministra Infrastruktury z dnia 25 listopada 2025 r. (Dz.U. MI, poz. 45 z 2025 r.). Wykaz numerów działek dla terenów kolejowych:

198	hajnowski	Hajnówka	0001 Hajnówka	2320/209	37,4478	200501_1.0001.2320/209
199	hajnowski	Hajnówka	0001 Hajnówka	2320/210	0,2675	200501_1.0001.2320/210
200	hajnowski	Hajnówka	0001 Hajnówka	2320/211	0,1089	200501_1.0001.2320/211
201	hajnowski	Hajnówka	0001 Hajnówka	2320/202	0,1726	200501_1.0001.2320/202
202	hajnowski	Hajnówka	0005 Hajnówka	2320/73	5,2422	200501_1.0005.2320/73

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Każdy dokument o charakterze kierunkowym wyrażający wolę polityczną dla przyszłych zamierzeń tworzony jest w oparciu, m. in. o uwarunkowania zewnętrzne, na które składają się ustalenia innych dokumentów na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Ochrona środowiska jest przedmiotem regulacji wspólnotowej głównie w postaci dyrektyw UE. Jeśli chodzi o zasadę zrównoważonego rozwoju, która jest przedmiotem głównie dokumentów kierunkowych o charakterze politycznym, to pojęcie to nie jest rozumiane jednoznacznie, a jego aktualną interpretację zawierają materiały opublikowane w 2005 roku. Najważniejsze dla tych zagadnień są następujące dokumenty: Szósty Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska,

Strategia Lizbońska, Strategia z Goeteborga, Europejska Konwencja Krajobrazowa, Strategia na rzecz różnorodności biologicznej UE 2030, Zrównoważona Europa do 2030 r. Inicjatywa przewodnia tej strategii to *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Strategia ta tworzy długookresowe ramy działania w wielu obszarach polityki, takich jak walka ze zmianami klimatu, energia, transport, przemysł, surowce, rolnictwo, rybołówstwo, ochrona różnorodności biologicznej oraz rozwój regionalny. Ochrona środowiska na poziomie krajowym jest obecnie jednym z głównych zadań współczesnego społeczeństwa i państwa. Fundamentalnym dokumentem w zakresie zrównoważonego rozwoju jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 5). Ustawa prawo ochrony środowiska oraz ustawy jej pokrewne i rozporządzenia zobowiązują do kierowania się zasadą zrównoważonego rozwoju w różnych etapach działań: planistycznych, realizacyjnych i zarządzania.

Do dokumentów o charakterze programowym, które wyznaczają politykę państwa w zakresie ochrony środowiska, należą: Polska 2030 Długookresowa Strategia Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju, II Polityka Ekologiczna Państwa, Polityka Ekologiczna Państwa. Oprócz wymienionych dokumentów o charakterze ogólnym, w Polsce, w nawiązaniu do przepisów ustawy (Prawo ochrony środowiska i Prawo o odpadach), funkcjonuje kilka innych programów szczegółowych w zakresie ochrony środowiska: Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Krajowy Program Zwiększenia Lesistości, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z Programem Działań, Program Wodno-Środowiskowy Kraju, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została zlikwidowana na mocy przyjętej w 2020 r. nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jednocześnie przewidywany w ustawie nowy zintegrowany dokument, jakim ma być Koncepcja Rozwoju Kraju 2050-dokument, który ma umożliwić najlepsze wybory strategiczne w perspektywie nadchodzącego ćwierćwiecza, w ramach średniookresowych strategii i polityk publicznych wdrażanych przez rząd, samorządy terytorialne i innych interesariuszy gry o rozwój.

Wśród dokumentów na poziomie regionalnym są m.in.: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego (2017), Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2030, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2021-2027, Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego do roku 2030, Plan gospodarki odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2023-2028. Inne dokumenty to Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2016-2025, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2025-2028, Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta Hajnówka 2016r., Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2017-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2026.

Planowane przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu w obszarze objętym planem ogólnym nie koliduje z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Podstawowym celem o randze międzynarodowej uwzględnionym podczas sporządzania planu był trwały, stabilny i zrównoważony rozwój dla osiągnięcia ładu społecznego, ekonomicznego, ekologicznego i przestrzennego. Ponadto w planie ogólnym swoje odzwierciedlenie znalazły następujące cele ochrony środowiska:

- konieczność zachowania równowagi środowiska naturalnego, w tym różnorodności biologicznej

przy szybko zmieniających się warunkach gospodarczych i społecznych;

- poprawa jakości środowiska dla ochrony zdrowia mieszkańców;
- ochrona wysokich walorów krajobrazowych i zrównoważone wykorzystanie wartości przyrodniczych;
- ochrona i rekompensowanie koniecznych ubytków terenów zieleni oraz wprowadzenie terenów powierzchni biologicznie czynnej na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie.

W miastach i gminach województwa podlaskiego, w tym w granicach obszaru planu ogólnego, obowiązują ustalenia Programu ochrony powietrza dla stref województwa podlaskiego. W dniu 8 czerwca 2020 r. Sejmik Województwa Podlaskiego przyjął uchwałę nr XIX/236/2020 z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

8. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Przyjęty Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (Uchwała nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.) to kluczowy dokument planistyczny, określający politykę przestrzenną na poziomie wojewódzkim. Plan wyznacza obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym, dla których zdefiniowano kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego.

PZPW został ukształtowany przez ustawodawcę jako poziom odniesienia dla planowania przestrzennego gmin, łączący politykę przestrzenną państwa i województwa. Oznacza to, że w PZPW poza polityką przestrzenną województwa, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, powinny znaleźć się także ustalenia polityki przestrzennej państwa.

Analiza Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego w kontekście miasta Hajnówka wskazuje, że miasto pełni funkcję ośrodka lokalnego o znaczeniu regionalnym, stanowiącego element sieci osadniczej południowej części województwa. Hajnówka klasyfikowana jest jako miasto powiatowe, którego rozwój ukierunkowany jest na wzmacnianie funkcji usługowych, mieszkaniowych oraz turystyczno-rekreacyjnych w oparciu o endogeniczne potencjały i bliskość Puszczy Białowieskiej.

Dokument wojewódzki identyfikuje Hajnówkę jako ośrodek ponadlokalnych i lokalnych usług publicznych, a także centrum obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Rozwój miasta ma być wspierany przez aktywizację terenów produkcyjno-usługowych, w tym Podstrefy Hajnowskiej Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, oraz rewaloryzację zdegradowanych fragmentów śródmieścia.

W zakresie infrastruktury transportowej plan zakłada utrzymanie i modernizację układu drogowego, obejmującego drogi wojewódzkie nr 685 (Zabłudów–Hajnówka–Kleszczele) i nr 689 (Bielsk Podlaski–Hajnówka–Białowieża), a także usprawnienie połączeń kolejowych na liniach Bielsk Podlaski–Hajnówka oraz Siedlce–Czeremcha–Hajnówka–Siemianówka. Wskazuje się na potrzebę lepszej integracji transportu regionalnego oraz obsługi ruchu granicznego i turystycznego w rejonie Białowieży i Siemianówki.

Miasto znajduje się w granicach obszaru przygranicznego strategicznej interwencji, obejmującego powiat hajnowski, co oznacza, że polityka przestrzenna województwa zakłada tam działania wspierające

rozwój społeczno-gospodarczy, poprawę dostępności komunikacyjnej oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów peryferyjnych.

W perspektywie planistycznej Hajnówka powinna wzmacniać swoje funkcje miejskie i turystyczne przy jednoczesnym zachowaniu wysokich standardów ochrony środowiska, w szczególności w kontekście sąsiedztwa Białowieskiego Parku Narodowego i systemu obszarów Natura 2000. Dokument wojewódzki rekomenduje rozwój zrównoważony, łączący funkcje gospodarcze, społeczne i ekologiczne w ramach zintegrowanej struktury przestrzennej miasta i jego otoczenia.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego wskazano funkcjonującą w gminie Hajnówka Centralną Składnicę Materiałów Wybuchowych nr 0741, stanowiącą teren zamknięty resortu obrony narodowej. Obiekt ten zlokalizowany jest ok. 3 km na południowy wschód od granic administracyjnych miasta Hajnówka. Składnica posiada wyznaczoną strefę ochronną obejmującą dwa pasma zagrożenia falą uderzeniową: strefę 1 kPa, w której obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów użyteczności publicznej, oraz strefę 3 kPa, w której dodatkowo zabrania się zabudowy zwartej i inwestycji o dużym natężeniu ruchu.

W kontekście planowania przestrzennego miasta Hajnówka strefa ochronna kompleksu 0741 nie wchodzi w bezpośrednie granice miasta, jednak jej zasięg należy uwzględnić przy formułowaniu polityki przestrzennej w południowo-zachodnim obszarze funkcjonalnym Hajnówki, zwłaszcza w zakresie kierunków rozwoju zabudowy i rozmieszczenia nowych funkcji publicznych. Ustalenia PZPWP nakładają obowiązek respektowania stref ochronnych w dokumentach planistycznych gminnych i miejskich oraz uzgadniania wszelkich przedsięwzięć inwestycyjnych w ich zasięgu z właściwymi organami wojskowymi.

9. ZAPISY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA HAJNÓWKA

Należy założyć, że obowiązujące obecnie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka*, przyjęte uchwałą Nr XXX/182/05 Rady Miasta Hajnówka z dnia 30 listopada 2005 roku, zmienionym uchwałą nr VII/44/11 Rady Miasta Hajnówka z dnia 25 maja 2011 roku, zmienionym uchwałą nr XXXV/258/14 Rady Miasta Hajnówka z dnia 9 kwietnia 2014 roku oraz zmienionym uchwałą nr XVII/125/16 Rady Miasta Hajnówka z dnia 18 lipca 2016 roku, jest aktualne oraz że generalnie wyznaczone kierunki rozwoju gminy powinny być odzwierciedlone w sporządzanym planie ogólnym.

W obowiązującym Studium miasta Hajnówka zidentyfikowano szereg kluczowych uwarunkowań i problemów rozwojowych determinujących politykę przestrzenną miasta. Wskazano m.in. na wysoką presję inwestycyjną w granicach zwartej zabudowy miejskiej, ograniczoną dostępność terenów inwestycyjnych, a także konieczność modernizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Studium podkreśla również potrzebę rewitalizacji zdegradowanych obszarów przemysłowych, szczególnie w rejonach dawnych zakładów przemysłowych, oraz konieczność ochrony środowiska przyrodniczego, wynikającą z położenia miasta w bezpośrednim sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej i w obrębie obszarów Natura 2000.

Dokument akcentuje znaczenie zrównoważonego rozwoju przestrzennego, obejmującego racjonalne wykorzystanie terenów już zurbanizowanych, ochronę terenów zieleni miejskiej oraz ograniczanie ekspansji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo. Wskazuje się także na konieczność kształtowania ładu przestrzennego poprzez koncentrację funkcji miejskich w istniejących strukturach urbanistycznych oraz rozwój nowych obszarów zabudowy w sposób skoordynowany z układem komunikacyjnym i infrastrukturą techniczną.

W obszarze gospodarczym Studium przewiduje rozwój terenów aktywności gospodarczej w północnej i zachodniej części miasta, z zachowaniem zasad ładu przestrzennego i minimalizacją oddziaływania na środowisko. Ważnym kierunkiem rozwoju jest również wzmacnianie funkcji turystycznych i usługowych, w tym rozwój turystyki ekologicznej, przyrodniczej i kulturowej, bazującej na walorach Puszczy Białowieskiej.

W zakresie transportu Studium zakłada modernizację układu komunikacyjnego, poprawę powiązań z drogą wojewódzką nr 685 i linią kolejową do Białegostoku, a także rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej. Przewiduje się również rozwój systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu samochodowego w centrum miasta.

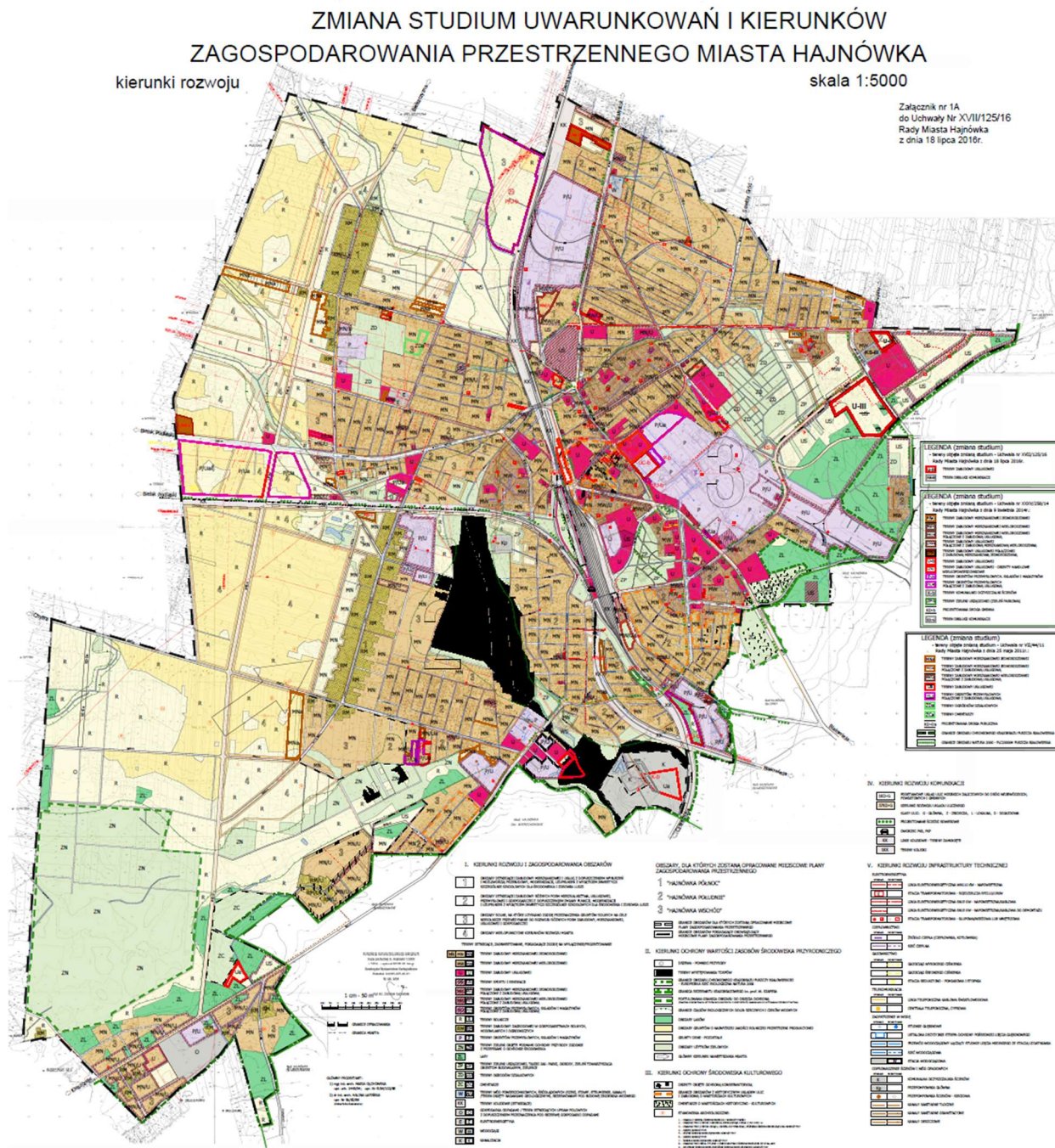
Wytyczne dla nowej zabudowy zawarte w Studium wskazują na preferencję dla zabudowy zwartej, uzupełniającej istniejącą strukturę przestrzenną, z zachowaniem ciągłości układu urbanistycznego i właściwych proporcji terenów biologicznie czynnych. Dokument jednoznacznie wyklucza lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w sąsiedztwie obszarów chronionych oraz wprowadza ograniczenia dla zabudowy w strefach technicznych i ochronnych infrastruktury liniowej.

Podsumowując, Studium miasta Hajnówka określa zintegrowane podejście do rozwoju przestrzennego, łączące ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowych z racjonalnym wykorzystaniem terenów miejskich.

W Studium miasta Hajnówka wyznaczono obszary funkcjonalne oznaczone cyframi 1-6, różnicujące przestrzeń miejską według dominujących funkcji i kierunków rozwoju:

- Obszar 1 obejmuje śródmieście, stanowiące centrum administracyjne i usługowe miasta, gdzie przewiduje się kontynuację rewitalizacji i porządkowanie struktury zabudowy,
- Obszar 2 to strefa mieszkaniowa o zwartej zabudowie, w której zaleca się utrzymanie funkcji mieszkaniowej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych oraz poprawę jakości przestrzeni osiedlowych,
- Obszar 3 obejmuje tereny poprzemysłowe, przeznaczone do rekultywacji i przekształceń w strefy aktywności gospodarczej i usługowej,
- Obszar 4 stanowią tereny rozwojowe mieszkaniowo-usługowe w południowej części miasta, gdzie należy zachować równowagę między zabudową a terenami zieleni,
- Obszar 5 to strefa przemysłowo-usługowa przy głównych ciągach komunikacyjnych, przewidziana do dalszej intensyfikacji działalności produkcyjnej i logistycznej,
- Obszar 6 obejmuje tereny zieleni, sportu i rekreacji, pełniące funkcję buforową i wymagające utrzymania oraz rozwoju systemu zieleni publicznej.

Dokument stanowi podstawę dla sporządzenia planu ogólnego miasta, który powinien kontynuować założenia związane z koncentracją zabudowy, rewitalizacją terenów zdegradowanych oraz rozwojem funkcji turystyczno-gospodarczych w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Część graficzna Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Hajnówka – Kierunki Rozwoju

10.OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Z analizy dokumentów planistycznych wynika, że obszar miasta Hajnówka jest w całości objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, tworzącymi spójny i funkcjonalny system planistyczny.

Obowiązujące MPZP obejmują zarówno obszary centralne, jak i strefy rozwojowe, wprowadzając klarowne zasady zagospodarowania i parametry urbanistyczne. Kompleksowe pokrycie planami ogranicza fragmentaryczność decyzji administracyjnych oraz minimalizuje ryzyko konfliktów przestrzennych. Ustalenia planów umożliwiają prowadzenie inwestycji w warunkach wysokiej przewidywalności, co sprzyja aktywizacji gospodarczej i rozwojowi nowych funkcji miejskich. Dokumenty planistyczne obejmują m.in. tereny mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne, a także obszary zieleni i infrastruktury, zapewniając równowagę pomiędzy rozwojem a ochroną środowiska. MPZP uwzględniają układ komunikacyjny oraz powiązania zewnętrzne, co wzmacnia integrację miasta z otoczeniem. Systematyczne aktualizacje niektórych planów świadczą o elastyczności miasta wobec zmieniających się potrzeb społecznych i gospodarczych.

System obowiązujących MPZP stanowi istotny punkt odniesienia dla planu ogólnego miasta Hajnówka, który powinien uwzględniać ich ustalenia oraz określać kierunki dalszej harmonizacji. Takie podejście umożliwi utrzymanie ładu przestrzennego, efektywne gospodarowanie zasobami terenu oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju miasta.

11.PROGNOZA ZMIAN W ŚRODOWISKU PRZY BRAKU PLANU OGÓLNEGO

Aktualnie obszar objęty projektem planu ogólnego podlega ustaleniom Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Hajnówka. Ważnym punktem odniesienia dla niniejszej prognozy jest określenie prawdopodobnych zmian w środowisku w sytuacji braku planu ogólnego.

Podstawowym parametrem dla takiej analizy jest określenie stopnia atrakcyjności inwestycyjnej terenu, czy też wielkości popytu na nowe działki pod zabudowę produkcyjno-usługową, mieszkaniową, usługową, obiekty sportowe. Brak w tym zakresie szczegółowych danych, natomiast w odczuciu autorów prognozy należy się spodziewać wzrostu liczby nowych inwestycji w tym zakresie w stosunku do inwestycji realizowanych obecnie, zwłaszcza jeśli chodzi o inwestycje mieszkaniowe.

Plan ogólny pozwoli na prawne przygotowanie terenów inwestycyjnych dla realizacji różnego rodzaju inwestycji, w tym uwzględnienie licznie składanych wniosków dotyczących zagospodarowania przestrzennego tj. zmiana warunków zagospodarowania nieruchomości objętych obowiązującymi planami wraz ze zmianą przeznaczenia niektórych terenów.

Sporządzany plan ogólny pozwoli na uaktualnienie obowiązującego prawa miejscowego, dostosowanie do potrzeb gminy, mieszkańców oraz innych zainteresowanych. W konsekwencji, plan ogólny ułatwi wszystkim zainteresowanym posługiwanie się tym narzędziem prawnym w procesach inwestycyjnych oraz dotyczących gospodarowania nieruchomościami.

Z punktu widzenia ochrony środowiska sporządzany projekt planu ogólnego jest korzystny z uwagi na uwzględnienie w ustaleniach planu aktualnych przepisów ochrony środowiska oraz ustalenie

stosunkowo dużej powierzchni terenów leśnych, zieleni urządzonej i naturalnej, a także z uwagi na ustalenie wskaźników urbanistycznych, w tym minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Projekt planu poprzez kompleksowe rozwiązania w zakresie określenia przeznaczeń terenu oraz ich granic, wraz ze znacznym uszczegółowieniem w zakresie wyposażenia w szeroko rozumianą infrastrukturę techniczną, stwarza formalno – prawne podstawy do zapewnienia rozwiązania problemów w ww. zakresie.

Analizowany plan ustala zasady kształtowania funkcjonalnego i przestrzennego miasta Hajnówka. Wnioski w niniejszym opracowaniu mają charakter ogólny, wskazujący jedynie kierunki zmian i zagrożeń wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego. Sporządzany plan jest formalnie zmianą obowiązujących obecnie planów miejscowych oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W odczuciu autorów prognozy procedowany projekt planu ogólnego zawiera ustalenia korzystniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska oraz ekologicznych warunków życia mieszkańców.

Duża część potencjalnych zmian w środowisku, związanych z realizacją ustaleń planu ogólnego, będzie zależna od technologii prowadzenia prac oraz przyjętych rozwiązań projektowych.

Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, zatem jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 31 grudnia 2025 r. (w ostatnim czasie termin zmieniono na 30 czerwca 2026 r.). Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Brak planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych.

Brak realizacji ustaleń planu – nie spowoduje likwidacji istniejącego zainwestowania gminy, może przyczynić się jedynie do jego nieprawidłowego i ograniczonego rozwoju.

12. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

12.1 Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny jest obligatoryjnie sporządzanym dokumentem planistycznym o zasięgu całej gminy, który ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W przeciwieństwie do swojego poprzednika plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego. Oznacza to przede wszystkim, że jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ).

Zatem zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru miasta Hajnówka jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego

szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) w planie ogólnym miasta Hajnówka określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca.

Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 ww. ustawy);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 ww. ustawy), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog rodzajów przeznaczeń terenów, które mogą występować w danej strefie.

Z przytoczonych powyżej przepisów jasno wynika, iż w planie ogólnym nie można ustalić ani też zabronić planowanych do realizacji przedsięwzięć, które zaliczane są do grupy zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Wiodące znaczenie przy podziale miasta Hajnówka na w/w strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka, jak również miejscowe plany obowiązujące na terenie gminy oraz strategia rozwoju miasta Hajnówka na lata 2016–2025.

12.2 Ustalenia projektu planu ogólnego

Głównym celem sporządzenia planu ogólnego miasta Hajnówka jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów, które następnie będą mogły być określone w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy. Plan określa również ramowe zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi inne dokumenty planistyczne będą musiały być zgodne, w szczególności plan zawiera wskaźniki urbanistyczne takie jak: wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy, wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Integralną część planu ogólnego stanowią gminne standardy urbanistyczne, obejmującą dwa kluczowe elementy: gminny katalog stref planistycznych oraz gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej.

Gminny katalog stref planistycznych jest obowiązkowym elementem planu, który zawiera szczegółowe ustalenia dotyczące poszczególnych stref planistycznych. W zależności od funkcji i przeznaczenia terenu w danej strefie, przypisane zostaną odpowiednie wskaźniki, takie jak:

- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,
- maksymalna wysokość zabudowy,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Dzięki tym wskaźnikom plan będzie mógł precyzyjnie regulować rozwój urbanistyczny, uwzględniając specyficzne potrzeby i warunki danego obszaru.

Gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej to fakultatywny element planu, który określi zasady zapewnienia dostępu do infrastruktury społecznej dla zabudowy mieszkaniowej. Jeśli gmina zdecyduje się na ich ustalenie, standardy te muszą obowiązkowo dotyczyć:

- dostępu do publicznej szkoły podstawowej,
- dostępu do terenów zieleni publicznej.

Dodatkowo, gmina ma możliwość określenia standardów dostępności do innych obiektów infrastrukturalnych, takich jak:

- żłobki,
- przedszkola,
- obiekty kultury, itp.

Te standardy mają na celu zapewnienie odpowiedniej jakości życia mieszkańcom, gwarantując im dostęp do niezbędnych usług i obiektów społecznych w dogodnej odległości od miejsca zamieszkania.

Należy jednak zauważyć, że jeśli w planie ogólnym na danym obszarze zostaną ustalone standardy dostępności infrastruktury społecznej, to będzie to miało kluczowe znaczenie przy podejmowaniu decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej w danym rejonie. W takim przypadku, w planie miejscowym, pod zabudowę mieszkaniową będą mogły zostać przeznaczone wyłącznie te działki ewidencyjne, które będą spełniały określone standardy dostępności do infrastruktury społecznej, np. szkoły podstawowe, tereny zieleni publicznej czy inne usługi.

Wprowadzenie takich standardów będzie miało również wpływ na decyzje o warunkach zabudowy (WZ) dla nowych inwestycji mieszkaniowych. Decyzje te będą musiały być zgodne z ustaleniami planu ogólnego i uwzględniać wymogi dotyczące dostępności do infrastruktury społecznej. Oznacza to, że inwestorzy, którzy planują budowę budynków mieszkalnych, będą musieli zadbać o zapewnienie odpowiedniego dostępu do kluczowych usług publicznych, co może wpłynąć na wybór lokalizacji oraz charakter projektowanej zabudowy.

Takie rozwiązanie, choć ma na celu zapewnienie mieszkańcom wygodnego dostępu do niezbędnych usług i obiektów społecznych, co niewątpliwie przyczynia się do zrównoważonego rozwoju gminy oraz poprawy jakości życia jej mieszkańców, jednocześnie wprowadza poważne ograniczenia w zakresie dotychczasowych możliwości zagospodarowania wielu nieruchomości w gminie. Wprowadzenie standardów dostępności do infrastruktury społecznej może wpłynąć na ograniczenie obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, co w konsekwencji może zredukować liczbę działek, które

mogą być wykorzystane pod nowe inwestycje. Takie podejście może być szczególnie problematyczne na terenach, gdzie dostęp do infrastruktury społecznej, jak szkoły czy tereny zieleni publicznej, jest ograniczony lub gdzie już istniejący układ urbanistyczny nie spełnia wymogów nowych standardów. Dla inwestorów i właścicieli nieruchomości może to oznaczać konieczność przemyślenia planów zabudowy lub wprowadzenie dodatkowych kosztów związanych z dostosowaniem terenów do wymagań planistycznych. Ponadto, w obszarach, gdzie brakuje odpowiedniej infrastruktury, rozwój nowych osiedli może być utrudniony, co wpłynie na tempo urbanizacji i dynamikę rozwoju gminy.

W rezultacie, choć standardy dostępności są ważnym narzędziem w planowaniu przestrzennym, mogą również stanowić wyzwanie dla elastyczności i rozwoju inwestycji w gminie. W tej sytuacji, w planie ogólnym dla miasta Hajnówka nie wyznacza się standardów dostępności infrastruktury społecznej.

Na podstawie analizy dokumentów planistycznych, złożonych wniosków, a także stanu faktycznego przestrzeni gminy, wyznaczono podstawowe strefy funkcjonalne oraz określono ich potencjał rozwojowy. Zostały one dostosowane do wymogów ochrony środowiska, przyrody, dóbr kultury oraz ładu przestrzennego.

Proces ten miał na celu:

- określenie przeznaczenia terenów w sposób minimalizujący negatywny wpływ na walory krajobrazowe oraz środowisko naturalne,
- zachowanie zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- harmonijne rozmieszczenie inwestycji celu publicznego, które odpowiadają zarówno na potrzeby mieszkańców, jak i na wyzwania wynikające z lokalnych uwarunkowań przestrzennych.

Kluczowym elementem planu ogólnego jest wyznaczenie ram dla szczegółowego zagospodarowania przestrzeni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W tym celu określono wskaźniki urbanistyczne, takie jak maksymalna intensywność zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, czy minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co pozwala na precyzyjne dostosowanie form zabudowy do specyfiki poszczególnych obszarów gminy.

Podjęte decyzje planistyczne były wynikiem zrównoważonego podejścia do rozwoju przestrzennego. Uwzględniono w nich zarówno potrzeby inwestycyjne, jak i konieczność ochrony zasobów przyrodniczych oraz kulturowych. Takie podejście zapewnia stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom, wspierającej rozwój gospodarczy, a jednocześnie chroniącej dziedzictwo środowiskowe i krajobrazowe gminy.

Plan ogólny, jako dokument integrujący różnorodne uwarunkowania i potrzeby, stanowi fundament dla dalszych działań planistycznych, zapewniając gminie spójność i przejrzystość w realizacji polityki przestrzennej.

Zgodnie z przepisami ustawy i aktami wykonawczymi w planie miasta Hajnówka wyznaczono następujące „STREFY PLANISTYCZNE”

- a) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefy usługowe,
- e) SP – strefy gospodarcze,,
- f) SI – strefy infrastrukturalne,
- g) SN – strefy zieleni i rekreacji,
- h) SC – strefy cmentarzy,

- i) SO – strefy otwarte,*
- j) SK – strefy komunikacji.*

Załącznik NR 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w formie tabeli określa charakterystykę stref planistycznych:

CHARAKTERYSTYKA STREF PLANISTYCZNYCH

Lp.	Symbol literowy	Nazwa strefy planistycznej	Profil funkcjonalny strefy planistycznej		Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁾
			podstawowy ²⁾	dodatkowy ²⁾	
1	SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
2	SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
3	SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
4	SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30

5	SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
6	SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20
7	SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30
8	SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20
9	SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50
10	SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30

11	SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	–
12	SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	–
13	SK	strefa komunikacyjna ⁴⁾	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej ³⁾	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	–

¹⁾ Określony dla strefy planistycznej minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie dotyczy terenów komunikacji, dla których wskaźnik ten wynosi 0 %.

²⁾ Profil podstawowy i dodatkowy obejmuje tereny wskazane w tabeli oraz odpowiadające im tereny klas niższego poziomu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130).

³⁾ Dotyczy:

1) terenów telekomunikacji;

2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m².

⁴⁾ Strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren.

Dla każdej z tych stref, z wyjątkiem strefy komunikacji, górnictwa oraz strefy otwartej, określono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, zgodnie z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. Wartości te nie mogą być mniejsze niż przewidziane w przywołanych przepisach. Dla stref planistycznych wymienionych w punktach od a) do f) obowiązkowo określono wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Ponadto, dla wybranych stref zdefiniowano również profile dodatkowe, które umożliwiają bardziej precyzyjne dostosowanie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenu do lokalnych potrzeb i uwarunkowań.

Uwaga: pełne zestawienia tabelaryczne dla poszczególnych stref zawiera plik programu qgis załączony do opracowania.

12.2 SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje istniejące oraz planowane obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, uzupełnione o zabudowę usługową oraz tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej. Charakteryzuje się dużą elastycznością funkcjonalną i możliwością różnicowania profili podstawowych i dodatkowych, co sprzyja kształtowaniu spójnych jednostek mieszkaniowo-usługowych w strukturze gminy.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na całym obszarze strefy, co pozwala na elastyczne kształtowanie programu mieszkaniowego zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami funkcjonalnymi i przestrzennymi. Również tereny zieleni naturalnej, lasów oraz wód mogą być wprowadzone w obręb tej strefy w celu zachowania równowagi środowiskowej oraz zapewnienia odpowiedniego udziału zasobów przyrodniczych i właściwego zagospodarowania cieków wodnych.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (które pokrywają cały obszar gminy) w następujący sposób:

P	I	W	B
---	---	---	---

50	1,8	17,5	30
----	-----	------	----

12.3 SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Jej funkcja sprzyja tworzeniu zintegrowanych jednostek mieszkaniowo-usługowych w strukturze przestrzennej gminy.

W ramach profilu podstawowego strefy przewiduje się możliwość lokalizacji terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych oraz infrastruktury technicznej – z zastrzeżeniem, że dla terenów infrastruktury technicznej dotyczy to wyłącznie obszarów przeznaczonych pod telekomunikację lub innych o powierzchni nieprzekraczającej 5000 m².

W zakresie profili dodatkowych dopuszcza się wprowadzenie terenów zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, zieleni naturalnej, lasów oraz wód, w celu utrzymania równowagi środowiskowej i odpowiedniego gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Do projektu planu ogólnego przyjęto jako zasadę parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
50	0,6	9	30

12.4 SZ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy zagrodowej, związanej z prowadzeniem gospodarstw rolnych lub leśnych. W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizowanie usług, zieleni naturalnej, lasów oraz wód. Takie podejście umożliwia elastyczne kształtowanie funkcji wspomagających, a także zapewnia zachowanie odpowiednich komponentów środowiskowych i właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi.

Nie przewiduje się natomiast lokalizacji terenów wielkotowarowej produkcji rolnej ani biogazowni, ze względu na charakter struktury osadniczej oraz brak funkcjonujących gospodarstw o takim profilu działalności na obszarze gminy.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
50	0,6	12	30

12.5 SU - STREFA USŁUGOWA

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Strefa obejmuje tereny istniejącej lub planowanej zabudowy usługowej, w tym obiekty przeznaczone na potrzeby administracji, edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, kultu religijnego, sportu oraz działalności biurowej. W profilu dodatkowym dopuszcza się lokalizację elektrowni słonecznych jako formy rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także terenów zieleni naturalnej, lasów i wód, co pozwala na utrzymanie równowagi środowiskowej i właściwe zagospodarowanie zasobów przyrodniczych.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
60	1,8	18	30

12.6 SP - STREFA GOSPODARCZA

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy produkcyjno-usługowej, na których zakłada się rozwój funkcji produkcyjnych, w tym odnawialnych źródeł energii, magazynowo-składowych, baz transportowych, a także parków technologicznych oraz centrów wystawienniczych. W

ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację terenów usługowych na całym obszarze strefy, jako elementu uzupełniającego program funkcjonalny i wspierającego różnorodność użytkowania terenu. Ponadto, dla zachowania równowagi środowiskowej oraz właściwego zagospodarowania zasobów wodnych, dopuszcza się również obecność terenów zieleni naturalnej, lasów i wód we wszystkich strefach.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
70	0,6	15	20

Uwaga: dla masztów telefonii komórkowej, oraz sieci elektroenergetycznych dopuszcza się wysokość 50 m.

12.7 SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych. Profil dodatkowy: teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje przede wszystkim obszary, na których zlokalizowane są istotne obiekty infrastruktury technicznej.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się obecność zieleni urządzonej w celu zachowania równowagi środowiskowej i właściwego gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
70	0,7	12	20

Uwaga: dla masztów telefonii komórkowej, oraz sieci elektroenergetycznych dopuszcza się wysokość 50 m.

12.8 SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu.

Strefa obejmuje tereny przeznaczone pod istniejącą lub planowaną zielenią urządzonej z funkcjami parkowymi i rekreacyjnymi. Dodatkowo w strefie uwzględniono istniejące gminne rodzinne ogrody działkowe (ROD). Należy przy tym zaznaczyć, że tereny ogrodów działkowych mogą być elementem przeznaczenia podstawowego w każdej strefie planistycznej, co umożliwia ich dalsze funkcjonowanie i rozwój.

Profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
5	0,1	5	50

12.9 SC - STREFA CMĘTARZY

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren usług kultury religijnej, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje tereny istniejących, historycznych oraz planowanych cmentarzy. W przypadku, gdy na terenie cmentarza zlokalizowany jest kościół, ze względu na jego funkcję i gabaryty, został on wyodrębniony jako odrębna strefa usługowa (SU). Natomiast jeśli na terenie cmentarza znajduje się jedynie niewielka kaplica, cały obszar pozostaje objęty strefą cmentarną.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację obiektów kultury religijnej na wszystkich terenach strefy, umożliwiając realizację obiektów związanych z praktykami wyznaniowymi, ponadto usługi handlu detalicznego oraz zieleni naturalnej, lasów i wód, co pozwala na utrzymanie odpowiednich proporcji komponentów środowiska i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych w ramach strefy.

Do projektu planu ogólnego przyjęto parametry wyjściowe wynikające z analizy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w następujący sposób:

P	I	W	B
5	0,1	6	30

12.10 SO - STREFA OTWARTA

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

W zakresie profili dodatkowych przewiduje się możliwość lokalizacji elektrowni słonecznych. Nie dopuszcza się elektrowni wiatrowych, elektrowni geotermalnych, wodnych ani biogazowni ze względu na potencjalnie negatywny wpływ tych inwestycji na walory środowiskowe i krajobrazowe objętych strefą obszarów.

Dopuszcza się realizację zieleni urządzonej w celu stworzenia zorganizowanych przestrzeni rekreacyjnych, poprawiających dostępność tych obszarów dla mieszkańców oraz wzmacniających ich funkcję społeczną i ekologiczną.

Strefa obejmuje obszary stanowiące kluczowe elementy osnowy ekologicznej gminy, wymagające ochrony przed intensyfikacją zabudowy oraz zachowania ciągłości naturalnych powiązań przyrodniczych. Do najważniejszych komponentów tych terenów należą przede wszystkim użytki leśne, istniejące formy ochrony przyrody, rejony brzegów rzek, tereny zieleni naturalnej i krajobrazowo-ekologicznej (w tym łąki, zadrzewienia, zalesienia oraz uprawy rolne), a także obszary wód powierzchniowych obejmujące główne ciek i zbiorniki wodne.

Uwaga: dla masztów telefonii komórkowej, oraz sieci elektroenergetycznych dopuszcza się wysokość 50 m, dla siłowni wiatrowych maksymalna wysokość 240 m.

12.11 STREFA KOMUNIKACYJNA

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

Strefa obejmuje kluczowe elementy infrastruktury komunikacyjnej o podstawowym znaczeniu dla funkcjonowania gminy – zarówno istniejące, jak i planowane, których przebieg potwierdzony został poprzez wyznaczenie linii rozgraniczających teren. W skład tej strefy wchodzi m.in. drogi o klasie technicznej nie niższej niż zbiorcza. Jej granice określono na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, struktury własności, programów funkcjonalnych oraz ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozostałe tereny komunikacyjne, takie jak drogi lokalne, dojazdowe, wewnętrzne, ciągi piesze i rowerowe, przyporządkowane zostały do przyległych wielofunkcyjnych stref planistycznych, stanowiąc ich integralną część.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się możliwość realizacji dróg zbiorczych, zieleni urządzonej, lasów, terenów zieleni naturalnej oraz wód, co pozwala nie tylko na rozbudowę systemu drogowego, ale także na zachowanie i wzmacnianie środowiskowych funkcji przestrzeni oraz właściwe gospodarowanie wodami.

Uwaga: w wyżej wymienionych strefach planistycznych uwzględniono odstępstwa od przyjętej reguły dla terenów, na których ustala się inne wskaźniki i inny zakres profilu dodatkowego ze względu na ustalenia obowiązujących planów miejscowych lub inne uwarunkowania (w tym warunki uzgodnień projektu planu).

OBSZARY UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY

Obszar uzupełnienia zabudowy opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym:

„§ 1. 1. W celu wyznaczenia granic obszarów uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy:

1) określa się zgrupowania nie mniej niż 5 budynków, w których obrys każdego z budynków w zgrupowaniu znajduje się w odległości nie większej niż 100 m od obrysu co najmniej jednego innego budynku w zgrupowaniu, przy czym uwzględnia się następujące rodzaje budynków według Klasyfikacji Środków Trwałych, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773):

- a) budynki przemysłowe o symbolu 101,*
- b) budynki handlowo-usługowe o symbolu 103,*
- c) budynki biurowe o symbolu 105,*
- d) budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej o symbolu 106,*
- e) budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe o symbolu 107,*
- f) pozostałe budynki niemieszkalne o symbolu 109,*
- g) budynki mieszkalne o symbolu 110;*

2) wyznacza się obszary ograniczone krzywą poprowadzoną w odległości 50 m od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach, o których mowa w pkt 1;

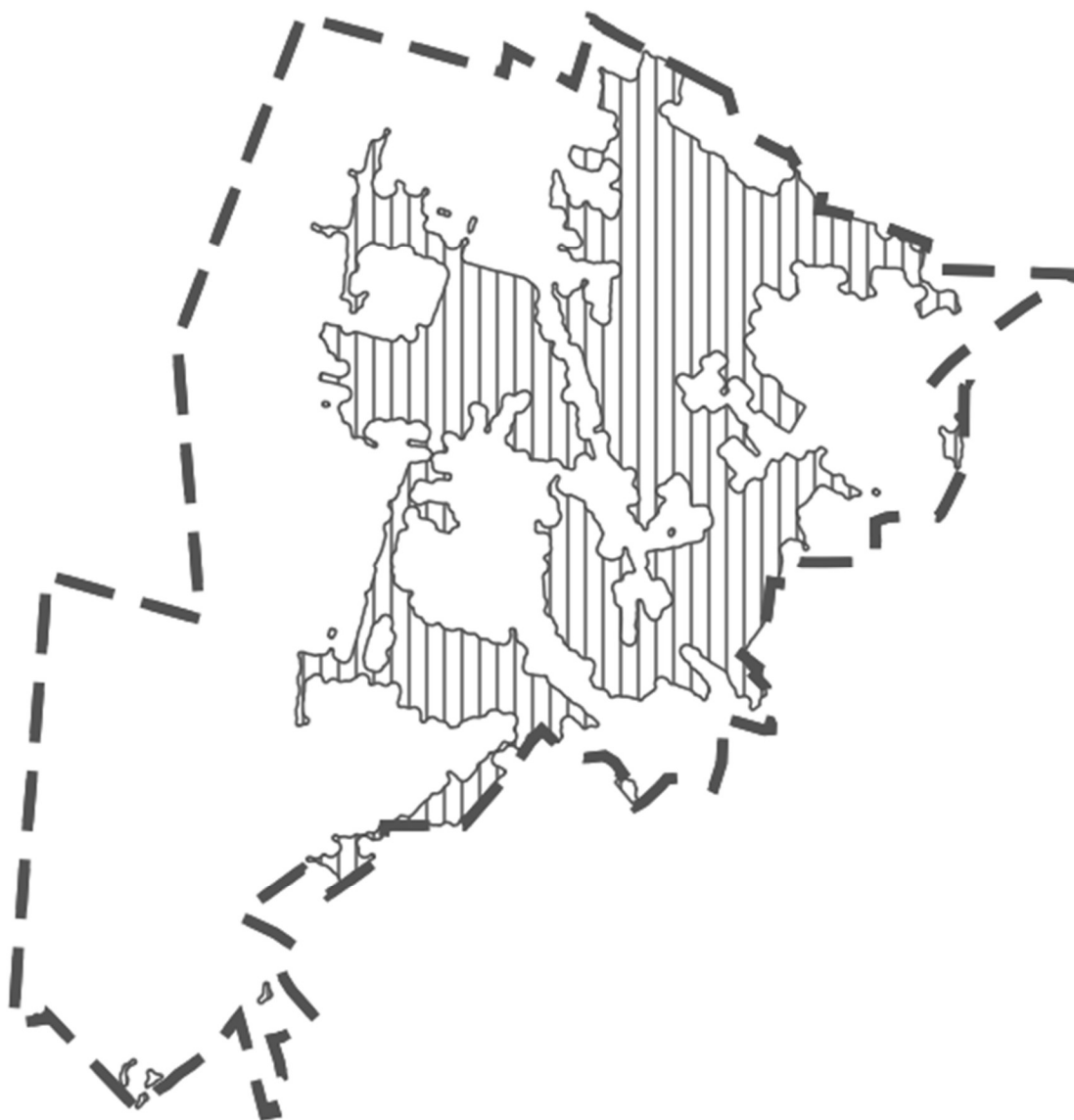
3) do obszarów wyznaczonych w wyniku wykonania czynności określonej w pkt 2 dodaje się obszary o jednostkowej powierzchni nie większej niż 5000 m², ograniczone z każdej strony krzywą, o której mowa w pkt 2;

4) wewnątrz obszarów, które powstały w wyniku wykonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, wyznacza się krzywą poprowadzoną w odległości 40 m od granicy tych obszarów;

5) od obszarów, które powstały w wyniku wykonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, odejmuje się obszary znajdujące się między krzywą będącą granicą tych obszarów a krzywą, o której mowa w pkt 4.”

Przy wyznaczaniu tych granic w planie ogólnym miasta Hajnówka wykorzystano dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych. Dzięki temu możliwe było precyzyjne zdefiniowanie obszarów podlegających uzupełnieniu zabudowy, zgodnie z obowiązującymi standardami technicznymi.

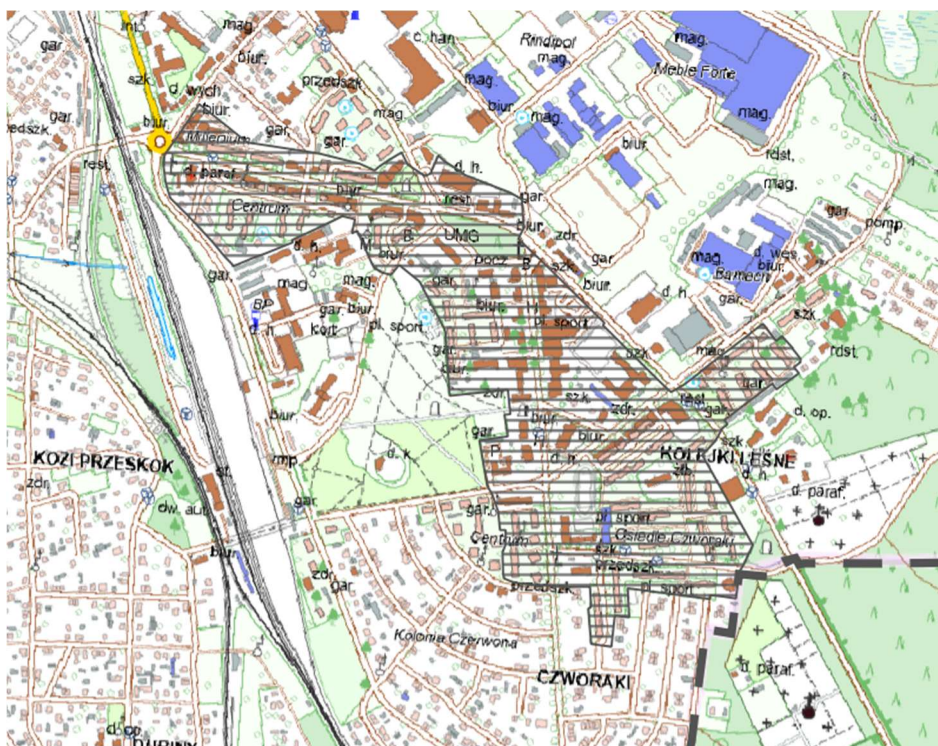
Łączna powierzchnia obszaru uzupełnień zabudowy bez dopuszczalnego rozszerzenia, wyznaczona w sposób, o którym mowa w §1 ust. 1 (pkt 1-5) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym miasta wynosi **615,30** ha.

Obszary uzupełnienia zabudowy (opracowanie własne).

OBSZAR ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, teren śródmiejski to obszar, który już funkcjonuje jako śródmieście lub jest przewidywany jako taki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Z definicji „zabudowy śródmiejskiej” wynika, że jest to zgrupowanie intensywnej zabudowy, która nie może być zabudową rozproszoną, lecz charakteryzuje się zwiększonym stopniem koncentracji. Obszar zabudowy śródmiejskiej stanowi kluczowy element w planowaniu przestrzennym, ponieważ dla niego przewidziano „łagodniejsze wymagania w zakresie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej” oraz obniżenie wymogów technicznych, w tym dotyczących dostępu do światła dziennego. W planie ogólnym miasta Hajnówki wyznaczono granice obszaru zabudowy śródmiejskiej.

granice obszaru zabudowy śródmiejskiej

12.12 Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

Projekt planu ogólnego i dalsze jej dokumenty planistyczne, które będą na jego podstawie tworzone muszą uwzględniać obostrzenia prawne poprzez zapisy dotyczące gospodarki odpadami lub zaopatrzenia w energię ciepłą.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska.

Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej.

Należą do nich m.in.:

1. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
2. dyrektywa Rady 92/43/EEG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EEG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EEG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie i dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych,

- podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie siódmym, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nie się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Projekt Europa 2030, Agenda Terytorialna UE 2030, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni. Proekologiczny i prospołeczny wzrost gospodarczy, dla którego opracowywany Plan wskazuje przestrzenne ramy, możliwy będzie m.in. dzięki realizacji ustaleń Projektu Europa 2030, który zakłada rozwój gospodarki bazujący na: wiedzy, niskoemisyjnych i przyjaznych środowisku technologiach, oszczędnym gospodarowaniu zasobami oraz dbałości o spójność społeczną. Od 2011 roku Polska wdrożyła 44% wszystkich skierowanych do niej zaleceń.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą.

W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnym z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2030

Agenda Terytorialna 2030 została przyjęta przez ministrów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, rozwój terytorialny i spójność terytorialną 1 grudnia 2020 roku w Niemczech i stanowi ramy dla działań służących promowaniu spójności terytorialnej w Europie. W agendzie podkreślono znaczenie strategicznego planowania przestrzennego i wyznaczono jego kierunki, które zostały oparte na dwóch nadrzędnych celach: Sprawiedliwa Europa i Zielona Europa, które obejmują sześć priorytetów na rzecz rozwoju terytorium Europy jako całości ze wszystkimi jej obszarami:

- bardziej zrównoważony rozwój terytorialny wykorzystujący różnorodność Europy,
- zbieżny rozwój lokalny i regionalny, mniej nierówności między obszarami,
- łatwiejsze życie i praca ponad granicami państwowymi,
- lepsze, ekologiczne środki utrzymania, neutralne dla klimatu i odporne gminy i regiony, silne i zrównoważone gospodarki lokalne w zglobalizowanym świecie,
- zrównoważona łączność cyfrowa i fizyczna obszarów.

Na poziomie krajowym strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: II Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028, Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”

– tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie” – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka” – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat”, który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja”, który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja”, opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie” są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka” kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania eko-innowacji. Dla celu „Środowisko i klimat” działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja” kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja” – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”)

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu

zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. w programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów planu na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego planu jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego

dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń planu i jego częstotliwość.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

Ponadto w dniu 6 listopada 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”, natomiast w trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższymi dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

- ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
- jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
- jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych z zachowaniem bufora od terenów zamieszkania).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak wpływ na ewentualne obszary Natura 2000 występujące w sąsiedztwie opracowania. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały

się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy i utwardzenie terenu oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo obszar lasów, występujących na obszarze planu, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

12.13 Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Ustawa ta wskazuje na zakres zagadnień, które należy w planie uwzględnić, a analizowany projekt planu ogólnego, odpowiednio do zakresu i problemów, które reguluje, spełnia warunki ustawowe. W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

- a) wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- b) ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;
- c) dopuszczenie zagospodarowania zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;
- d) wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych

warunków klimatycznych;

- e) nie wyznaczono terenów zagrożonych ruchami masowymi, ani terenów na których występują te ruchy z uwagi na brak występowania takich zagrożeń na obszarze miasta; Zgodnie z informacjami zawartymi w Systemie Osłony Przeciw osuwiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego PIB, na terenie miasta Hajnówka brak zidentyfikowanych/ zarejestrowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględniać ograniczenia wynikające z:

1. ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
2. utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
3. wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
4. strategicznych map hałasu,
5. ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref
6. ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
7. przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami,
- przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w gminach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia analizowanego projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze występujące w sąsiedztwie, jak i na obszarze objętym opracowaniem, gdyż uściślają w zakresie ochrony przyrody warunki, na jakich ma odbywać się zagospodarowanie terenu, istotne dla zachowania siedlisk przyrodniczych.

Analizowany projekt planu ogólnego realizuje inne cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej i jej bioróżnorodności.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: Prawo łowieckie, ustawa o ochronie zwierząt, ustawa o lasach, ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

12.14 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w mieście Hajnówka, które dotyczą także terenu objętego opracowaniem, wymienić należy m. in.:

- zanieczyszczenie pochodzenia antropogenicznego wód podziemnych,
- zanieczyszczenie pochodzenia rolniczego wód podziemnych i powierzchniowych,
- występowanie charakterystycznych dla terenów zabudowanych gleb antropogenicznych - przekształconych w wyniku działalności człowieka,
- zanieczyszczenia powietrza i wód oraz zagrożenia związane z generowaniem hałasu z terenów komunikacyjnych,
- emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych: ośrodków osadniczych i rolniczych.

Opracowywany dokument odnosi się do obszaru położonego w jednostce administracyjnej miejscowo zurbanizowanej, gdzie dokonano już przekształcenia środowiska. Znaczne niezagospodarowane na chwilę obecną tereny zielone i rolne, w tym lasy oraz tereny łąk, plan zakłada zachować. Dla jednostek osadniczych – gdzie plan zakłada strefy związane z zabudową i zainwestowaniem najistotniejsze jest ograniczenie zanieczyszczeń przenikających do gleby oraz powietrza, oraz zapewnienie maksymalnej możliwej różnorodności biologicznej. Projekt planu dla terenów (stref planistycznych) wprowadza wymogi i ograniczenia, które zachowują harmonię terenów z otoczeniem oraz nawiązują do obecnie obowiązujących przepisów oraz standardów ochrony środowiska.

13. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA W WYNIKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU

13.1 Oddziaływanie na rzeźbę terenu i gleby

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem.

Wszelkie tego typu przekształcenia, prowadzące do wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiążą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby. Mogą w ten sposób powstawać nowe formy antropogeniczne, takie jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane. Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinien w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

Ponadto prace ziemne związane z fundamentowaniem budynków powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować. Dlatego też zagospodarowanie mas ziemnych pochodzących z wykopów, a spełniających standardy jakości gleby lub ziemi powinno być dokonywane na działce inwestorskiej, poprzez wykorzystanie ich do kształtowania terenów zieleni towarzyszącej inwestycjom, z możliwością usuwania ich także poza obszar planu, zgodnie z przepisami odrębnymi (tj. ustawy o odpadach).

13.2 Oddziaływanie na warunki podłoża

W wyniku wprowadzonych zapisów do projektu Planu ogólnego warunki podłoża na przedmiotowym obszarze nie powinny ulec większym zmianom, biorąc pod uwagę niewielką powierzchnię potencjalnej nowej zabudowy oraz planowane zainwestowanie terenów. W miejscach wprowadzenia nowej zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie na etapie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Pod względem warunków geologiczno-inżynierskich obszar miasta przeznaczony pod zabudowę nie przedstawia większych trudności dla sytuowania budynków. Niemniej jednak wskazane byłoby, podczas wprowadzania nowych inwestycji, wszelkie prace zmieniające kształt terenu i wpływające na nośność gruntów poprzedzać szczegółowymi badaniami geotechnicznymi, wykonywanymi zgodnie z przepisami szczególnymi (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012r. poz. 463). Należy również uwzględnić występowanie na terenie opracowania – obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

13.3 Oddziaływanie na warunki wodne

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, jednak poprzez wyznaczenie odpowiednich stref – adekwatnych do istniejących uwarunkowań hydrograficznych w sposób racjonalny powinny chronić zarówno powierzchniowy jak i podziemny zasób wodny.

Niemniej w późniejszym etapie procesu planistycznego tj. w trakcie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji ustalających warunki zabudowy winien być określony dla poszczególnych terenów, sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami. Ścieki bytowe i komunalne odprowadzane winne być do kanalizacji sanitarnej z ograniczeniem lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ponadto ścieki przemysłowe winny być odprowadzane wyłącznie do kanalizacji sanitarnej, a w przypadku lokalizacji zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe o zanieczyszczeniach przekraczających dopuszczalne normy dla ścieków komunalnych, należy na terenie działki inwestora pobudować podczyszczalnię ścieków przemysłowych. W zakresie kanalizacji deszczowej i melioracji docelowo do odwodnienia ulic i placów umiejscowionych na terenie intensywnej zabudowy, powinno się przewidzieć odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej (z zainstalowanymi separatorami w ramach obowiązujących przepisów). Dla ulic położonych poza większymi miejscowościami, ciągów pieszo- rowerowych, ulic niepublicznych, czy małych ulic dojazdowych należy przewidzieć odwodnienie w sposób niekonwencjonalny, tj. poprzez budowę nawierzchni przepuszczalnych, rowów żwirowych lub odkrytych, czy rynsztoków przykrawężnikowych stosownie do podłoża, zagospodarowania terenu i stosunków gruntowo- wodnych.

Ponadto odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek budowlanych o funkcji usługowej, w zależności od warunków i możliwości powinny być odprowadzone do sieci kanalizacji deszczowej lub zagospodarowywane w indywidualny sposób, tzn. w razie braku możliwości

dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Natomiast na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową należy dążyć do maksymalnego retencjonowania wód opadowych i roztopowych z możliwością wtórnego ich wykorzystania do celów bytowo-gospodarczych (tj. ograniczyć odprowadzanie wód na rzecz ewaporacji).

Plan ogólny umożliwia takie rozwiązanie poprzez zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach zabudowanych.

Wprowadzenie powyższych zapisów do dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń, mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami Planu ogólnego stref planistycznych o podstawowym profilu związanym z zabudową.

Zabudowa większej liczby terenów może przyczynić się w zakresie wód powierzchniowych do zagrożenia ich zanieczyszczeniami na terenach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych, jak i z terenów zabudowanych i utwardzonych. Wobec czego przy wzroście powierzchni zabudowy na terenie gminy należy w sposób równomierny rozwijać sieć wodociągową oraz sieci kanalizacji ściekowej i deszczowej.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” zatwierdzonym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 poz. 300) celem środowiskowym wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód powierzchniowych jest:

- niepogorszenie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 ustawy Prawo wodne, celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania lub ich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość wód podziemnych w JCWPd nr GW200067 określono jako dobry, wskazane jest przynajmniej utrzymanie tego stanu.

Natomiast dla wód powierzchniowych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Wprowadzenie zapisami planu ogólnego nowych stref pod zabudowę dotychczas użytkowanych rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego pochodzącego ze źródeł rolniczych. Przy rozwoju nowego rodzaju zabudowy należy jednak, wraz z powstawaniem nowych inwestycji, zapewnić odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wód w sposób powodujący jak najmniej zanieczyszczeń (jak wyżej wymieniono).

Ponadto projektowane przeznaczenie strefowe określone w Planie Ogólnym i ograniczenie rozprzestrzeniania się niekontrolowanej zabudowy, powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

13.4 Oddziaływanie na szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz obszary chronione i obszary Natura 2000

Ochrona środowiska na obszarze objętym opracowaniem, opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarze w chwili obecnej niezagospodarowanym, zielonym – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w mieście (w tym zachowanie korytarza ekologicznego)

Istotnym zagadnieniem przy oddziaływaniu na szatę roślinną jest wystrzeżenie się na obszarze opracowania wprowadzania nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych. Takie zapisy winny znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla (planów miejscowych czy decyzji ustalających warunki zabudowy).

Proponowane funkcje terenów, zgodnie z ustaleniami projektu planu ogólnego, nie powinny negatywnie oddziaływać na formy ochrony przyrody w tym na obszary Natura 2000, które są zlokalizowane poza granicami gminy. Tym samym, nie przewiduje się oddziaływania skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów.

Realizacja zapisów planu wpłynie na faunę obszarów analizowanych poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczanych strefach zabudowy). Należy jednak zauważyć, że planowana zabudowa uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, gdyż zachowuje część terenów biologicznie czynnych.

Ze względu na silny wpływ czynnika antropogenicznego, który wyraźny jest szczególnie w centralnej części gminy, tj. zurbanizowany obszar mieszkaniowo – usługowy oraz istniejący przebieg dróg, teren ten nie stanowi miejsca migracji dużych zwierząt.

Natomiast zachowanie jako strefy otwartej korytarza ekologicznego oraz kompleksów leśnych, powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.

Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580), dla gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, obowiązuje szereg zakazów i nakazów, które w przypadku zaobserwowania tych gatunków muszą być bezwzględnie przestrzegane.

Część projektowanych stref planistycznych – są funkcjami mogącymi generować pewne uciążliwości dla tych gatunków, dlatego należy, szczególnie w czasie budowy, przestrzegać okresów lęgowych oraz stosować rozwiązania technologiczne ograniczające hałas.

13.5 Oddziaływanie na stan higieny atmosfery, klimat lokalny i akustyczny

Realizacja ustaleń projektu Planu Ogólnego, szczególnie biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy funkcjonalne, nie powinny wpłynąć znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego.

Jednocześnie każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, w szczególności zadrzewionych, przyczynia się do przekształcenia warunków topoklimatycznych. Natomiast oba ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza. Dotyczy to głównie centralnej części gminy.

Wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając jednocześnie ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie miasta Hajnówka nie powinny mieć negatywnego oddziaływania na klimat, akustyczny i lokalny oraz stan higieny atmosfery.

Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu, obecnie biologicznie czynnego, zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy, a zabudowa w bliższej odległości od cieków wodnych może przyczynić się do dłuższego zatrzymania chłodnych mas powietrza w dolinach rzecznych i tym samym cieplejszego powietrza nad nimi zalegającego.

Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanego z komunikacją (drogi wojewódzkie), poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni” drogowych (takich jak: asfalt porowaty (PA), dwuwarstwowe nawierzchnie porowate, MNU mieszanka o nieciąglym uziarnieniu lub SMA- mastyks grysowy, mieszanka z dodatkiem gumy) lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie.

Postulowane jest, aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112), przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej (w tym tereny kolejowe). W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i

technologicznych (ciche nawierzchnie, ronda, ekrany akustyczne, wydzielanie terenów zieleni izolacyjnej).

W celu poprawy higieny powietrza należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza ograniczając emisję zanieczyszczeń, poprzez stosowanie do celów grzewczych technologii opartej o przepisy odrębne.

Jedynie uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą wystąpić w fazie budowy poszczególnych obiektów i będą one związane z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (m.in. wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych), bądź w projektowanych strefach gospodarczych. Z tego względu należy zawrzeć odpowiednie zapisy ograniczające emisję przy sporządzaniu planów miejscowych dla tych terenów. Dodatkowo plan ogólny dopuszcza na części terenów (części stref otwartych) lokalizację terenów elektrowni wiatrowych oraz terenów elektrowni słonecznych, których realizacja przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu Planu ogólnego powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać wyłącznie do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

13.6 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie/ fragmentację siedlisk, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego, a rozbudowa będzie po wprowadzeniu planu ogólnego przebiegać w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań.

Niemniej każde nowe zainwestowanie na terenie niezagospodarowanym, przyczynia się do niszczenia gatunków występujących samoczynnie, ważnych z punktu widzenia różnorodności biologicznej. Z tego względu istotne jest by w późniejszych ustaleniach planistycznych (miejscowych planach, czy decyzjach ustalających warunki zabudowy) w miarę możliwości zawrzeć odpowiednie zapisy chroniące bioróżnorodność miasta Hajnówka, m. in. poprzez zapisy takie jak:

- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni,
- zachowanie odległości zabudowy od akwenów wodnych, pozwalającej utrzymać równowagę ekologiczną,
- zachowanie ciągłości ochrony systemów terenów otwartych, ciągów ekologicznych, parków i terenów rekreacyjnych oraz terenów rolnych,
- zachowanie i ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzek, cieków i zbiorników wodnych poprzez odpowiednie kształtowanie ich struktury przyrodniczej (wyłączanie z zadrzewień i zalesień terenów łąk i pastwisk, pozostawiając je w dotychczasowym użytkowaniu),
- zachowanie i ochronę przeciwoerozyjną zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, miedz, żywopłotów, pasm łąk, drobnych płątów roślinności bagiennej, niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych i mokradeł stanowiących miejsca ostoju dla zwierząt i roślin,
- w miarę możliwości przestrzennych, stosowanie zasady omijania istniejących drzew przydrożnych przy projektowaniu, budowie i przebudowie dróg, po uprzedniej inwentaryzacji,
- bezwzględna ochrona pomników przyrody oraz siedlisk przyrodniczych,

- bezwzględną ochronę drzewostanów większych skupisk zieleni o charakterze parkowym,
- stałe uzupełnianie ubytków drzewostanu na terenach ogrodów prywatnych przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz na terenach parków i placów publicznych. Przy czym, przy wprowadzaniu nowej roślinności na obszarze opracowania wystrzegać się nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych.

13.7 Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego będzie wpływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu planu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców.

Plan ogólny ograniczy również niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy, w tym mieszanie funkcji uciążliwej z mieszkaniową. Ustalenia planu ogólnego odnosząc się szeroko (ramowo) do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego, dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych przy jednoczesnej dbałości o środowisko.

W przypadku nowej lokalizacji funkcji usługowej, należy na etapie planu miejscowego, rozstrzygnąć charakter działalności, która będzie najmniej kolizyjna z zabudową mieszkaniową oraz zasady takiego zagospodarowania, aby budynki będące miejscem prowadzenia spokojniejszej działalności były lokalizowane bliżej zabudowy mieszkaniowej, a te o znacznej uciążliwości w oddaleniu.

13.8 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego w swoim zakresie wpłynie na krajobraz poprzez zmiany krajobrazu naturalnego na tereny zabudowane. Głównie dotyczy to terenów zieleni, nieużytków oraz gruntów rolnych, których część zostanie przekształcona pod tereny zabudowy.

W pobliżu terenów, gdzie wyznaczone zostały obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Niemniej nowowyznaczone strefy inwestycyjne w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie – z tego względu krajobraz gminy winien zostać zachowany, również poprzez ustalenie w dokumencie ogólnych parametrów zabudowy – w tym intensywności i wysokości zabudowy nawiązujących do istniejącego zagospodarowania.

Przed zaburzeniem ciągłości systemu przyrodniczego, charakterystycznej topografii terenu, a także układów ruralistycznych, ustalenia projektu planu wprowadzają ustalenia strefowe dla poszczególnych terenów. Przy czym na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tereny zabudowy należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych jak i z nimi sąsiadujących terenów rolnych i leśnych, objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej. Plan ogólny nakreśla swoimi ustaleniami w danym zakresie ramy.

Dodatkowo obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem. Należy ponadto ograniczyć lokalizację na całym obszarze gminy obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

13.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na terenie miasta Hajnówka, według danych zawartych w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski (MIDAS), nie udokumentowano perspektywicznych ani czynnych złóż kopalin użytecznych.

13.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania (wyłącznie poprzez ustalenia wskaźników zabudowy i wyznaczania odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych).

Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych terenów opracowania, a przez to do wzrostu ich atrakcyjności.

Zapisane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony jest rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych.

13.11 Podsumowanie

Wnioski z analizy oddziaływania na środowisko projektowanych ustaleń projektu planu zagospodarowania przestrzennego zostały ujęte syntetycznie poniżej. Potencjalne zmiany w środowisku spowodowane realizacją planu zostały ujęte w skali:

- **wpływ pozytywny** - są to obszary, na których wprowadzono zapisy korzystne dla stanu środowiska przyrodniczego wpływające na jego poprawę i ochronę,
- **wpływ neutralny** - są to obszary, dla których wprowadzane zmiany nie mają istotnego znaczenia dla dotychczasowego funkcjonowania komponentów środowiska,
- **wpływ umiarkowany** - w ramach tej kategorii wydzielono obszary, na których przewiduje się utrzymanie lub nieznaczną zmianę dotychczasowego sposobu użytkowania terenu. Zachodzące tu zmiany środowiska prowadzące do zamiany dotychczasowego użytkowania terenu na inne funkcje o podobnym stopniu "agresywności" wobec środowiska nie spowoduje radykalnych zmian funkcjonowania lokalnych ekosystemów,
- **wpływ wyraźny** - wydzielono tu obszary o relatywnie największych przewidywanych zmianach w środowisku spowodowanych zmianami dotychczasowego użytkowania. Do tej kategorii zaliczono tereny planowanej zabudowy w obrębie terenów dotychczas wolnych od zabudowy. Skala wprowadzanych zmian dotychczasowego użytkowania terenu powoduje istotne zmiany lub zagrożenia poszczególnych komponentów środowiska oraz krajobrazu, np. tereny nowoprojektowanej zabudowy i usług oraz komunikacji.

Zastosowana wyżej skala poziomu oddziaływania projektowanych ustaleń na otoczenie jest względna i została odniesiona indywidualnie do projektu planu. W innych warunkach planistycznych i terenowych skala ta byłaby dostosowana do innych relacji między ustaleniami planu a dotychczasowymi warunkami środowiskowymi i przewidywanymi zmianami.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego miasta Hajnówka

Strefa planistyczna	Wpływ na różnorodność biologiczną	Wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi	Wpływ na szatę roślinną i świat zwierzęcy	Przekształcenia powierzchni ziemi oraz jej właściwości	Zanieczyszczenie wód oraz wpływ na stosunki wodne	Zanieczyszczenie atmosfery	Zmiany mikroklimatu	Wpływ na zmiany krajobrazu	Wpływ na zabytki i dobra materialne	Charakter skutków
<u>SU, SH, SP, SR, SG</u>	wyraźny	brak	negatywne	negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	negatywne	brak	nieznacząco negatywne
<u>SW, SJ, SZ, SN</u>	wyraźny	brak	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	brak/ nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	brak	nieznacząco negatywne	brak	nieznacząco negatywne
<u>SK, SI</u>	wyraźny	nieznacząco negatywne	negatywne	negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	nieznacząco negatywne	negatywne	brak	nieznacząco negatywne
<u>SO</u>	pozytywne	pozytywne	pozytywny	brak	brak/ pozytywne	brak/ pozytywne	brak/ pozytywne	brak/ pozytywne	brak	pozytywne

W celu uściślenia charakteru danego oddziaływania zastosowano gradację kolorów:

	pozytywne
	brak wpływu
	nieznacząco negatywne/ wyraźne
	negatywne

Skutki oddziaływania projektowanych ustaleń planu na otoczenie.

14.INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Realizacja zapisów planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko, z uwagi na brak obiektów znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko.

Proponowany sposób zagospodarowania terenów jest kontynuacją istniejącego zainwestowania na tym obszarze. Zachowane zostają kompleksy leśne oraz tereny zieleni naturalnej, a projekt uchwały zawiera szereg ustaleń z zakresu ochrony środowiska. Tym samym, zarówno zasięg przestrzenny analizowanego terenu jak i ocena zapisów projektu planu wskazuje, że realizacja jego założeń nie będzie powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko.

15.ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Zaproponowany w projekcie planu ogólnego układ strefowy miasta, będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań.

Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejących dokumentów. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

16.ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W działaniach tych szczególny nacisk położony powinien być na ograniczenie inwestycji mogących mieć negatywny wpływ na środowisko, a także na zadrzewianie, dolesianie, ochronę obszarów chronionych.

Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym stanie zagospodarowania obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu planu ogólnego omówione w rozdziale 11 zapewniają ograniczenie ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko istniejących i projektowanych funkcji.

Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia rozwój infrastruktury technicznej, która pozwoli na zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych, a zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiska przyrodniczego są wystarczająco restrykcyjne, aby niwelować wszelkie negatywne skutki wprowadzanej zabudowy. Dodatkowo dopuszczenie w Planie ogólnym realizacji

terenów elektrowni wiatrowych oraz terenów elektrowni słonecznych na części stref, pozwoli na redukcję emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Jednocześnie realizacja ustaleń Planu ogólnego, na późniejszym etapie planistycznym, nie powinna spowodować istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze obszarów objętych ochroną, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.). W przypadku inwestycji drogowych w sąsiedztwie opracowywanego terenu dla zabezpieczenia przed hałasem może być konieczne wykonanie ekranów akustycznych dla terenów wymagających ochrony przed hałasem oraz niwelujących negatywne oddziaływanie (w tym zakresie na zwierzęta przemieszczające się) na terenach sąsiadujących z obszarami chronionymi.

W planie ogólnym zawarto wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy, określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.

17.METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji zapisów Planu Ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument.

Wynika to z faktu, iż plan ogólny stanowi dokument prawa miejscowego – jednak wyłącznie na jego podstawie nie mogą być wydawane pozwolenia na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz miasta Hajnówka.

Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska w województwie podlaskim, wydawanym co roku.

Dodatkowo w zakresie indywidualnych rozwiązań dotyczących gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na uwzględnienie przeprowadzania okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwości ich opróżniania, a w przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków – przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.

Ze względu na umożliwienie zapisami projektu Planu ogólnego częściowej ekspansji zabudowy na terenach rolniczych, należy przestrzegać wytycznych zapisanych ww. projekcie, ilości terenu biologicznie

czynnego oraz przestrzegać linii zabudowy od lasu, dla inwestycji sąsiadujących z innymi terenami leśnymi.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Planu ogólnego. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym miasta.

18.STRESZCZENIE

Niniejsza prognoza dotyczy oceny oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego miasta Hajnówka, który został opracowany w związku z Uchwałą Rady Miasta Hajnówka NR V/21/24 z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Hajnówka. Analizie i ocenie poddano projekt uchwały zawierający ustalenia danych przestrzennych, a także rysunek projektu planu na tle uwarunkowań.

W planie ogólnym miasta Hajnówka określono strefy planistyczne oraz standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Wiodące znaczenie przy podziale miasta Hajnówka na w/w strefy miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka, jak również miejscowe plany obowiązujące na terenie miasta oraz strategia rozwoju miasta Hajnówka na lata 2016–2025. Taki sposób postępowania zapewnia spójność wyznaczonych stref z dotychczasowym łańcem przestrzennym oraz pozwala na kontynuację istniejących zasad kształtowania i zagospodarowania przestrzeni. Dodatkowo, podejście to umożliwia elastyczne dostosowanie nowych ustaleń planistycznych do lokalnych uwarunkowań i potrzeb społeczno-gospodarczych gminy.

Plan ogólny zakłada wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową i rekreacji indywidualnej – jako stref wiodących wyznaczonych na podstawie istniejących uwarunkowań, tj. kontynuacji istniejącego zainwestowania oraz realnego zapotrzebowania z dążeniem do uzyskania wyższych standardów zamieszkania, a także zapewnienia wyższego poziomu usług dla jego mieszkańców z zachowaniem obecnego charakteru miasta. Jako funkcje uzupełniające wprowadzono do projektu planu strefy usługowe, strefy zieleni i rekreacji.

Dodatkowo uwzględniono w projekcie planu istniejące strefy gospodarcze w odpowiedniej odległości od planowanej i istniejącej zabudowy mieszkaniowej. W planie ogólnym, przy wyznaczaniu stref wzięto pod uwagę również przebieg istniejącego korytarza ekologicznego, tereny leśne, dla których wiodącą funkcją jest strefa otwarta bez możliwości zabudowy (miejscami strefa zieleni rekreacji). Omawiany dokument zachowuje również istniejące grunty leśne oraz większość gruntów rolnych (gruntów chronionych klasy III). W ustaleniach planu ogólnego uwzględnia się istniejącą obsługę komunikacyjną miasta w zakresie zarówno ruchu samochodowego jak i kolejowego.

Zgodnie z przepisami ustawy i aktami wykonawczymi w planie miasta Hajnówka wyznaczono następujące „STREFY PLANISTYCZNE”

- a) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefy usługowe,
- e) SP – strefy gospodarcze,,
- f) SI – strefy infrastrukturalne,
- g) SN – strefy zieleni i rekreacji,
- h) SC – strefy cmentarzy,
- i) SO – strefy otwarte,
- j) SK – strefy komunikacji.

Dla uproszczenia opisu przyjętych rozwiązań przyjęto określać symbolami literowymi następujące wskaźniki podane w tabelkach:

- P - maksymalny udział powierzchni zabudowy,
- I - maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,
- W - maksymalna wysokość zabudowy,
- B - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Uwaga: zgodnie ze zmianą rozporządzenia z listopada 2024 r. we wszystkich strefach planistycznych dopuszcza się ogródki działkowe.

18.1 SW - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

P	I	W	B
50	1,8	17,5	30

18.2 SJ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Jej funkcja sprzyja tworzeniu zintegrowanych jednostek mieszkaniowo-usługowych w strukturze przestrzennej gminy.

W zakresie profili dodatkowych dopuszcza się wprowadzenie terenów zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, zieleni naturalnej, lasów oraz wód, w celu utrzymania równowagi środowiskowej i odpowiedniego gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

P	I	W	B
50	0,6	9	30

18.3 SZ - STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych,

teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizowanie usług, zieleni naturalnej, lasów oraz wód.

P	I	W	B
50	0,6	12	30

18.4 SU - STREFA USŁUGOWA

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Strefa obejmuje tereny istniejącej lub planowanej zabudowy usługowej, w tym obiekty przeznaczone na potrzeby administracji, edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, kultu religijnego, sportu oraz działalności biurowej. W profilu dodatkowym dopuszcza się lokalizację elektrowni słonecznych jako formy rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także terenów zieleni naturalnej, lasów i wód, co pozwala na utrzymanie równowagi środowiskowej i właściwe zagospodarowanie zasobów przyrodniczych.

P	I	W	B
60	1,8	18	30

18.5 SP - STREFA GOSPODARCZA

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

P	I	W	B
70	0,6	15	20

18.6 SI - STREFA INFRASTRUKTURALNA

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych. Profil dodatkowy: teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się obecność zieleni urządzonej w celu zachowania równowagi środowiskowej i właściwego gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

P	I	W	B
70	0,7	12	20

18.7 SN - STREFA ZIELENI I REKREACJI

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu.

P	I	W	B
5	0,1	5	50

18.8 SC - STREFA CMENTARZY

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*). Profil dodatkowy: teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się lokalizację obiektów kultu religijnego na wszystkich terenach strefy, umożliwiając realizację obiektów związanych z praktykami wyznaniowymi, ponadto usługi handlu detalicznego oraz zieleni naturalnej, lasów i wód, co pozwala na utrzymanie odpowiednich proporcji komponentów środowiska i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych w ramach strefy.

P	I	W	B
5	0,1	6	30

18.9 SO - STREFA OTWARTA

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

W zakresie profili dodatkowych przewiduje się możliwość lokalizacji elektrowni słonecznych. Nie dopuszcza się elektrowni wiatrowych, elektrowni geotermalnych, wodnych ani biogazowni ze względu na potencjalnie negatywny wpływ tych inwestycji na walory środowiskowe i krajobrazowe objętych strefą obszarów.

Strefa obejmuje obszary stanowiące kluczowe elementy osnowy ekologicznej gminy, wymagające ochrony przed intensyfikacją zabudowy oraz zachowania ciągłości naturalnych powiązań przyrodniczych. Do najważniejszych komponentów tych terenów należą przede wszystkim użytki leśne, istniejące formy ochrony przyrody, rejony brzegów rzek, tereny zieleni naturalnej i krajobrazowo-ekologicznej (w tym łąki, zadrzewienia, zalesienia oraz uprawy rolne), a także obszary wód powierzchniowych obejmujące główne ciek i zbiorniki wodne.

Uwaga: dla masztów telefonii komórkowej, oraz sieci elektroenergetycznych dopuszcza się wysokość 50 m, dla siłowni wiatrowych maksymalna wysokość 240 m.

18.10 STREFA KOMUNIKACYJNA

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej (*dotyczy: 1) terenów telekomunikacji; 2) innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²*).

Profil dodatkowy: teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

W ramach profili dodatkowych dopuszcza się możliwość realizacji dróg zbiorczych, zieleni urządzonej, lasów, terenów zieleni naturalnej oraz wód, co pozwala nie tylko na rozbudowę systemu drogowego, ale także na zachowanie i wzmacnianie środowiskowych funkcji przestrzeni oraz właściwe gospodarowanie wodami.

OBSZARY UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY

Obszar uzupełnienia zabudowy opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym:

„§ 1. 1. W celu wyznaczenia granic obszarów uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy:

1) określa się zgrupowania nie mniej niż 5 budynków, w których obrys każdego z budynków w zgrupowaniu znajduje się w odległości nie większej niż 100 m od obrysu co najmniej jednego innego budynku w zgrupowaniu, przy czym uwzględnia się następujące rodzaje budynków według Klasyfikacji Środków Trwałych, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773):

- a) budynki przemysłowe o symbolu 101,
- b) budynki handlowo-usługowe o symbolu 103,
- c) budynki biurowe o symbolu 105,
- d) budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej o symbolu 106,
- e) budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe o symbolu 107,
- f) pozostałe budynki niemieszkalne o symbolu 109,
- g) budynki mieszkalne o symbolu 110;

2) wyznacza się obszary ograniczone krzywą poprowadzoną w odległości 50 m od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach, o których mowa w pkt 1;

3) do obszarów wyznaczonych w wyniku wykonania czynności określonej w pkt 2 dodaje się obszary o jednostkowej powierzchni nie większej niż 5000 m², ograniczone z każdej strony krzywą, o której mowa w pkt 2;

4) wewnątrz obszarów, które powstały w wyniku wykonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, wyznacza się krzywą poprowadzoną w odległości 40 m od granicy tych obszarów;

5) od obszarów, które powstały w wyniku wykonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3, odejmuje się obszary znajdujące się między krzywą będącą granicą tych obszarów a krzywą, o której mowa w pkt 4.”

Przy wyznaczaniu tych granic w planie ogólnym miasta Hajnówka wykorzystano dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych. Dzięki temu możliwe było precyzyjne zdefiniowanie obszarów podlegających uzupełnieniu zabudowy, zgodnie z obowiązującymi standardami technicznymi.

Łączna powierzchnia obszaru uzupełnień zabudowy bez dopuszczalnego rozszerzenia, wyznaczona w sposób, o którym mowa w §1 ust. 1 (pkt 1-5) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym miasta wynosi **615,30** ha.

Niniejsza prognoza stanowi m.in. ocenę istniejących uwarunkowań środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem podziału na jego poszczególne elementy: obecne użytkowanie terenu, warunki gruntowe, warunki glebowe, rzeźbę terenu, warunki wodne, szatę roślinną i świat zwierzęcy, klimat lokalny i komfort akustyczny, ludzi, zabytki oraz krajobraz.

Plan ogólny obejmuje obszar położony w granicach administracyjnych miasta Hajnówka, stanowiącego jednostkę miejską w powiecie hajnowskim, w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Teren miasta charakteryzuje się równinnym, miejscami lekko falistym ukształtowaniem, będącym wynikiem procesów glacialnych i fluwioglacialnych. Wysokości bezwzględne wahają się tu od około 155 do 175 m n.p.m.

Obszar Hajnówki znajduje się w zlewni rzeki Leśnej Prawej, będącej dopływem Narwi, która odwadnia miasto wraz z lokalnymi ciekami i rowami melioracyjnymi. Sieć hydrograficzna ma charakter

słabo rozwinięty, a wody powierzchniowe odprowadzane są głównie systemem rowów i kanałów o przebiegu równoleżnikowym i południkowym, stanowiących element dawnej infrastruktury melioracyjnej.

Miasto Hajnówka charakteryzuje się znacznym udziałem terenów zurbanizowanych, przemysłowych oraz obszarów leśnych, które w strukturze użytkowania gruntów zajmują około 47% powierzchni miasta. Tereny rolnicze stanowią niewielki udział i występują głównie na jego obrzeżach, w południowej i zachodniej części.

Zabudowa miasta ma zwarty charakter, koncentrując się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza ulicy 3 Maja oraz ulicy Piłsudskiego, które stanowią oś funkcjonalno-komunikacyjną Hajnówki. Wzdłuż tych tras zlokalizowane są najważniejsze funkcje miejskie — administracyjne, usługowe i handlowe, a także tereny zabudowy mieszkaniowej wielo- i jednorodzinnej.

Rozwój przestrzenny miasta jest silnie powiązany z jego układem transportowym, w tym z drogą wojewódzką nr 685 (łąączącą Hajnówkę z Białymstokiem i Białowieżą) oraz z linią kolejową nr 31 Siedlce–Siemianówka, zapewniającą połączenia pasażerskie i towarowe w kierunku Bielska Podlaskiego i Hajnówki.

Funkcjonowanie układu osadniczego miasta wspiera rozwinięta infrastruktura techniczna i sieć dróg lokalnych, które zapewniają obsługę komunikacyjną wszystkich dzielnic i umożliwiają równomierny rozwój przestrzenny Hajnówki.

Pod względem fizycznogeograficznym obszar miasta Hajnówka położony jest w obrębie Niziny Północnopolaskiej, w mezoregionie Równiny Bielskiej. Teren charakteryzuje się równinnym i słabo falistym ukształtowaniem, będącym efektem procesów glacialnych i fluwioglacialnych. Wysokości bezwzględne wahają się od około 155 do 175 m n.p.m., a różnice wysokości nie przekraczają zazwyczaj kilku metrów.

Rzeźba terenu ma charakter akumulacyjny, ukształtowany przez zlodowacenie środkowopolaskie. Występują tu formy sandrowe i gliniaste równiny denudacyjne, a lokalne obniżenia terenu wypełnione są osadami organicznymi. Doliny cieków wodnych mają płaskie, słabo zaznaczone dna, wypełnione piaskami, mułkami i torfami.

Na naturalny układ morfologiczny nakładają się formy antropogeniczne – głównie nasypy kolejowe i drogowe, wykopy liniowe oraz obszary przekształcone działalnością przemysłową i budowlaną. Pomimo tych przekształceń, rzeźba Hajnówki zachowuje jednolity, nizinny charakter typowy dla obszaru Puszczy Białowieskiej.

Klimat miasta Hajnówka należy do umiarkowanego przejściowego z wyraźnymi cechami kontynentalnymi, co wynika z położenia w wschodniej części województwa podlaskiego. Charakteryzuje się chłodnymi zimami i ciepłymi, choć niezbyt długimi latami. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7°C, a roczna suma opadów kształtuje się na poziomie około 570 mm, z maksimum w miesiącach letnich. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie 195–205 dni, natomiast pokrywa śnieżna utrzymuje się przez około 80 dni w roku. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (–4°C), a najcieplejszym lipiec (25°C). Średnia wilgotność względna powietrza wynosi około 81%, a dominującym kierunkiem wiatrów są zachodnie, o średniej prędkości 2,5–3,0 m/s.

Na obszarze objętym opracowaniem zostały wyznaczone formy ochrony przyrody:

- Obszar natura 2000 – Puszcza Białowieska,
- Użytki ekologiczne,

- Pomniki przyrody,
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie miasta Hajnówka nie występują udokumentowane złoża kopalin objęte ochroną prawną w rozumieniu ustawy Prawo geologiczne i górnicze. W granicach administracyjnych miasta nie wyznaczono obszarów ani terenów górniczych, a także nie prowadzi się eksploatacji surowców mineralnych.

Obecnie w Ewidencji Zabytków miasta Hajnówka znajdują się 11 zabytków nieruchomych oraz 13 stanowisk archeologicznych. 3 zabytki nieruchome są wpisane do rejestru zabytków

Klimat akustyczny środowiska obszaru opracowania kształtowany jest przez hałas komunikacyjny drogowy, przede wszystkim pochodzący z natężenia ruchu pochodzącego z przebiegających przez miasto dwóch dróg wojewódzkich numer 685 i 689 oraz w mniejszym stopniu z dróg powiatowych i dróg gminnych.

Druga część niniejszej prognozy odnosi się do konkretnych zapisów projektu planu w kontekście ich zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, jak również ich oddziaływania na poszczególne komponenty. Prognoza wykazuje, iż ustalenia projektu planu ogólnego dla obszaru miasta Hajnówka przy ich przyszłościowej realizacji wpływać będą na środowisko na analizowanym obszarze, ale w sposób nieznaczny w jego otoczeniu. Warunkiem jest wprowadzenie również odpowiednich obostrzeń prawnych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych niższego szczebla (mpzp i decyzje wz). Potrzeba opracowania projektu planu ogólnego miasta Hajnówka wynika ze zmian ustawodawczych jak również z faktu zapobieżeniu „paraliżu” inwestycyjnego z końcem roku 2025 w gminie.

Na obszarze planu nie przewiduje się większych zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Z tego powodu ważnymi w tym zakresie zapisami projektu planu są wytyczne określające maksymalne powierzchnie zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne. W miejscach wprowadzenia zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Przy czym w wyniku wyznaczenia w planie ogólnym obszaru uzupełnienia zabudowy – możliwość posadowienia nowych obiektów budowlanych przy wydawaniu decyzji WZ będzie przestrzennie ograniczona i dokument chronić będzie niekontrolowane przekształcenia powierzchni ziemi.

W prognozie odniesiono się m.in. do zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody, Prawo wodne oraz przytoczono konkretne ustalenia projektu planu, spełniające wymogi wynikające z tych i innych ustaw. Dotyczą one m.in. gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, gospodarki odpadami, zagospodarowania ścieków, ochrony terenów zieleni. Wprowadzone ustalenia planu nawiązują do zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym istniejących warunków wodnych (m.in. poprzez wyznaczenia stref otwartych – wolnych od zabudowy). Zapisy te pozwolą, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanej zapisami planu stref inwestycyjnych.

Projekt planu zakłada nieznaczne zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny. Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania

pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Jednakże proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie/ fragmentację siedlisk, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego i nawiązują do sąsiednich jednostek osadniczych, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. W celu zachowania możliwości migracji zwierząt projekt planu zachowuje jako strefę otwartą obszar korytarza ekologicznego oraz zachowuje istniejące kompleksy leśne, występujące na terenie opracowania.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Zmiany lokalnych warunków klimatycznych, w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego, ograniczą się wyłącznie do miejscowego hamowania przepływu mas powietrza w jednostkach osadniczych, w których występuje już gęsta zabudowa.

Projekt planu ogólnego może wpływać na warunki życia społeczności lokalnej. Jednocześnie zapisy projektu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Ustalenia planu ogólnego, odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych wyłącznie w wyznaczonych dla nich miejscach, przy jednoczesnej dbałości o środowisko.

Ponadto projekt planu także zapewnia dbałość o tereny zabytkowe, co będzie pozytywnie oddziaływać na obecnych i przyszłych mieszkańców.

Projekt planu nie wpłynie na zmianę krajobrazu poszczególnych terenów objętych opracowaniem. Wprowadzone w planie nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową nawiązuje do istniejącej w sąsiedztwie zabudowy. Stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie z zachowaniem parametrów zabudowy istniejących w chwili obecnej.

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego zagospodarowanie będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć ustalenia w mieście Hajnówka m.in. stref otwartych z zachowaniem ich funkcji leśno - łąkowej dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i zaproponowane zagospodarowanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego jest nawiązaniem do obowiązującego studium i wyznaczonych w nim kierunków rozwoju. Tym samym stanowi on alternatywę dla już istniejącego dokumentu.

Zapisy planu nie przewidują realizacji inwestycji mogących wpłynąć na integralność obszarów objętych ochroną oraz przekraczających swym oddziaływaniem nieruchomości, na której mają być realizowane. Skumulowane oddziaływanie na elementy środowiska ustaleń planu ogólnego nie będzie mieć zasięgu transgranicznego.

OŚWIADCZENIE*

Gdynia, 25.10.2025 r.

Mariusz Fudala
ul.Św.Antoniego 6
81-577 Gdynia

Oświadczam jako autor dokumentu:

Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego miasta Hajnówka, że ukończyłem jednolite studia magisterskie na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej i posiadam 12-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

.....
Podpis (czytelny) oświadczającego

 GDYŃSKA GRUPA URBANISTYCZNA s.j.
Mariusz Fudala, Tomasz Płocke
81-305 Gdynia, ul. Poznańska 10
NIP 586-20-29-659, Regon 191964050

*Oświadczenie na podstawie art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2024r. poz. 1112)

19. MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU OPRACOWANIA

1. *Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2002
2. *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*
3. *Mapa geośrodowiskowa Polski*, PIG
4. *Potencjalna roślinność naturalna Polski*, Jan Marek Matuszkiewicz, IGiPZ PAN, Warszawa 2008,
5. *Atlas - Regiony fizycznogeograficzne Polski wg Jerzego Kondrackiego*, Geografia Regionalna Polski, Warszawa, 2002
6. *Kondracki J., Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa, 2000,
7. *Matuszkiewicz, 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ, Warszawa,
8. *Matuszkiewicz, 2008: Potencjalna roślinność naturalna Polski*, IGiPZ, Warszawa,
9. *Piękoś-Mirkowa H., Mirek Z., 2006: Flora Polski. Rośliny chronione*. Oficyna wydawnicza Mulico, Warszawa,
10. *Sudnik Wójcikowska B., 2011: Flora Polski. Rośliny synantropijne. Atlas roślinności lasów*. Oficyna wydawnicza MULTICO, Warszawa,
11. *Witkowska-Żuk L., 2008: Flora Polski. Atlas roślinności lasów*. Oficyna wydawnicza MULTICO, Warszawa,
12. *Wysocki Cz., Sikorski P., 2009: Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu*,
13. *Atlas klimatu Polski (1991–2020)*, Redakcja naukowa: Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Bogucki Wydawnictwo Naukowe Poznań 2022
14. *Plan Zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego (Uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.*
15. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka*
16. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z dnia 29 października 2002 r. Nr 155, poz. 1298)*
17. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*
18. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*
19. *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych*
20. *Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*
21. *Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne*
22. *Andrzejewski R., 1980, Ekofizjografia i ekologiczne kształtowanie środowiska biotycznego na obszarach zurbanizowanych, Człowiek i Środowisko, t. 4, nr 4;*
23. *Opracowanie fizjograficzne w planach przestrzennego zagospodarowania województw, miast i gmin, 1984, opr. zbior., Instytut Kształtowania Środowiska, Warszawa;*
24. *Różycka W., 1986, Zakres badań ekofizjograficznych i zasady wdrażania wyników do planów zagospodarowania przestrzennego, w: Człowiek i Środowisko, t. 10, nr 4;*
25. *Stala Z., 1990, Ekofizjograficzne zasady kształtowania struktury przestrzennej miast w planach zagospodarowania przestrzennego, IGPIK, Warszawa*
26. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (j.t. Dz. U. z 2022 r., poz. 2380)*
27. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r. poz. 1409)*
28. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014r. poz. 1408)*
29. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*

30. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji
31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem
32. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku
33. Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku
34. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem
35. Ocena Stanu Jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach– stan na rok 2022
36. „Państwowy Monitoring Środowiska” (marzec 2023)
37. Atlas klimatu Polski (1991–2020) Redakcja naukowa: Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Poznań 2022
38. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Hajnówka
39. Strategia rozwoju miasta Hajnówka na lata 2016–2025
40. Lokalny program rewitalizacji miasta Hajnówka, 2017
41. Program ochrony środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2023–2030
42. Strategia Rozwoju Gmin Powiatu Hajnowskiego i Powiatu Hajnowskiego na lata 2022-2030
43. Strategia rozwoju województwa podlaskiego 2030
44. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Hajnówka>
45. <https://polska.e-mapa.net/>
46. <https://zdphajnowka.pl/mapa-powiatu/>
47. https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Mezoregiony_Kondrackiego.png
48. https://www.labgis.pl/hipso/arkusz_693.jpg
49. https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?locale=pl&gui=new&sessionName=SPD
50. <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Mapy-geologiczne>
51. <https://mapy.geoportal.gov.pl/imapnext/imap/index.html?moduleId=modulRol&mapview=52.473646%2C23.384780%2C50000s>
52. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?locale=pl&gui=new&sessionID=1460529
53. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?locale=pl&gui=new&sessionID=1461331
54. <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>
55. https://klimat.imgw.pl/pl/climate-maps/#Mean_Temperature/Monthly
56. <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>
57. https://www.igipz.pan.pl/tl_files/igipz/ZGiK/opracowania/roslinnosc_potencjalna/prn_2023_pl.pdf
58. <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>
59. <https://mapa.korytarze.pl/>
60. https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?locale=pl&gui=new&sessionID=1461331
61. <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW200056>
62. <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=RW20001526714525>
63. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2021/72/akt.pdf
64. Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej, 2020

- 65. <https://ebin.josm.pl/electricity/#14.72/52.73948/23.57406>
- 66. <http://beta.btsearch.pl/>
- 67. <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- 68. <https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>